

Crna Gora

Ministarstvo finansija

***Smjernice makroekonomske
i fiskalne politike za period
2025 - 2028***

Jul 2025

SADRŽAJ

Sadržaj.....	2
1 SREDNJOROČNI CILJEVI EKONOMSKE POLITIKE	3
2 MAKROEKONOMSKI OKVIR.....	5
2.1 Makroekonomska kretanja u 2024. i početkom 2025. godine.....	5
2.2 Makroekonomske projekcije za period 2025-2028. godine.....	6
3 JAVNE FINANSIJE.....	9
3.1 Javne finansije u 2024. godini.....	9
3.2 Stanje i projekcije javnog duga i garancija za period 2025-2028. godine.....	15
3.3 Fiskalni rizici za period 2025-2028. godine.....	21
3.4 Upravljanje i kvalitet javnih finansija.....	24
4 IZDACI BUDŽETA DRŽAVE.....	26
4.1 Pregled budžetskih izdataka po programskoj klasifikaciji.....	27
4.2 Pregled budžetskih izdataka po ekonomskoj klasifikaciji	54
5 LIMIT POTROŠNJE.....	61
5.1 Utvrđivanje limita potrošnje.....	61
5.2 Limiti potrošnje Potrošačkih jedinica prvog nivoa	62
6 KRITERIJUMI FISKALNE ODGOVORNOSTI	68
6.1 Uslovi utvrđeni kriterijumima fiskalne odgovornosti.....	68
6.2 Uslovi utvrđeni Limitima budžetske potrošnje	69
7 PRILOG – MAKROEKONOMSKI I FISKALNI INDIKATORI	71
Tabela – Makroekonomske projekcije 2025-2028, osnovni scenario.....	71
Tabela - Fiskalne projekcije 2025-2028 – Centralni nivo države	72
Tabela - Fiskalne projekcije 2025-2028 – Lokalni nivo države	73
Tabela - Fiskalne projekcije 2025-2028 – Opšti nivo države.....	74

1 SREDNJOROČNI CILJEVI EKONOMSKE POLITIKE

Strateški cilj ekonomske politike Crne Gore je: "ostvarenje pametnog, održivog i inkluzivnog ekonomskog rasta koji će doprinijeti unapređenju kvaliteta života svih njenih građana".

Budući da je opredjeljenje 44. Vlade da Crna Gora postane punopravna članica Evropske unije do 2028. godine, u naredom periodu očekuje se intenziviranje implementacije reformskih procesa kako bi zaključno sa 2026 godinom bila privremeno zatvoren sva pregovaračka poglavlja. Imajući u vidu da je Crna Gora već 100% usklađena sa zajedničkom spoljnom i bezbjednosnom politikom EU te da je od 2017. godine punopravna članica NATO-a, vladavina prava i jačanje konkurentnosti ekonomije ostaju oblasti koje zahtijevaju značajno unapređenje u narednom periodu. 44.

Period 2025-2028. godine karakteriše nastavak investicionog ciklusa kroz ulaganja kako kroz Kapitalni budžet tako i kroz grantove obezbijeđene od strane Evropske unije od kojih su najznačajniji za izgradnju Autoputa (dionica Andrijevice-Mateševo) i rekonstrukciju željezničke infrastrukture koji su već obezbijeđeni. Uporedo, kroz Plan rasta za Zapadni Balkan, Crnoj Gori će na raspolaganju biti blizu 400 mil. €, u periodu 2025-2028. godine, za sprovođenje strukturnih reformi i ulaganje u infrastrukturu.

Visoka domaća potrošnja, dominantno kroz snažnu privatnu potrošnju i rast investicija kroz olakšanje biznis barijera, potpomognute ispunjavanjem EU agende u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, stavljajući poseban naglasak na Plan rasta EU i dostupne finansijske instrumente, koji pružaju snažnu podršku domaćim razvojnim projektima i reformskim mjerama, te umjerenu inflaciju, čine osnovne pretpostavke makroekonomskog scenarija u srednjem roku.

Shodno osnovnom makroekonomskom scenariju, crnogorska ekonomija će u srednjem roku prosječno godišnje rasti po stopi od 3,1%, odnosno po godinama 3,1% u 2026, 3,0% i 3,2% u 2027. i 2028. godini. Shodno očekivanjima i stabilizovanim pritiscima cijena na evropskom nivou, a imajući u vidu nižu stopu inflacije na kraju 2024. godine od očekivane, u srednjoročnom periodu se očekuje nastavak trenda usporavanja inflacije koja će prosječno iznositi 2,3% u narednom trogodišnjem periodu..

Shodno fiskalnom okviru za period 2025-2028. godine, **izvorni prihodi** budžeta kreću se u rasponu od 2.886,1 mil.€ ili 36,4% BDP-a u 2025, do 3.228,6 mil. € ili 35,4% BDP-a u 2028. godini. Trend rasta javnih prihoda očekuje se uslijed povećanja potrošnje, rasta ekonomske aktivnosti i smanjenja sive ekonomije. Ovo je podstaknuto rastom minimalne i prosječne zarade, uvođenjem treće stope PDV-a od 15% i proširenjem poreskog obuhvata na nove proizvode poput negaziranih pića sa dodatkom šećera i "mirnih" vina. Na taj način, održiv rast javnih prihoda obezbjeđuje se kroz kombinaciju fiskalnih reformi i povoljnog makroekonomskog okruženja.

Na drugoj strani, **budžetski rashodi kreću se u rasponu od 3.164,2 mil. € ili 40% BDP-a u 2025. godini do 3.497,1 mil. € ili 38,3% BDP-a.**

Nominalni rast rashoda u narednom trogodišnjem periodu prevashodno je uslovljen: značajnim rastom izdavanja za finansiranje kapitalnih izdataka kojima se finansiraju infrastrukturni projekti; rastom transfera za socijalnu zaštitu (po osnovu projektovanog usklađivanja penzionih i socijalnih davanja a u skladu sa rastom prosječne zarade i inflacije); transfera institucijama, pojedincima,

NVO i javnom sektoru i to prije svega u dijelu finansiranja sistema zdravstvene zaštite; kao i implementacije novih politika.

Strategija politike u oblasti upravljanja javnom potrošnjom u periodu 2025–2028. godine kontinuirana je i bazira se dominantno na racionalizaciji tekuće potrošnje, pod uticajem rasta mandatornih rashoda čije se kretanje usklađuje sa zakonskim obavezama (socijalna davanja i davanja iz oblasti penzijsko-invalidskog osiguranja), uz preraspodjelu unutar potrošnje u cilju finansiranja prvenstveno rashoda kojima se pozitivno utiče na ekonomski rast i razvoj.

Projekovani trendovi prihoda i rashoda države, opredjeljuju nivo deficita koji se kreće od 3,5% BDP-a u 2025. do nivoa od 2,9% BDP-a u 2028. godini.

Pored navedenog, projektovani deficit budžeta generiše se isključivo pod uticajem potrebe finansiranja izgradnje infrastrukture kojom se povećava ekonomski potencijal zemlje.

Imajući u vidu navedeno, neophodno je napomenuti da se u svim godinama projekcija ostvaruje suficit tekuće budžetske potrošnje, što govori u prilog tome da država sve svoje tekuće obaveze finansira iz tekućih prihoda, odnosno da se zaduživanje vrši isključivo za potrebe realizacije kapitalnih izdataka kojima se daje podrška projektovanom ekonomskom rastu.

U oblasti fiskalne politike glavni ciljevi u periodu 2025 – 2028. godine odnose se na:

- ostvarivanje suficita tekuće budžetske potrošnje (finansiranje svih tekućih obaveza države iz tekućih prihoda);
- ostvarenje budžetskog deficita na prosječnom nivou od 2,9% BDP-a periodu 2026-2028. godine;
- nivo javnog duga na prosječnom godišnjem nivou od oko 63% u period 2025-2028. godine uz neto javni dug na prosječnom godišnjem nivou od 61% u istom periodu;
- obezbjeđivanje uslova da se novo zaduživanje isključivo vrši za finansiranje kapitalnih projekata odnosno otplatu i refinansiranje postojećih dugova države;
- značajno uvećanje sredstava kroz ulaganje kroz Kapitalni budžet i podršku kroz grantove obezbijeđene od strane EU, čime se daje kontinuirana podrška investicionom ciklusu i doprinosi ubrzavanju ekonomskog rasta;
- izdavanje državnih garancija samo za projekte od opšteg javnog interesa koji doprinose dugoročnom razvoju.

2 MAKROEKONOMSKI OKVIR

Crnogorska ekonomija bilježi dinamičan rast uz očuvanu otpornost i makroekonomsku stabilnost, uprkos prolongiranim geopolitičkim neizvjesnostima i negativnim kretanjima u trgovinskoj politici. Snažna privatna potrošnja u domaćoj ekonomiji, podstaknuta mjerama povećanja zarada i poreskim reformama, rekordno niska nezaposlenost i značajan pad inflacije predstavljaju temelj za povoljne izglede i ubrzanje dugoročnog rasta i razvoja u narednom periodu.

Osnovne pretpostavke srednjoročnih makroekonomskih projekcija su snažna potrošnja domaćinstava, vođena jačanjem kupovne moći usljed povećanja minimalne i prosječne zarade i minimalne penzije, rast investicione aktivnosti, povoljni trendovi u turizmu i nastavak stabilizacije inflatornih tokova, uz mjere sektorske podrške i strukturnih reformi na putu EU integracija. Polaznu osnovu za izradu domaćih makroekonomskih prognoza čine ključni indikatori ekonomske aktivnosti, privredni rast EU, dostupne informacije i izvještaji o očekivanom kretanju inflacije u Eurozoni i na globalnom nivou, kao i drugi izazovi i rizici koji mogu ugroziti prospekte prognoza.

2.1 MAKROEKONOMSKA KRETANJA U 2024. I POČETKOM 2025. GODINE

Crnogorska ekonomija bilježi pozitivne trendove u 2024. godini, uz ostvarenu stopu rasta od 3,0%¹. Na osnovu analize ekonomskog rasta po kvartalima, Crna Gora je u prvom kvartalu 2024. godine svrstana među vodeće zemlje u Evropi po stopi rasta sa ostvarenom stopom realnog rasta BDP-a od 4,4%. U preostalim kvartalima 2024. godine, ostvaren je ekonomski rast od 2,7%, 2,6% i 2,9%, respektivno. Najveći rast u domaćem BDP-u u 2024. godini bilježe bruto investicije u osnovna sredstva (9,3%) i privatna potrošnja (8,7%).

Zahvaljujući mjerama Vlade koje su se odnosile na ograničavanje marži u sektoru trgovine, za prehrambene i proizvode lične higijene, rast inflacije u 2024. godini bio je niži od projektovane stope Ministarstva finansija (3,7%) i iznosio je prosječno 3,3%, signalizirajući značajno ublažavanje i stabilizaciju inflatornih tokova. Kada je riječ o sektorskim doprinosima, Crna Gora u 2024. godini bilježi rast vrijednosti izvršenih građevinskih radova od 2,4%. Tržište rada, jedan od ključnih pokretača snažnog rasta posljednjih godina, nastavlja sa pozitivnim trendovima, pri čemu je zaposlenost u 2024. porasla za 5,3% (na 257,4 hiljade), prosječna neto plata povećana je za 10,6% (na 876 eura za cijelu godinu), dok je u decembru iznosila 1012 eura što je rast 24,3% u odnosu na decembar 2023, usljed reforme Evropa sad 2. Promet robe u trgovini na malo je 10,7% veći u 2024. godini u odnosu na godinu ranije, dok je neto priliv stranih direktnih investicija u 2024. godini iznosio 489,9 miliona eura, što predstavlja rast od 13,0% u odnosu na 2023. godinu. Prihodi od turizma su u 2024. godini iznosili 1,46 mlrd. €, i manji su 3,1% u odnosu na 2023. godinu, ali 33,0% veći u odnosu na uporednu 2019. godinu. Bankarski sektor takođe je snažno doprinio ovim ekonomskim pokazateljima, sa značajnim povećanjem ukupnih kredita od 13,3% na godišnjem nivou na kraju 2024. godine i depozitima koji su dostigli vrijednost od 5,8 milijardi eura, uz godišnji rast od 6,7%. U 2024. godini zabilježen je i rast prevezenih putnika u svim vidovima saobraćaja,

¹ Preliminarni kvartalni podaci Monstata

pri čemu broj prevezenih putnika na crnogorskim aerodromima bilježi rast od 15,2%, dok je indeks prometa u uslugama u četvrtom kvartalu 2024. godine veći za 8,7% na godišnjem nivou.

Povoljna dinamika ekonomske aktivnosti je, prema posljednjim statističkim podacima, zadržana i u prvim mjesecima 2025. godine. Prosječna stopa inflacije za prva tri mjeseca 2025. godine iznosi 2,7%, a najveći doprinos rastu potrošačkih cijena dale su cijene u kategoriji 'Stanovanje, voda, struja, gas i druga goriva' (0,75 p.p) i cijene u kategoriji 'Restorani i hoteli' (0,42 p.p). U prva dva mjeseca 2025. godine, zabilježeno je 119.355 dolazaka domaćih i stranih turista, što je godišnji rast od 8,0%.

Prosječni broj zaposlenih u prva dva mjeseca 2025. godine iznosio je 259,8 hiljada i povećan je 4,9% u odnosu na isti period 2024. godine. Prosječna neto zarada za prva dva mjeseca 2025. godine iznosila je 1003€ (rast od 22,3% na godišnjem nivou), dok je prosječna isplaćena penzija sa obračunatim razlikama u februaru iznosila 537,72€, što predstavlja godišnji rast od 5,1%. Registrovana stopa nezaposlenosti Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u februaru 2025. godine iznosila je 10,59% (pad 2,86 p.p. na godišnjem nivou).

Bankarski sektor je stabilan, likvidan i visoko profitabilan. Ukupni krediti su na kraju februara 2025. godine iznosili 4.819,9 mil.€ i ostvarili su godišnji rast od 15,7%. Novoodobreni krediti su u drugom mjesecu 2025. godine iznosili 282.385 mil.€ (rast od 32,03% na godišnjem nivou), od čega su pozajmice privrede iznosile 129.855 mil.€ (rast od 36,3% na godišnjem nivou), dok su građani pozajmili 149.430 mil.€ (rast od 40,2% na godišnjem nivou). U februaru 2025. godine zabilježen je rast ukupnih depozita od 6,2%, kada su iznosili 5.732,6 mil.€.

Spoljnotrgovinska robna razmjena u prva dva mjeseca 2025. godine iznosila je 660,2 miliona eura, što predstavlja godišnji rast od 2,7%. Izvoz robe u vrijednosti od 96,9 mil.€ je smanjen za 10,3%, generisan padom izvoza mašina i transportnih uređaja za 16,8 mil.€ (pad 49,0%) i aluminijuma za 7,4 mil.€. (pad 74,9%). Uvoz robe od 563,3 mil.€ porastao je za 5,3%, prevashodno povećanjem uvoza mineralnih goriva i maziva (16,9%), hemijskih proizvoda (13,3%), raznih gotovih proizvoda (7,0%) i mašina i transportnih uređaja (4,2%).

Prema preliminarnim podacima, neto priliv stranih direktnih investicija (SDI), u prva dva mjeseca 2025. godine iznosio je 77,8 mil.€, što je 8,3% manje u odnosu na uporedni period 2024. godine. Ukupan priliv SDI iznosio je 137,4 mil.€, što predstavlja pad od 7,8% u odnosu na isti period prošle godine, dok je ukupan odliv SDI iznosio 59,6 mil.€ što je za 7,1% manje u odnosu na 2024.

2.2 MAKROEKONOMSKE PROJEKCIJE ZA PERIOD 2025-2028. GODINE

Preliminarne srednjoročne makroekonomske projekcije ukazuju na realni ekonomski rast od 3,5% u 2025. godini, zasnovan na daljem nastavku dinamične privatne potrošnje usljed povećanja minimalne i prosječne zarade. Dodatni faktori koji će doprinijeti snažnom ekonomskom rastu odnose se na intenziviranje investicionog ciklusa, nastavak održavanja stabilne i niske stope inflacije i rast izdavanja za finansiranje infrastrukturnih projekata iz usvojenog kapitalnog budžeta za 2025. godinu, dok će mjere strukturnih reformi iz usvojene Reformske agende pomoći u jačanju konkurentnosti i održivosti domaće

privrede. Crnogorska ekonomija će u narednom periodu prosječno godišnje rasti po stopi od 3,1%, odnosno po godinama 3,1% u 2026, 3,0% i 3,2% u 2027. i 2028. godini.

Rast u srednjem roku će dominantno voditi visoka domaća tražnja (uticaj 4,2 pp), dominantno kroz snažnu privatnu potrošnju (2,6 pp) i rast investicija kroz olakšanje biznis barijera. Srednjoročna ekonomska perspektiva dodatno je podržana strateškim prioritetom ispunjavanja EU agende u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, pri čemu se poseban naglasak stavlja na Plan rasta EU i dostupne finansijske instrumente, koji pružaju snažnu podršku domaćim razvojnim projektima i reformskim mjerama i doprinose dugoročnoj stabilnosti i konkurentnosti crnogorske ekonomije.

U skladu sa mjerama povećanja minimalne i prosječne zarade kroz reformu poreske i fiskalne politike i prethodnim povećanjem minimalne penzije, makroekonomske projekcije za srednji rok ukazuju na prosječnu godišnju stopu rasta privatne potrošnje od 2,4% u periodu 2026-2028, nakon predviđenog rasta od 6,1% u 2025. godini. Snažna lična potrošnja domaćinstava biće vođena reformom poreske politike i rastom minimalne zarade. Privatna potrošnja će takođe biti uvećana i kroz snažan rast novoodobrenih kredita, porast zaposlenosti i rast međunarodnih transfera – doznaka. Projekcije javne potrošnje, zasnovane na visokoj tekućoj budžetskoj potrošnji i ulaganjima iz kapitalnog budžeta, ukazuju na prosječan godišnji rast potrošnje države od 2,3% u srednjem roku.

U narednim godinama, na bazi relevantnih investicionih planova koji obuhvataju projekte u oblasti turizma, obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti, očekuje se intenziviranje investicione aktivnosti i dalji rast ulaganja. Makroekonomske projekcije ukazuju na prosječan godišnji rast bruto investicija u osnovna sredstva od oko 6% u periodu 2025-2028, pod pretpostavkom predvidivog okvira poreske i fiskalne politike i kontinuiteta u unaprjeđenju poslovnog ambijenta. U okviru srednjoročnog makroekonomskog okvira projektovano je i da će neto strane direktne investicije iznositi oko 6,6% BDP-a. Novi instrument u ubrzanju konvergencije ka evropskom razvojnom prosjeku, Plan rasta EU, obezbijediće dodatna finansijska sredstva za finansiranje kapitalnih projekata i planiranih strukturnih reformi u ekonomiji, što će, posljedično, imati pozitivan uticaj na intenziviranje investicione aktivnosti.

Shodno očekivanjima i stabilizovanim pritiscima cijena na evropskom nivou, a imajući u vidu nižu stopu inflacije na kraju 2024. godine od očekivane, u srednjoročnom periodu se očekuje nastavak trenda usporavanja inflacije. Nakon ublažavanja snažnih inflatornih pritisaka koji su bili prisutni na evropskom i globalnom nivou u prethodnom periodu, inflacija u Crnoj Gori će, prema makroekonomskim prognozama, prosječno iznositi 2,3% u narednom trogodišnjem periodu.

U periodu 2025-2028, očekuje se negativan uticaj neto izvoza na rast ekonomije, koji će rastu BDP-a oduzeti 1 procentni poen, uglavnom usljed rasta uvoza vođenog porastom potrošnje i investicija i slabijeg izvoza, dominantno pod uticajem pada izvoza električne energije zbog rekonstrukcije Termoelektrane Pljevlja.

Tržište rada će, prema očekivanjima, nastaviti sa pozitivnim trendovima i indikatorima. Zahvaljujući politikama i programima zapošljavanja koji su doprinijeli većoj inkluzivnosti na tržištu rada, ali i povećanoj potrošnji, rastu privredne aktivnosti i smanjenju sive ekonomije, u srednjoročnom periodu se očekuje dalji rast zaposlenosti od prosječno 2,1% godišnje. Stopa nezaposlenosti je smanjena bržom dinamikom od očekivane tokom 2024. godine, pri čemu se

očekuje nastavak ovog trenda i stopa nezaposlenosti na nivou od 8,1% na kraju projektovanog perioda, odnosno u 2028. godini. U 2024. godini je zabilježen realni rast zarada u ekonomiji od 7%, uz očekivani dalji rast u srednjem roku, shodno projektovanom povećanju zarada i očekivanoj stopi inflacije.

Polaznu osnovu za izradu makroekonomskih prognoza čine relevantni kratkoročni pokazatelji ekonomske aktivnosti, informacije o planiranim investicijama u strateškim sektorima, privredni ciklus u EU, kao i dostupne informacije i izvještaji o očekivanom kretanju inflacije u Eurozoni i na globalnom nivou.

3 JAVNE FINANSIJE

Strukturu javnih finansija Crne Gore čini Budžet Crne Gore sa državnim fondovima (Fond penzijskog i invalidskog osiguranja, Fond za zdravstveno osiguranje, Fond za obeštećenje, Zavod za zapošljavanje i Fond rada) i budžeti lokalnih samouprava (Glavni grad Podgorica, Prijestonica Cetinje i 23 opštine).

U ovom poglavlju su analizirani javni prihodi i rashodi ostvareni u 2024. godini, predstavljene projekcije za period 2025–2028, razmatrani potencijalni rizici, i opisan okvir koji određuje aktivnosti u oblasti javnih finansija u narednim godinama.

Osnovni cilj fiskalne politike 44. Vlade Crne Gore je podsticanje ekonomskog rasta i otvaranje novih radnih mesta, uz povećanje investicione atraktivnosti i konvergenciju dohotka i BDP-a prema prosjeku EU. Sve mjere fiskalne politike usmjerene su na unaprjeđenje poslovnog ambijenta, konkurentnosti privrede i životnog standarda građana, uz očuvanje makroekonomske i fiskalne stabilnosti.

3.1 JAVNE FINANSIJE U 2024. GODINI

Javni prihodi u 2024. godini iznosili su 3.188,4 mil.€ ili 42,7% preliminarog BDP-a (7.459,2 mil.€) i u odnosu na planirane veći su za 26,2 mil.€ ili 0,8%. U odnosu na isti period 2023. godine, javni prihodi su veći za 247,0 mil.€ ili 8,4%.

Najznačajnija pozitivna odstupanja zabilježena su kod: Prihoda po osnovu poreza na dodatu vrijednost, Prihoda po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica i Prihoda po osnovu poreza na dobit pravnih lica.

Prihodi po osnovu **PDV-a**, naplaćeni su u iznosu od 1.222,6 mil. € što je za 163,3 mil.€ ili 15,4% veće u odnosu na 2023. godinu i 23,0 mil. € ili 1,9% veće u odnosu na plan. Izrazito snažno ostvarenje prihoda od PDV-a rezultat je dinamičnog ekonomskog rasta, kao i smanjenja sive ekonomije na tržištu.

Prihodi po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica, u navedenom periodu, naplaćeni su u iznosu od 190,6 mil.€, što je u odnosu na plan po rebalansu veće za 16,5 mil.€ ili 9,5%, odnosno 40,1 mil.€ ili 26,6% u odnosu na isti period prethodne godine.

U posmatranom periodu prihodi po osnovu **poreza na dobit pravnih lica** iznosili su 214,0 mil.€ i veći su u odnosu na planirane 8,3 mil.€ ili 4,0%, dok su u odnosu na uporedni period 2023. godine veći su za 62,7 mil.€ ili 41,4%.

Javna potrošnja u 2024. godini iznosila je 3.437,8 mil. € ili 46,1% BDP-a i veća je za 36,6 mil. € ili 1,1% u odnosu na planiranu, dok je u odnosu na prethodnu godinu veća za 538,3 mil. € ili 18,6%.

Polazeći od kretanja prihoda i rashoda u 2024. godini, ostvaren je deficit javnih finansija, u iznosu od 249,4 mil. € ili 3,3% BDP-a.

3.1.1 PROJEKCIJE JAVNIH PRIHODA U PERIODU 2025-2028

Finansijska situacija u Crnoj Gori može se okarakterisati kao stabilna i povoljna, uz evidentan trend rasta naplate prihoda budžeta u skladu sa projektovanim stopama rasta u makroekonomskom ambijentu. Sve mjere koje će biti implementirane u srednjem roku usmjerene su na balansiranje poreskog okruženja i uglavnom se odnose na ujednačavanje stopa i eliminisanje dosadašnje situacije koja je u određenoj mjeri dovođila do diskriminacije. Ovo se odnosi na jedinstvenu stopu PDV-a za sektore hotelijerstva i ugostiteljstva. Dodatni prihodi ostvaruju se i po osnovu rasta minimalne i prosječne zarade, markiranja goriva, proširenja obuhvata akciznih proizvoda, suzbijanja sive ekonomije, naplate glavnice duga po osnovu otpisa kamata i ostale. Osim toga, dio mjera koji se odnosi na rast zarada i penzija direktno je usmjeren na jačanje kvaliteta života građana i rast njihovog standarda.

U Fiskalnoj strategiji 2024-2027, programu Evropa sad 2, kao i u Programu ekonomskih reformi 2025-2027. godina, sadržan je samo dio reformi koje se sprovode na nacionalnom nivou, a koje su prioritizovane u ovom periodu. Osim ovih mjera, u planu je i određeni broj izmjena regulative, počev od Zakona o igrama na sreću, a koje će uticati pozitivno na fiskalni bilans, kao i svih ostalih planiranih mjera, a čiji efekti nisu uračunati u srednjoročnim projekcijama. Uz značajan broj planiranih kapitalnih projekata, realizaciju reformi iz Reformske agende i povlačenja finansijskih sredstava po tom osnovu, predviđen je pozitivan ishod i rezultati, počev već od 2025. godine. Dakle, naplata prihoda će biti poboljšana značajnim brojem ostalih poreskih mjera i mjera usmjerenih na poboljšanje poslovnog ambijenta, koje će takođe uticati na kompenzaciju izgubljenih prihoda, u cilju osiguranja potpune stabilnosti u pogledu realizacije planiranih javnih prihoda.

Ostvarenje suficita tekuće potrošnje predstavlja ispunjavanje kriterijuma fiskalne odgovornosti, odnosno tzv. zlatnog fiskalnog pravila koje definiše da nivo tekućih izdataka i transfera treba da bude niži od tekućih prihoda i donacija, odnosno da se država zadužila isključivo samo za potrebe finansiranja kapitalnih projekata i otplate duga.

Projekcije prihoda u periodu 2025 – 2028. godine baziraju se na:

- ❖ projekciji makroekonomskih indikatora koji utiču na kretanje javnih prihoda, shodno osnovnom makroekonomskom scenariju;
- ❖ postojećoj zakonskoj regulativi;
- ❖ mjerama poreske politike u srednjem roku.

Nakon implementacije poreske reforme Evropa sad 2, Crna Gora je postala država sa jednim od najnižih poreskih opterećenja na rad, budući da će “poreski klin²” kada je u pitanju u pitanju prosječna zarada iznositi 16,2% (na 100€ zaposleni zadržava 83,8€ a država naplaćuje 16,2€) dok će u slučaju minimalne zarade od 600€ iznositi 11,1% a na 800€ 13,5%.

Dio nižih prihoda po osnovu smanjenja stope doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, kompenzuje se kroz višu bruto osnovicu usljed rasta prosječne zarade, **dok se drugim kompenzatornim mjerama ostvaruje neutralni fiskalni efekat na budžet već u 2025. godini.**

² Sva poreska opterećenja na rad, uključujući poreze i doprinose.

Uprkos smanjenju stope doprinosa za PIO, u srednjem roku očekuje se trend rasta javnih prihoda uslijed povećanja potrošnje, rasta ekonomske aktivnosti i smanjenja sive ekonomije. Ovo je podstaknuto rastom minimalne i prosječne zarade, uvođenjem treće stope PDV-a od 15% i proširenjem poreskog obuhvata na nove proizvode poput negaziranih pića sa dodatkom šećera i "mirnih" vina. Na taj način, održiv rast javnih prihoda obezbjeđuje se kroz kombinaciju fiskalnih reformi i povoljnog makroekonomskog okruženja. Dodatno, vrši se ukidanje nulte stope PDV-a na pojedine proizvode i usluge, kao i proširenje poreske baze usljed izmjene zakonskih rješenja.

Stabilnost i dugoročnu održivost javnih finansija u najvećoj mjeri determinišu poreska politika i politika upravljanja javnom potrošnjom, a shodno fiskalnom okviru, izvorni prihodi budžeta u periodu 2025-2028. godine, prate pozitivan trend. Stabilnost prihoda i pored značajnog smanjenja poreskog opterećenja na rad obezbjeđuje se kroz implementaciju novih mjera poreske i politike unaprjeđenja poslovnog ambijenta.

Imajući u vidu da se sve navedene mjere implementiraju od početka 2025. godine može se reći da, prema preliminarim podacima kojima raspolaže Ministarstvo finansija, neke od navedenih već premašuju projektovane efekte.

Polazeći od navedenog, **javni prihodi** u periodu 2025-2028. godine nastavljaju pozitivan trend i kreću se u rasponu od 3.344,7 mil. € ili 42,2% BDP-a u 2025. godini do 3.749,5 mil. € ili 41,1% BDP-a u 2028. godini.

➤ OBRAZLOŽENJE KRETANJA GLAVNIH KATEGORIJA JAVNIH PRIHODA U PERIODU 2025-2028. GODINE

Porez na dohodak u 2025. godini planiran je u ukupnom iznosu od 216,9 mil.€ ili 2,7% projektovanog BDP-a, i kretaće se u intervalu do 247,5 mil. € u 2028. Na rast ove kategorije prihoda u srednjem roku utiču: projektovani rast zaposlenosti i zarada; očekivani rast naplate uslijed rasta minimalne i prosječne zarade, kroz veću osnovicu za obračun ovog poreza; oporezivanje dobitaka od igara na sreću kao i oporezivanje djelatnosti koje se obavljaju preko interneta i prihoda koje fizičko lice ostvari od drugog fizičkog lica, shodno novim zakonskim rješenjima. U periodu 2025-2028. godine, ova kategorija prihoda zabilježiće prosječnu godišnju stopu rasta od oko 4,5%.

Doprinosi će se u srednjem roku kretati od 449,1 mil.€ u 2025. godini, do 537,5 mil. € u 2028. godini, uz prosječno učešće u BDP-u u iznosu od 5,8% projektovanog BDP-a. Ova kategorija prihoda u srednjem roku opredijeljena je smanjenjem stope doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na teret zaposlenog sa 15% na 10% i na teret poslodavca sa 5,5% na 0%, odnosno ukupno sa 20,5% na 10%, čime je došlo do uvećanja neto zarada zaposlenih, uz istovremeno niži bruto trošak isplata fonda zarada za poslodavce.

Prihodi od **poreza na dobit pravnih lica** u srednjem roku procijenjeni su na osnovu projektovanog nominalnog rasta BDP-a u periodu 2025-2028. godina, očekivanih efekata naplate obaveza reprogramiranih po ovom osnovu, iz prethodnog perioda, u skladu sa Zakonom o reprogramu poreskog potraživanja, kao i ostalih mjera poreske politike. U periodu 2025-2028. godine, ova kategorija prihoda zabilježiće prosječnu godišnju stopu rasta od oko 5,1%, i kretaće se u intervalu od 219,9 mil. € u 2025. godini do 255,4 mil. € u 2028. godini.

Prihodi od **poreza na dodatu vrijednost** planirani su na osnovu projekcija rasta potrošnje domaćinstava i uvoza, shodno makroekonomskom scenariju koji uključuje rast zarada i potrošnje po osnovu reforme poreske politike. Pored navedenog, rast ove kategorije prihoda ostvaruje se po osnovu uvođenja treće stope PDV-a od 15%, pri čemu se najveći efekat odnosi na izjednačavanje stope za smještaj u hotelima i usluživanje hrane i pića u ugostiteljskim objektima i hotelskim restoranima.

U periodu 2025-2028. godine, kao rezultat projektovanog rasta ekonomske aktivnosti, prihodi po ovom osnovu će prosječno godišnje rasti po stopi od oko 6,3%, uz učešće u procentu BDP-a od oko 17,2%. U navedenom periodu, prihodi od poreza na dodatu vrijednost ostvariće rast i po osnovu implementacije konkretnih mjera poreske politike. Navedena kategorija prihoda budžeta kretaće se u intervalu od 1.372,6 mil. € u 2025. godini do 1.558,1 mil. € u 2028. godini.

Prihodi od akciza u 2025. godini planirani su u iznosu od 403,5 mil.€ ili 5,1% BDP-a i kretaće se do 456,9 mil. € u 2028. godini. Rast naplate akciza planiran je prevashodno kao rezultat projektovanog rasta ekonomske aktivnosti i potrošnje domaćinstava, proširivanja obuhvata akciznih proizvoda i nastavka implementacije suzbijanja nelegalnog prometa duvana i duvanskih proizvoda.

U periodu 2025-2028. godine, kao rezultat projektovanog rasta privredne aktivnosti, prihodi od akciza po osnovu proširivanja obuhvata akciznih proizvoda i nastavka implementacije suzbijanja nelegalnog prometa duvana i duvanskih proizvoda će prosječno godišnje rasti po stopi od oko 4%, uz učešće u procentu BDP-a od oko 5,0%. Prihodi od akciza u srednjem roku će bilježiti rast naplate po osnovu izmjena zakonske regulative i povećanja poreskog obuhvata.

Prihodi od **donacija** u periodu 2025-2028. godine kretaće se u intervalu od 109,2 mil.€ ili 1,4% BDP-a u 2025, do 146,8 mil.€ ili 1,6% BDP-a u 2028. godini, dominantno kao rezultat povlačenja sredstava grantova i donacija za izgradnju druge dionice autoputa Bar-Boljare, kao i sredstava u okviru Plana rasta za Zapadni Balkan, a u skladu sa reformama i aktivnostima planiranim u okviru Reformske agende Crne Gore za period 2024-2028. godine.

Značajni prihodi u periodu 2025-2028. godine mogu se ostvariti kroz legalizaciju nelegalno izgrađenih objekata, implementaciju Zakona o oduzimanju nelegalno stečene imovinske koristi i završetak tenderskog postupka za dugoročnu koncesiju Aerodroma Crne Gore.

3.1.2 PROJEKCIJE JAVNE POTROŠNJE ZA PERIOD 2025-2028

Javna potrošnja u 2025. godini planirani su u iznosu od 3.625,5 mil. € ili 45,8% BDP-a što je na nivou planiranom Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o budžetu za 2025. godinu i očekivanim projekcijama izvršenja budžeta opština do kraja 2025. godine. U periodu 2025-2028. godine javna potrošnja raste u nominalnom iznosu dok po učešću u BDP-u pada do nivoa od 44 % u 2028. godini. U periodu 2025-2028. godine javna potrošnja se projektuje da će se kretati od 3.759,9 mil. € ili 45,1% BDP-a u 2026. godini do 4.020,1 mil. € ili 44 % BDP-a u 2028. godini.

Nominalni rast rashoda u narednom trogodišnjem periodu prevashodno je uslovljen:

- značajnim rastom izdavajanja za finansiranje kapitalnih izdataka kojima se finansiraju infrastrukturni projekti;

- rastom transfera za socijalnu zaštitu (po osnovu projektovanog usklađivanja penzionih i socijalnih davanja, a u skladu sa projektovanim rastom inflacije i prosječne zarade);
- transfera institucijama, pojedincima, NVO i javnom sektoru i to prije svega u dijelu finansiranja sistema zdravstvene zaštite;
- implementacije novih politika.

U postupku izrade Smjernica makroekonomske i fiskalne politike, u srednjoročni budžetski okvir je integrisan niz politika na rashodnoj strani budžeta koje će imati određene fiskalne efekte na budžet države. Napominjemo da Smjernicama nisu istaknute sve nove politike, imajući u vidu da značajan dio politika predstavlja nastavak tekućih politika, a fokus je stavljen na one politike čiji je fiskalni efekat bilo moguće procijeniti trenutno.

Nove politike su planirane u više oblasti, i to kod sektora: politički sistem i upravljanje, pravosuđa i zaštite prava, javne bezbjednosti i odbrane, javnih finansija, ekonomije i turizma, obrazovanja, nauke i sporta, kulture, zdravstvenog sistema.

Strategija potrošnje u oblasti upravljanja javnom potrošnjom u periodu 2025–2028. godine baziraće se na racionalizaciji tekuće potrošnje, pod uticajem rasta mandatornih rashoda čije se kretanje usklađuje sa zakonskim obavezama (socijalna davanja i davanja iz oblasti penzijsko-invalidskog osiguranja). U posmatranom periodu fokus će biti na preraspodjeli unutar potrošnje u cilju finansiranja prvenstveno rashoda kojima se pozitivno utiče na ekonomski rast i razvoj. Kako bi se finansirale nove politike, izvršena je racionalizacija dijela tekuće potrošnje kroz smanjenje neproaktivne potrošnje.

3.1.3 PORESKI RASHODI U CRNOJ GORI

Polazeći od Programa rada Vlade za 2024, kao i Fiskalne strategije Crne Gore za period 2024-2027. godine, Ministarstvo finansija je pripremio Izvještaj o poreskim rashodima, čiji je cilj identifikovati i shodno dostupnim podacima kvantifikovati poreske rashode, analizirati njihovu opravdanost, obzirom da predstavljaju jedan vid ulaganja države u određene oblasti. Vlada je Izvještaj o poreskim rashodima usvojila krajem 2024. godine³. **Pored navedenog, poseban značaj za cilj izvještavanja sadržan je u preporuci sa Zajedničkih zaključaka ekonomsko-finansijskog dijaloga između EU i partnera sa Zapadnog Balkana, Turske, Gruzije, Republike Moldavije i Ukrajine, odobrenih od strane učesnika dijaloga. Preporuka 2, koja se odnosi na Crnu Goru glasi da je: na osnovu analize ekonomskog i fiskalnog uticaja svih poreskih izdataka koje treba dostaviti Komisiji, potrebno pripremiti konkretne budžetske preporuke za smanjenje poreskih rashoda (kao što su izuzeća, odbici, krediti, odložena plaćanja).**

Podršku izradi ovog izvještaja pružila je tehnička misija Međunarodnog monetarnog fonda sa ekspertima iz oblasti poreskog sistema i ocjene poreskih rashoda. Misija MMF-a održana je od 18. do 29. marta 2024. godine u Ministarstvu finansija, uz učešće predstavnika Poreske uprave i Uprave za statistiku - Monstata. Uz tehničku pomoć eksperata MMF-a, uspostavljen je registar poreskih rashoda, u skladu sa zakonskom regulativom iz pet oblasti, tj. kategorija prihoda.

³ Izvještaj o poreskim rashodima u Crnoj Gori i njihovom uticaju na prihode budžeta (www.gov.me)

Prema preliminarnoj procjeni, ukupno procijenjeni poreski rashodi Crne Gore su u 2023. godini iznosili oko 307,2 mil.€ ili 4,4% BDP-a. Ipak, imajući u vidu ograničene izvore podataka, nijesu kvantifikovani svi definisani poreski rashodi, pri čemu je prilikom interne procjene korišćen konzervativni pristup. Samim tim, iznos prihoda budžeta kojih se država odriče u korist različitih podsticaja privredi i brige o građanima, veći je od procijenjenog ovom analizom. Takođe, Predlogom Fiskalne strategije za period 2024-2027. godine, Vlada je predložila izmjene zakonskih rješenja kojima su ukinuti, odnosno značajno umanjeni poreski rashodi za određene kategorije prihoda.

Ova vrsta izvještaja pruža rezultat koji je adekvatan i koristan za poboljšanje transparentnosti u fiskalnom upravljanju, a koji će u tom smislu predstavljati dobru osnovu za buduće donošenje odluka u okviru fiskalne politike.

3.1.4 EVROPSKI SISTEM RAČUNA - METODOLOGIJA ESA2010

Preliminarni rezultati i podaci za 2013-2016. godinu prvog projekta za ESA⁴ iz 2017. godine, prikupljeni su i upućeni Eurostatu 2024. godine. Tri institucije – Ministarstvo finansija, CBCG i MONSTAT su u procesu prikupljanja i prenosa podataka između sektora u skladu sa ESA u novom projektu za 2017-2023. godinu, navedene podatke dostavili Eurostatu. U skladu sa organizacionom strukturom, prenos podataka u oblasti statistike javnih finansija (GFS) u skladu sa ESA metodologijom, postavljen je kao kontinuirani proces za Crnu Goru. Imajući u vidu relevantne preporuke i najbolju praksu EU, u narednom periodu radiće se na regulatornoj i praktičnoj podjeli odgovornosti između institucija uključenih u proces primjene ESA2010 metodologije u statistici javnih finansija, u skladu sa pravnim tekovinama Evropske unije.

Takođe, Skupština je usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike usklađen sa evropskim pravom, odnosno Regulativom (EZ) br. 223/2009 o evropskoj statistici. Ovim izmjenama i dopunama Zakona uspostavljeno je rješenje koje podrazumijeva transfer nadležnosti ESA2010 metodologije sa Ministarstva finansija na Upravu za statistiku, a koje je upravo i najveći razlog izmjena i dopuna aktuelnog zakona. Naime, novim zakonom, Upravi za statistiku će se omogućiti da sprovodi istraživanje „Statistika državnih finansija u skladu sa ESA 2010“, odnosno obračun makroekonomskih agregata, jedinica klasifikovanih u sektor države i omogućiti izvještavanje o prekomjernom deficitu i dugu javnog sektora.

Kontinuirani rad u ovoj oblasti jedna je od ključnih pretpostavki za zatvaranje mjerila u pregovaračkim poglavljima 17 – Ekonomska i monetarna unija i poglavlju 18 – Statistika, u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

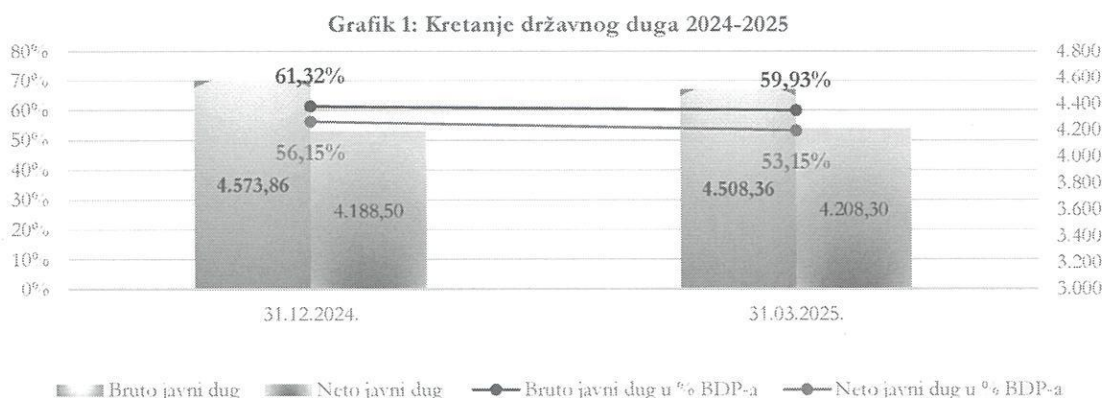
⁴ European System of Accounts – Evropski sistem računa, kao evropski standard u oblasti zvanične statistike i statistike javnih finansija (GFS).

3.2 STANJE I PROJEKCIJE JAVNOG DUGA I GARANCIJA ZA PERIOD 2025-2028. GODINE

3.2.1 STANJE DRŽAVNOG I JAVNOG DUGA NA KRAJU 2024. GODINE I NA KRAJU I KVARTALA 2025. GODINE

Državni dug, na dan 31.12.2024. godine, iznosio je 4.514,80 miliona eura, ili 60,53% BDP-a⁵. Uzimajući u obzir depozite Ministarstva finansija⁶, u iznosu od 385,36 miliona eura, **neto državni dug na kraju 2024. godine iznosio je 4.129,44 miliona eura ili 55,36% BDP-a.**

Na kraju 2024. godine javni dug Crne Gore iznosio je 4.573,86 miliona eura ili 61,32% BDP-a. Uzimajući u obzir depozite Ministarstva finansija, **neto javni dug Crne Gore iznosio je 4.188,50 miliona eura, odnosno 56,15% BDP-a.**

Ukupan spoljni dug Crne Gore na dan 31.03.2025. godine iznosio je 4.129,75 miliona eura, odnosno 52,15% BDP-a⁷, što je za 53,73 miliona eura manje u odnosu na 31.12.2024. godine.

Unutrašnji dug Crne Gore na dan 31.03.2025. godine iznosio je 321,06 miliona eura, odnosno 4,05% BDP-a, što je za 10,26 miliona eura manje u odnosu na 31.12.2024. godine. Pored činjenice da u toku prvog kvartala nije bilo zaključivanja novih kreditnih aranžama, smanjenje spoljnog i unutrašnjeg duga, je rezultat redovne otplate.

U strukturi spoljnog duga najveće učešće imaju obveznice emitovane na inostranom tržištu u prethodnom periodu, dok u strukturi unutrašnjeg duga najveće učešće imaju krediti kod poslovnih banaka.

Državni dug, na dan 31.03.2025. godine, iznosio je 4.450,80 miliona eura ili 56,21% BDP-a. Uzimajući u obzir depozite Ministarstva finansija, **neto državni dug na kraju prvog kvartala 2025. godine iznosio je 4.150,75 miliona eura ili 52,42% BDP-a.** Depoziti Ministarstva finansija, na dan

⁵ Prema podacima Monstata, BDP za 2024. godinu iznosi 7.459,20 miliona eura.

⁶ Depoziti Ministarstva finansija uključuju i 38.477 unci zlata

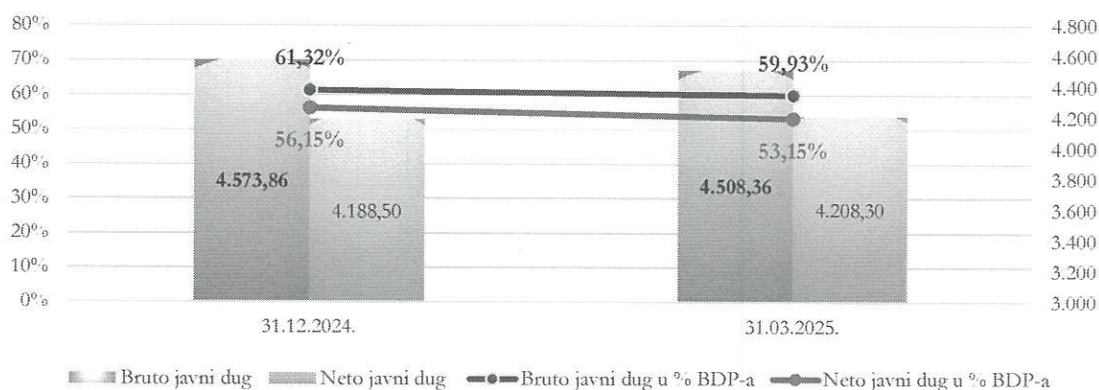
⁷ Prema projekcijama Ministarstva finansija, BDP za 2025. godinu iznosiće 7.918,50 miliona eura.

31.03.2025. godine, iznosili su 300,06 miliona eura, uključujući 38.447 unci zlata (čija je vrijednost na dan 31.03.2025. godine 111,01 miliona eura) ili 3,79% BDP-a.

Prema podacima dostavljenim od strane jedinica lokalne samouprave, dug lokalne samouprave na dan 31.03.2025. godine iznosio je 57,55 miliona eura, ili 0,73% BDP-a.

Javni dug, na dan 31.03.2025. godine, iznosio je 4.508,36 miliona eura, odnosno 59,93% BDP-a, dok je neto javni dug iznosio 4.208,30 miliona eura, odnosno 53,15% BDP-a.

Grafik 2: Kretanje javnog duga 2024-2025

U odnosu na kraj 2024. godine, na kraju prvog kvartala 2025. godine, javni dug je smanjen za 65,50 miliona eura odnosno 4,39 procentnih poena posmatrano u odnosu na BDP.

Ako posmatramo strukturu državnog duga u pogledu učešća spoljnog i unutrašnjeg duga, spoljni dug na dan 31.03.2025. godine dominira sa učešćem od 92,8%, dok se 7,2% državnog duga odnosi na unutrašnji dug. U odnosu na kraj 2024. godine ovaj parametar je na približno istom nivou, što je dominantno rezultat činjenice da u toku prvog kvartala nije bilo zaključivanja novih kreditnih aranžmana i da je dug iz oba izvora manji usled redovne otplate.

Tabela 1: Struktura i kretanje državnog i javnog duga 2024- 2025, u milionima eura i % BDP-a

	31.12.2024 (1)	31.03.2025 (2)	Promjena (1-2)
Spoljni dug	4,183.48	4,129.75	(-53.73)
Unutrašnji dug	331.32	321.06	(-10.24)
DRŽAVNI DUG	4,514.80	4,450.80	(-63.97)
Dug lokalne samouprave	59.06	57.55	(-1.51)
JAVNI DUG	4,573.86	4,508.36	(-65.48)
Depoziti	385.36	300.06	(-85.30)
NETO DRŽAVNI DUG	4,129.44	4,150.75	(21.33)
NETO JAVNI DUG	4,188.50	4,208.30	(19.82)
DRŽAVNI DUG / BDP	60.53%	56.21%	
NETO DRŽAVNI DUG / BDP	55.36%	52.42%	
JAVNI DUG / BDP	61.32%	56.93%	
NETO JAVNI DUG / BDP	56.15%	53.15%	

Zahvaljujući aranžmanu unakrsnog valutnog svopa u vezi sa kreditom sa kineskom Exim bankom za izgradnju dionice autoputa Bar-Boljare, kao i aranžmanu unakrsnog valutnog svopa kojim je izvršena konverzija ukupnog dolarskog iznosa emisije obveznica emitovanih u prvom kvartalu 2024. godine, Crna Gora je značajno unaprijedila valutnu strukturu državnog duga. S tim u vezi, na dan 31.03.2025. godine svega 0,6% postojećeg duga je izraženo u ne-eurskoj valuti, od čega 0,3% u USD i 0,3% u SDR-u, dok je 99,4% duga u eurima.

Zakonom o budžetu za 2025. godinu i Odlukom o zaduživanju Crne Gore za 2025. godinu (Sl. list Crne Gore br. 11/25) predviđeno je da se Država u 2025. godini može zadužiti do 900 miliona eura za potrebe obezbjeđenja nedostajućih sredstava u 2025. godini. Takođe, predviđena je i mogućnost dodatnih 500 miliona eura zaduživanja na domaćem ili inostranom tržištu za potrebe refinansiranja duga i stvaranja fiskalne rezerve za 2026. i 2027. godinu.

U aprilu 2025. godine, Država je emitovala obveznicu na međunarodnom tržištu od 850 miliona eura i navedena sredstva će se koristiti isključivo za finansiranje nedostajućih sredstava, odnosno otplate postojećeg duga i finansiranje kapitalnog budžeta.⁸

Do kraja 2025. godine Država namjerava da realizuje emisiju obveznica za stanovništvo u iznosu do 50 miliona eura. Na ovaj način, Država namjerava da se fokusira na razvoj domaćeg tržišta državnih obveznica gdje će, osim institucionalnih investitora, svoje mjesto naći i građani kroz obveznice za stanovništvo (retail obveznice). Time će se omogućiti diverzifikacija izvora finansiranja i smanjenje zavisnosti od spoljnih izvora finansiranja.

Zakon o budžetu za 2025. godinu i Odluka o zaduživanju za 2025. godinu predviđaju i zaključivanje kreditnih aranžmana za različite razvojne projekte u iznosu do 1,137 miliona

⁸ Navedena sredstva će biti evidentirana u stanje duga na kraju drugog kvartala 2025. godine.

eura. U prvom kvartalu 2025. godine nije bilo zaključenja kreditnih aranžmana za razvojne projekte.

3.2.2 PROJEKCIJE KRETANJA DUGA U PERIODU 2025-2028. GODINE

Projekcije kretanja državnog i javnog duga u narednom četvorogodišnjem periodu zasnivaju se na projekcijama kretanja fiskalnih parametara definisanih u Fiskalnoj strategiji Crne Gore. Na nivo zaduživanja u predstojećem periodu prevashodno će uticati iznosi nedostajućih sredstava definisanih u fiskalnom okviru 2025-2028. godine, koji pokazuju da će se u narednom periodu Država zaduživati samo za potrebe otplate duga i finansiranje kapitalnog budžeta.

U strukturi dugova koje treba otplatiti u narednim godinama, najveće učešće imaju obaveze po osnovu ino i domaćih obveznica, otplate kredita kod kineske Exim banke za izgradnju prve dionice autoputa Bar-Boljare, PBG aranžmani sa Svjetskom bankom iz 2018. i 2020. godine i kredit kod Dojče banke iz 2023. godine. Najveće jednokratne otplate, čiji je uticaj na iznos otplate najznačajniji, odnose se na euroobveznice koje su dospjele u aprilu 2025. godine u iznosu od 500 miliona eura, domaće obveznice koje dospjevaju 2026. godine u iznosu od 50 miliona eura, kao i euroobveznice koje dospjevaju 2027. godine u iznosu od 750 miliona eura.

U cilju obezbjeđenja nedostajućih sredstava za 2026. i 2027. godinu, Ministarstvo finansija pregovora sa Svjetskom bankom i o mogućnosti da se umjesto druge planirane tranše DPL-a u iznosu do 80 miliona eura, potencijalno dobije garancija Svjetske banke koja je zasnovana na razvojnoj politici (PBG - Policy based Guarantee), a kojom bi se se obezbijedila osnova za kreditni aranžman sa komercijalnim bankama u iznosu do 300 miliona eura u 2026. godini. Očekuje se da će ovaj kredit biti značajno povoljniji od standardnih komercijalnih kredita, kako sa aspekta troškova finansiranja, tako i sa aspekta ročnosti, a pri tome bi obezbijedio mnogo veći obim sredstava u odnosu na standardni DPL aranžman.

Dodatno, Ministarstvo finansija će se, osim na međunarodno, orijentisati i na domaće tržište, u pogledu kredita i emisije obveznica, imajući u vidu da se otplatom domaće obveznice iz 2019. godine povećao potencijal domaćeg tržišta.

U 2026. godini za otplatu duga potrebno je obezbjediti oko 325 miliona eura, koja se u najvećem dijelu odnose na redovnu otplatu kredita kod kineske Exim banke iz 2014. godine, isplatu domaće obveznice iz 2019. godine, u iznosu od 50 miliona eura, redovnu otplatu kredita kod Svjetske banke (PBG 1 i PBG 2) iz 2018. i 2020. godine i Dojče banke iz 2023. godine. Međutim, u 2027. godini za otplatu duga iz prethodnog perioda potrebno je obezbjediti oko 1.036 miliona eura, od čega se najveći dio odnosi na isplatu obveznice iz 2020. godine, u iznosu od 750 miliona eura, redovnu otplatu kredita kod kineske Exim banke iz 2014. godine i kredita kod Svjetske banke (PBG 2) iz 2020. godine. U odnosu na 2027. godinu, za 2028. godinu nedostajuća sredstva za otplatu duga iznosiće oko 216 miliona eura.

Tabela 2: Projekcije kretanja državnog i javnog duga u periodu 2024-2028. godine, u mil. eura i % BDP-a

	2024	2025	2026	2027	2028
BDP⁹	7,459.20	7,918.50	8,338.80	8,730.70	9,129.70
Državni dug	4,514.80	4,768.79	5,178.96	5,545.99	5,906.36
Državni dug % BDP	60.53	60.22	62.11	63.52	64.69
Dug lokalnih samouprava	59.06	60.00	60.00	60.00	60.00
Javni dug	4,573.86	4,828.79	5,238.96	5,605.99	5,966.36
Javni dug % BDP	61.32	60.98	62.23	64.21	65.35
Depoziti ¹⁰	385.32	198.44	200.64	192.68	200.52
Neto državni dug	4,129.48	4,570.35	4,978.32	5,353.31	5,705.84
Neto državni dug % BDP	55.36	57.72	59.70	61.32	62.50
Neto javni dug	4,188.54	4,630.35	5,038.32	5,413.31	5,705.84
Neto javni dug % BDP	56.15	58.48	60.42	62.00	63.15

Vrlo je važno naglasiti da će na povećanje duga uticati finansiranje kapitalnih, infrastrukturnih i razvojnih projekata, koji će u prosjeku iznositi oko 350 miliona eura godišnje. U tom pogledu planirana su kreditna zaduženja za razvojne i infrastrukturne projekte iz oblasti obrazovanja, zdravstva, odbrane, putne i željezničke infrastrukture, komunalne infrastrukture, energetike, digitalne infrastrukture, zaštitne životne sredine itd.

Osim toga, uticaj na rast duga u posmatranom periodu imaće i zaduženja po osnovu projekata prepoznatih kroz novi Instrument EU za reformu i rast za region (Plan rasta za Zapadni Balkan), koji se prvenstveno odnose na projekte za osnaženje ekonomije i poboljšanje životnog standarda građana. Naime, podrška EU planirana kroz Ekonomski i investicioni plan za Zapadni Balkan predstavlja izuzetnu priliku za ubrzani razvoj država kandidata i intenziviranje procesa pristupanja EU.

Kroz Instrument EU za reformu i rast za region Crnoj Gori je dodijeljeno oko 383 miliona eura podrške, od čega se 2/3 predmetnih sredstava odnosi na kreditna zaduženja namijenjena za razvojne i infrastrukturne projekte, dok će 1/3 iznosa biti opredijeljena kroz bespovratna sredstva. Projekte je potrebno realizovati do kraja 2028. godine, što znači da će se isti, u skladu sa dinamikom realizacije, odraziti na povećanje duga u ovom periodu, ali će krediti biti obezbijedeni po povoljnijim uslovima, u pogledu kamate, ročnosti i grejs perioda, što ne bi stvorilo dodatni pritisak na javne finansije u odnosu na otplatu duga u ovom periodu.

Shodno navedenom, na kraju 2025. godine očekuje se povećanje državnog duga u apsolutnom iznosu u odnosu na kraj 2024. godine za oko 254 miliona eura, dok će u odnosu na BDP doći do smanjenja državnog duga za 0,3 %. U 2026. godini se očekuje povećanje državnog duga u apsolutnom iznosu u odnosu na kraj 2025. godine za oko 410 miliona eura, dok je povećanje istog u odnosu na BDP 1,9 %. Tokom 2027. godine očekuje se povećanje državnog duga u apsolutnom iznosu u odnosu na kraj 2026. godine za oko 367 miliona eura, dok je očekivano povećanje istog u odnosu na BDP 1,4 %. Na kraju 2028. godine, povećanje državnog duga u apsolutnom iznosu u odnosu na kraj 2027. godine projektuje se za oko 360 miliona eura, dok je povećanje istog u odnosu na BDP 1,2%.

⁹ Procijenjeni BDP za period 2024-2027. godine, prema projekcijama Ministarstva finansija.

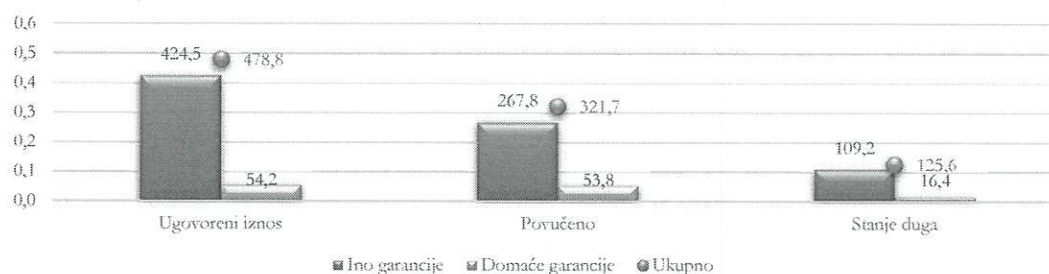
¹⁰ Uključujući i 38.477 unci zlata

3.2.3 STANJE DRŽAVNIH GARANCIJA

Ugovoreni iznos izdatih državnih garancija na kraju 2024. godine iznosio je 525,6 miliona eura, dok je stanje duga iznosilo 131,5 miliona eura, što predstavlja 1,76% BDP-a. Ukupno povučeni iznos po osnovu garancija koje je Država izdala ino kreditorima iznosio je 309,8 miliona eura, dok je stanje duga po ovom osnovu na kraju 2024. godine iznosilo 115,3 miliona eura, odnosno 1,55% BDP-a. Ukupan povučeni iznos garancija koje je Država izdala za zajmove kod domaćih kreditora iznosio je oko 53,3 miliona eura, dok je stanje duga po istim na kraju 2024. godine iznosilo 16,2 miliona eura ili 0,22% BDP-a.

Na kraju prvog kvartala 2025. godine, stanje duga po osnovu državnih garancija izdatih domaćim i ino kreditorima iznosi 125,64 miliona eura, što predstavlja 1,59% BDP-a. Stanje duga po osnovu garancija izdatih domaćim kreditorima na dan 31.03.2025. godine iznosi 16,45 miliona eura ili 0,21% BDP-a, dok stanje duga po osnovu garancija izdatih ino kreditorima iznosi 109,19 miliona eura ili 1,38% BDP-a.

Grafik 4: Stanje državnih garancija, u milionima eura (31.03.2025)

Domaće garancije su uglavnom izdate u cilju podrške kompanijama za realizaciju kapitalnih projekata i kao podrška realizaciji sanacionih planova lokalnih samouprava. Ino garancije su izdate za implementaciju raznih infrastrukturnih projekata, obezbjeđenje podrške razvoju malih i srednjih preduzeća, kao i u cilju podrške za restrukturiranje željezničke infrastrukture, modernizaciju aerodroma i energetskog sistema.

Zakon o budžetu za 2025. godinu i Odluka o zaduživanju za 2025. godinu predviđaju i izdavanje državnih garancija u iznosu do 87,5 miliona eura. U prvom kvartalu 2025. godine nije bilo zaključenja ugovora o garanciji.

3.3 FISKALNI RIZICI ZA PERIOD 2025-2028. GODINE

Fiskalni rizici ostaju prisutni zbog kontinuiranih izazova na geopolitičkom, makroekonomskom i fiskalnom planu. Oni se mogu klasifikovati u dvije osnovne kategorije: politički i ekonomski rizici, koji zajedno utiču na ostvarivanje fiskalnih projekcija.

Rizik	POZITIVNI	NEGATIVNI
Politički	Dobijanjem Izvještaja o ocjeni ispunjenosti privremenih mjerila za pregovaračka poglavlja 23 i 24 (IBAR) stvoreni su preduslovi za ubrzavanje procesa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji te smatram tim i dobijanje finansijske pomoći EU Crnoj Gori i korišćenje strukturnih fondova EU, čime se osnažuje ekonomija zemlje i ubrzava implementacija strukturnih reformi, utiče na rast povjerenja investitora;	Geopolitički rizici na globalnom nivou mogu negativno uticati na cjelokupnu svjetsku, a posljedično, na crnogorsku ekonomiju. Najavljene trgovinske barijere kroz uvećanje carinskih nameta na uvoz proizvoda u SAD, nanijelo bi štetu ključnim izvornim turističkim tržištima i trgovinskim, investicionim partnerima Crne Gore, što bi imalo multiplikativne efekte po niži rast i prihode.
Ekonomski	- Sprovođenjem Plana rasta za Zapadni Balkan obezbjeđuju se dodatni prihodi za finansiranje reformi i obezbjeđuje implementacija i sprovođenje ključnih reformi u prioritetnim oblastima; - Reformom Poreke uprave i Uprave carina utiče se na unaprjeđenje poslovnog ambijenta, efikasniju naplatu a samim tim i na povećanje javnih prihoda; - Intenziviranje aktivnosti na smanjenju neformalne ekonomije, kroz pojačan inspekcijski nadzor i efikasniju institucionalnu koordinaciju, uticaće pozitivno na javne prihode; - Reformama u procesu budžetiranja i jačanje budžetske inspekcije povećava se fiskalna disciplina i transparentnost javnih finansija što	- Kašnjenje u implementaciji pojedinih mjera usmjerenih na povećanje javnih prihoda, može uticati na povećanje projektovanog gotovinskog deficita budžeta i javnog duga u srednjem roku; - Usporavanjem evropske ekonomije i trajućim inflatornim pritiscima na globalnom nivou, ranjivosti domaće ekonomije ostaju snažno izražene. Efekti značajnijih promjena u privrednim trendovima EU, se dominantno odnose na potencijalno niži rast turizma u Crnoj Gori, investicija i potrošnje, a posljedično i na niži ekonomski rast; - Klimatske promjene mogu imati efekte po dinamiku rasta ekonomije u srednjem roku, usljed uticaja na sektore: turizma, poljoprivrede i energetike; - Ograničeni fiskalni prostor, slabija dinamika realizacije planiranih investicija kao i kašnjenje u realizaciji strukturnih reformi mogu negativno

Rizik	POZITIVNI	NEGATIVNI
	se pozitivno odražava na glavne fiskalne pokazatelje; • Potencijalna naplata prihoda po osnovu davanja "Aerodroma Crne Gore" AD na dugoročno korišćenje može uticati na uvećanje ukupnih javnih prihoda u srednjem i drugom roku. • Ukidanjem pojedinih poreskih rashoda za odgovarajuće grupe poreza, stvaraju se uslovi za potencijalno veću naplatu prihoda budžeta; • Nastavak izgradnje autoputa uticaće pozitivno na bolju povezanost sjeverne sa centralnom i južnom regijom, veću turističku atraktivnost i ekonomsku aktivnost; • Legalizacijom bespravno izgrađenih objekata stvoriće se uslovi za povećanje javnih prihoda i povećati stepen fiskalne i budžetske discipline	uticati na ekonomski rast u srednjem roku

Važno je istaći da je Ministarstvo finansija je u saradnji sa MMF-om i Svjetskom bankom otpočelo značajne projektne cikluse u domenu jačanja fiskalnih analiza i planiranja ukupne ekonomske politike, kroz niz sprovedenih tehničkih misija, kao i održanih radionica i obuka. S tim u vezi, u saradnji sa MMF-om održane su misije u oblasti fiskalnih rizika, sa ciljem jačanja realizacije aktivnosti na praćenju, procjeni i koordinaciji fiskalnih rizika, na sistemskom nivou u okviru Ministarstva finansija. Naime, misije MMF-a imale su za cilj procjenu fiskalnih rizika u ključnim sektorima i unapređenje institucionalnih aranžmana i struktura povezanih sa fiskalnim pravilima i pravnim okvirima. **MMF je u nacrtu izvještaja naveo da je Ministarstvo finansija postiglo značajan napredak u praćenju fiskalnih rizika (unapređenje nadzora nad preduzećima u državnom vlasništvu rezultiralo je objavljivanjem prve Izjave o fiskalnim rizicima 2024. godine).**

Takođe, uz tehničku podršku MMF-a ažuriran je i nadograđen mikrosimulacioni model za porez na dohodak fizičkih lica i doprinosa. Isti je korišćen za izračun efekata najvažnije poreske reforme Evropa sad 2, što je navedeno u usvojenoj Fiskalnoj strategiji Crne Gore za period 2024-2027. godine.

Osim toga, a u okviru ekspertske misije MMF-a, razvijen je model za izračun efekata izmjena poreske politike kada je u pitanju porez na dodatu vrijednost (PDV), ali i projekcije prihoda budžeta po ovom osnovu, izračun poreskog jaza i potencijalne naplate tokom jedne fiskalne godine.

Sve navedeno značajno će doprinijeti konzistentnosti i jačanju kvaliteta planiranja i projekcija prihoda budžeta, čime će se povećati kredibilitet procesa planiranja prihoda budžeta i u tom smislu, uticaće se na smanjenje razlika izvršenja u odnosu na plan. Na ovaj način ostvariće se i doprinos jačanja kvaliteta cjelokupnog procesa planiranja budžeta.

POTENCIJALNI UTICAJ TARIFA SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA

Najavljene carinske mjere SAD, uz već nepovoljne globalne ekonomske izgleda, mogle bi uticati na globalni i evropski privredni ciklus.

Prema posljednjem, aprilskom izvještaju MMF-a¹¹, globalni rast će, pod uticajem eskalacije trgovinskih tenzija i geopolitičkih neizvjesnosti, iznositi 2,8% u 2025. i 3,0% u 2026. godini, što je pad u odnosu na 3,3% koliko je za obje godine projektovano u januarskom izvještaju. MMF očekuje da će rast u razvijenim ekonomijama iznositi 1,4% u 2025. godini, dok će rast u Eurozoni usporiti na 0,8%, što je smanjenje od 0,2 procentna poena. **Ekonomija Njemačke će prema najnovijoj prognozi MMF-a stagnirati u 2025. (0%).**

Dodatni rizici po evropsku ekonomiju jesu i eskalacija trgovinskog rata i veće barijere u spoljnoj trgovini. Uvećani carinski nameti ugrozili bi izvozni sektor, pri čemu bi usljed niske trgovinske razmjene sa SAD, direktni uticaj po Crnu Goru bio ograničen i nizak, a takođe i zato što bi prema prvobitnim najavama, stopa carina na uvoz proizvoda iz Crne Gore u SAD bila podložna minimalnoj tarifi od 10%. Sa druge strane, eventualni nivo carina koje bi SAD nametnule ključnim trgovinskim partnerima Crne Gore, prema najavama bile bi znatno više i usporile bi ekonomski rast ovih država. U tom scenariju, uticaj tarifa bio bi indirektan po Crnu Goru, ali znatno snažniji, jer bi bile pogođene države regiona poput Srbije i Bosne i Hercegovine, kao i EU, koje su ključna izvorna tržišta u turizmu u Crnoj Gori i generator velike vrijednosti investicija, spoljne trgovine i posljedično jake potrošnje.

Prema preliminarim procjenama Ministarstva finansija, rast ekonomije Crne Gore bi u ovako nepovoljnom scenariju bio niži za oko pola procentnog poena (-0.5 pp), dok bi naplaćeni prihodi budžeta kumulativno bili niži za oko 60 miliona ili 0.6% u srednjem roku. Usljed neizvjesnosti u kretanjima globalnih ekonomskih trendova, ovakav scenario je samo djelimično razmatran i inkorporiran u makroekonomske i fiskalne prognoze za Crnu Goru, pa se stoga može očekivati povoljniji ishod u boljem pozicioniranju turističke destinacije shodno novonastalim geopolitičkim okolnostima, bržem sprovođenju reformi u kontekstu EU integracija i shodno implementaciji započetih i planiranih infrastrukturnih projekata. Takođe, posljednje najave o poboljšanju trgovinskih odnosa SAD i Kine, kao i SAD i EU, idu u pravcu stabilizovanja međunarodnih trgovinskih, finansijskih i tokova kapitala, što će se pozitivno odraziti na globalnu i crnogorsku privredu.

¹¹ [World Economic Outlook, April 2025: A Critical Juncture amid Policy Shifts \(imf.org\)](https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2025/04/01/critical-juncture)

3.4 UPRAVLJANJE I KVALITET JAVNIH FINANSIJA

Efikasno upravljanje javnim finansijama od velikog je značaja za ekonomski razvoj, dostupnost javnih usluga i kvalitet života građana. Vlada Crne Gore usvojila je u decembru 2022. godine Program reforme upravljanja javnim finansijama (PFM) za 2022-2026, kojim se definišu reformski ciljevi za povećanje odgovornosti, ekonomske efikasnosti i transparentnosti u korišćenju javnih resursa. Program osigurava bolju koordinaciju i međuinstitucionalnu saradnju za jačanje fiskalne discipline, optimizaciju alokacije resursa i usklađivanje sa pravnom tekovinom EU, doprinoseći fiskalnoj održivosti, upravljačkoj odgovornosti, izvršenju budžeta te internoj i eksternoj reviziji.

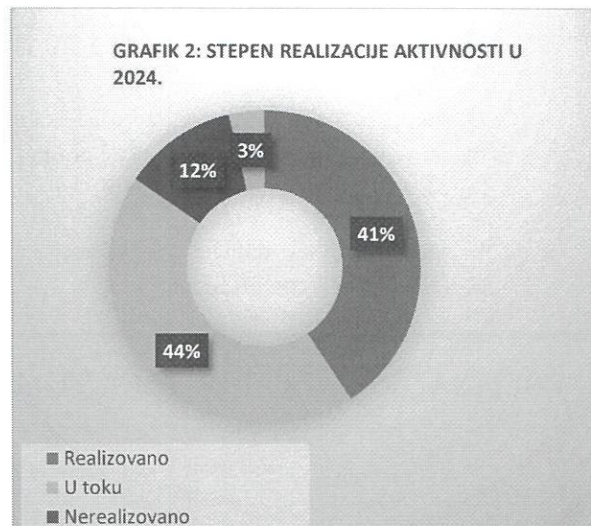
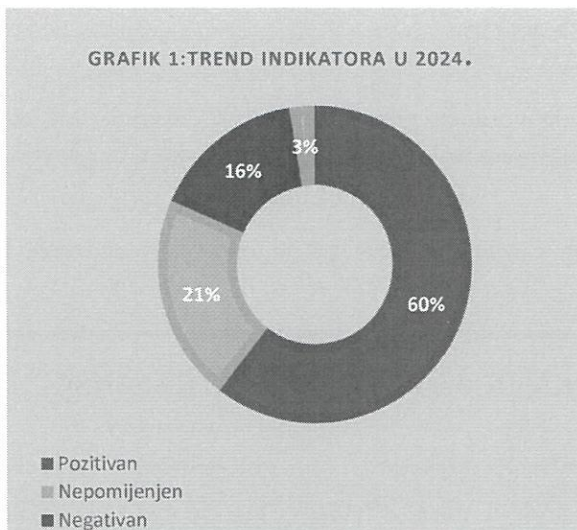
PFM Program obuhvata četiri strateška cilja: (1) Ojačani fiskalni okvir i planiranje budžeta, (2) Izvršenje budžeta, (3) Računovodstvo, praćenje i finansijsko izvještavanje, (4) Finansijska kontrola. Ključni akteri uključuju direktorate Ministarstva finansija, Zavod za statistiku, Upravu za prihode i carine, Agenciju za zaštitu konkurencije, Državnu revizorsku instituciju i druge.

U 2024. ostvaren je značajan napredak u implementaciji PFM Programa. Od 144 aktivnosti i 38 indikatora, 60% indikatora je poboljšano. Ključni rezultati uključuju:

- Smanjenje razlike između projektovanog i ostvarenog BDP-a na 0,7% (cilj: $\pm 2\%$).
- Odstupanje rashoda u srednjoročnom budžetskom okviru i godišnjem budžetu ispod 2%.
- Odstupanje prihoda od plana 1,1%, uz bolje rezultate u upravljanju javnim investicijama (početak izrade Dugoročnog plana investicija).
- Povećanje prosječne ročnosti duga na 4,06 godina.
- Napredak u pregovaračkim poglavljima 5, 8, 16, 17, 18 i 29.
- Smanjenje vremena obrade prigovora u javnim nabavkama na 24 dana, smanjenje žalbi i povećanje ponuđača na tendere (3,3).
- Povećanje institucija sa centralizovanim obračunom zarada na 159 (rast od 13,57% subjekata i 46% zaposlenih).
- Uvođenje obračunskog računovodstva i jačanje pravnog okvira za katastar.
- Povećanje učešća ministarstava sa delegiranim finansijskim upravljanjem na 42% (cilj: 80% do 2026.).
- Završetak obaveza eksterne revizije u poglavlju 32.

Usvojena je Odluka o Radnoj grupi za praćenje PFM Programa (11. aprila 2024.), sa 70 predstavnika 14 institucija. Intenzivirana je saradnja sa EU, uključujući sastanke u Podgorici i Briselu, uz podršku EU fondova, MMF-a i UNDP-a.

Ostvarenju pozitivnog trenda indikatora učinka doprinijela je realizacija 41% aktivnosti iz Akcionog plana u skladu planiranom dinamikom, dok je 44% aktivnosti u toku i očekuje se njihov završetak u planiranim rokovima.

Ažurirani PFM Program usvojen je 13. marta 2025., uz Akcioni plan za 2025-2026. Ključne mjere uključuju:

Fiskalni okvir i planiranje budžeta: Razvoj procedura za funkcionisanje Fiskalnog savjeta, upravljanje fiskalnim rizicima (državna preduzeća), unapređenje srednjoročnog budžetskog planiranja izmjenama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, povećanje broja potrošačkih jedinica kod kojih je unaprijeđena funkcija planiranja srednjoročnog budžeta, unapređenje programskog budžetiranja sa aspekta rodne dimenzije, jačanje upravljanja javnim investicijama (pravni okvir, registar projekata, metodologija za analizu troškova i koristi, Master plan infrastrukturnih projekata).

Izvršenje budžeta: Usklađivanje zakona sa EU direktivama (poglavlja 16 i 29), razvoj integrisanog sistema prihoda (IRMS), implementacija softvera za razmjenu podataka (EOIR, AEOI, VIES, NCTS, AES, ICS2, EMCS), smanjenje administrativnih barijera, unapređenje poreske discipline, razvoj e-nabavki, jačanje kapaciteta za javne nabavke i državnu pomoć, implementacija COZ-a.

Računovodstvo i finansijsko izvještavanje: Usvajanje podzakonskih akata za obračunsko računovodstvo, digitalizacija upravljanja državnom imovinom i katastrom, nadogradnja BMIS-a, nabavka za Jedinstveni informacioni sistem (MIS).

Finansijska kontrola: Unapređenje PIFC-a kroz izradu analize upravljačke odgovornosti, jačanje unutrašnje i eksterne revizije (DRI strategije, obuke), usklađivanje Zakona o reviziji sredstava iz fondova EU, jačanje budžetske inspekcije i AFCOS-a.

Ove mjere imaju za cilj dalje usklađivanje sa EU standardima, povećanje efikasnosti i transparentnosti javnih finansija te ispunjenje obaveza za zatvaranje pregovaračkih poglavlja.

4 IZDACI BUDŽETA DRŽAVE

U skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, proces utvrđivanja državnog budžeta bazira se na ekonomskoj i fiskalnoj politici, očekivanim makroekonomskim i fiskalnim trendovima i utvrđenim limitom potrošnje.

U narednoj tabeli data je procjena agregatnih fiskalnih pokazatelja centralnog nivoa države u periodu 2025-2028. godina.

PROCJENA UKUPNIH PRIMITAKA, IZDATAKA, DUGA I BUDŽETSKOG BALANSA

	2025 (<i>plan</i>)		2025 (<i>Rebalans</i>)		Predlog 2026		2027 (<i>procjena</i>)		2028 (<i>procjena</i>)	
	mil €	% BDP	mil €	% BDP	mil €	% BDP	mil €	% BDP	mil €	% BDP
Ukupni primici	4026.84	50.9%	4026.84	50.9%	3643.95	43.7%	4451.59	51.0%	3723.58	40.8%
Izvorni prihodi	2886.07	36.4%	2886.07	36.4%	3024.25	36.3%	3141.29	36.0%	3228.62	35.4%
Finansiranje	1140.76	14.4%	1140.76	14.4%	619.71	7.4%	1310.30	15.0%	494.96	5.4%
Projektovani ukupni izdaci	4026.84	50.9%	4026.84	50.9%	3643.95	43.7%	4451.59	51.0%	3723.58	40.8%
Tekući, Kapitalni i Budžet državnih fondova	3164.22	40.0%	3164.22	40.0%	3276.32	39.3%	3387.12	38.8%	3497.08	38.3%
Otplata duga	820.91	10.4%	820.91	10.4%	325.92	3.9%	1037.06	11.9%	216.72	2.4%
Kupovina hartija od vrijednosti	34.21	0.4%	34.21	0.4%	34.21	0.4%	19.91	0.2%	2.28	0.0%
Pozajmice i krediti	7.50	0.1%	7.50	0.1%	7.50	0.1%	7.50	0.1%	7.50	0.1%
Planirani nivo deficit/suficit	-278.15	-3.5%	-278.15	-3.5%	-252.08	-3.0%	-245.83	-2.8%	-268.46	-2.9%
Planirani nivo javnog duga	4828.79	61.0%	4828.79	61.0%	5238.96	62.8%	5605.99	64.2%	5966.36	65.4%

4.1 PREGLED BUDŽETSKIH IZDATAKA PO PROGRAMSKOJ KLASIFIKACIJI

Struktura budžetskih izdataka po programskoj klasifikaciji, po glavnim programima, data je u sljedećoj tabeli:

Budžetski izdaci prikazani po programskoj strukturi glavnih programa (u mil €)											
P.K.	Naziv	Plan 2025		Rebalans 2025		Procjena 2026		Procjena 2027		Procjena 2028	
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%
11	POLITIČKI SISTEM I UPRAVLJANJE	101.63	2.5	101.68	2.5	103.47	2.8	106.52	2.4	107.96	2.9
12	PRAVOSUĐE I ZAŠTITA PRAVA	81.50	2.0	81.50	2.0	81.20	2.2	81.26	1.8	82.29	2.2
13	JAVNA BEZBJEDNOST I ODBRANA	233.83	5.8	233.83	5.8	244.76	6.7	247.99	5.6	253.16	6.8
14	JAVNE FINANSIJE	1205.64	29.9	1205.33	29.9	687.78	18.9	1406.76	31.6	601.13	16.1
15	EKONOMIJA I TURIZAM	124.01	3.1	124.01	3.1	131.20	3.6	134.67	3.0	139.51	3.7
16	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I VODOPRIVREDA	76.48	1.9	76.48	1.9	78.41	2.2	80.50	1.8	82.50	2.2
17	SAOBRAĆAJ	242.51	6.0	242.51	6.0	245.65	6.7	260.04	5.8	271.10	7.3
18	PROSTORNO PLANIRANJE I ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	48.60	1.2	48.96	1.2	57.29	1.6	57.65	1.3	63.89	1.7
19	OBRAZOVANJE, NAUKA I SPORT	362.29	9.0	362.19	9.0	367.57	10.1	377.18	8.5	372.36	10.0
20	KULTURA	34.74	0.9	34.74	0.9	34.34	0.9	35.02	0.8	35.17	0.9
21	ZDRAVSTVO	474.91	11.8	474.91	11.8	486.28	13.3	497.13	11.2	506.68	13.6
22	SOCIJALNO STARANJE	1040.71	25.8	1040.71	25.8	1126.01	30.9	1166.86	26.2	1207.83	32.4
UKUPNI IZDACI		4026.84	100.0	4026.84	100.0	3643.95	100.0	4451.59	100.0	3723.58	100.0

U okviru ukupnih izdataka, shodno zahtjevima potrošačkih jedinca, ukupna izdvajanja uzimaju u obzir sprovođenje tekućih politika, kao i izdvajanja za implemetaciju novih politike. U narednoj tabeli je dat pregled izdvajanja za impemetaciju novih politika po glavnim programima.

NOVE POLITIKE				
P.K.	Naziv	Procjena 2026	Procjena 2027	Procjena 2028
11	POLITIČKI SISTEM I UPRAVLJANJE	€ 40,000.00	€ -	€ -
12	PRAVOSUĐE I ZAŠTITA PRAVA	€ 172,000.00	€ 286,000.00	€ 256,000.00
13	JAVNA BEZBJEDNOST I ODBRANA	€ 10,328,754.00	€ 11,879,314.00	€ 11,541,274.00
14	JAVNE FINANSIJE	€ 710,000.00	€ -	€ -
15	EKONOMIJA I TURIZAM	€ 592,000.00	€ 810,000.00	€ 912,000.00
19	OBRAZOVANJE, NAUKA I SPORT	€ 312,045.00	€ 236,485.00	€ 239,135.00
20	KULTURA	€ 405,000.00	€ 215,000.00	€ 175,000.00
21	ZDRAVSTVO	€ 5,050,000.00	€ 4,450,000.00	€ 2,000,000.00
UKUPNI IZDACI		€ 17,609,799.00	€ 17,876,799.00	€ 15,123,409.00

11 – POLITIČKI SISTEM I UPRAVLJANJE

U narednoj tabeli je dat je pregled ukupnih izdvajanja po programima u okviru ovog glavnog programa.

Pregled izdataka po programima						
P.K.	Naziv progama	Plan 2025	Rebalans 2025	Procjena 2026	Procjena 2027	Procjena 2028
11 009	Organizacija i sprovođenje izbora	0.53	0.53	0.55	1.93	1.93
11 011	Građanska kontrola rada policije	0.04	0.04	0.05	0.05	0.05
11 018	Pridruživanje EU	2.32	2.32	2.32	2.33	2.34
11 019	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva evropskih poslova	0.54	0.54	0.54	0.54	0.54
11 023	Evidencija, izbor, obuka i usavršavanje kadrova	2.33	2.33	2.40	2.34	2.36
11 033	Sprječavanje korupcije	2.13	2.13	2.13	2.14	2.15
11 034	Objavljivanje propisa	0.26	0.26	0.26	0.26	0.26
11 047	Ostvarenje funkcije Predsjednika Crne Gore	1.68	1.68	1.61	1.62	1.63
11 048	Vršenje zakonodavne vlasti	14.49	14.49	14.52	14.56	14.63
11 049	Podrška radu Vlade	8.30	8.35	8.07	8.14	8.11
11 050	Parlamentarna demokratija	8.32	8.32	8.35	8.54	8.73
11 051	Koordinacija i sprovođenje politike u oblasti vanjskih poslova	21.79	21.79	22.17	22.20	22.29
11 052	Infrastrukturni projekti za potrebe državnih organa	0.03	0.03	1.05	1.31	1.66
11 053	Unapređenje i razvoj javne uprave	29.40	29.40	29.64	30.33	30.64
11 054	Mediji	4.16	4.16	4.55	4.95	5.35
11 055	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva vanjskih poslova	1.14	1.14	1.14	1.15	1.16
11 056	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva javne uprave	1.81	1.81	1.81	1.82	1.83
11 057	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva dijaspore	0.58	0.58	0.52	0.52	0.53
11 058	Sajber bezbjednost	1.78	1.78	1.78	1.79	1.77
UKUPNI IZDACI		101.63	101.68	103.47	106.52	107.96
Ukupni izdaci kao % BDP-a		1.28%	1.28%	1.24%	1.22%	1.18%
Ukupni izdaci kao % ukupnih izdataka budžeta		2.52%	2.52%	2.84%	2.39%	2.90%

U okviru Glavnog programa 11- Politički sistem i upravljanje sredstva se opredjeljuju za sljedeće namjene:

- Građansku kontrolu rada policije;
- Jačanje povjerenja građana u proces zapošljavanja i jednaku dostupnost radnih mjesta svim kandidatima;
- Sprovođenje inspekcijskog nadzora u cilju ostvairavanja poštovanja propisa;
- utvrđivanje i sprječavanje postojanja sukoba interesa u vršenju javne funkcije, zaštitu zviždača; kreiranje i sprovođenje javnih kampanja u cilju efikasnijeg učešća građana u borbi protiv korupcije;

- Nadzor nad sprovođenjem propisa kojim se uređuje lobiranje i sprovođenje mjera kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja;
- Predstavljanje zemlje u zemlji i inostranstvu, dodjela odlikovanja, pomilovanja, proglašenje zakona ukazima, postavljanje ambasadora ukazima, raspisivanje parlamentarnih i lokalnih izbora;
- Unapređenje bilateralne i multilateralne saradnje, međunarodne ekonomske i kulturne saradnje u odgovarajućim oblastima i zaključivanje međunarodnih ugovora;
- Uspostavljanje funkcionalnog sistema informatičke mreže državnih organa i sistema elektronskih usluga.

U okviru navedenog programa obuhvaćene su sljedeće potrošačke jedinice: Služba Predsjednika Crne Gore, Skupština Crne Gore, Državna izborna komisija, Savjet za građansku kontrolu rada policije, Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore, Kabinet Predsjednika Vlade, Savjet za privatizaciju i kapitalne projekte, Sekretarijat za zakonodavstvo, Komisija za koncesije, Savjet za NATO, Ministarstvo finansija, Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo evropskih poslova, Ministarstvo javne uprave, Uprava za ljudske resurse, Agencija za sajber bezbjednost, Ministarstvo dijaspore, Ministarstvo javnih radova, Javni medijski servis - Radio i Televizija Crne Gore, Agencija za sprječavanje korupcije i Službeni list Crne Gore

➤ REALIZACIJA NOVIH POLITIKA U PERIODU 2026 - 2028 U OKVIRU GP - POLITIČKI SISTEM I UPRAVLJANJE

Kod Uprave za ljudske resurse u okviru aktivnosti 11 023 003 003 - Zapošljavanje i centralna kadrovska evidencija, planirana su sredstva za nadogradnju informacionog sistema za elektronsko testiranje kandidata, uvođenje elektronske prijave, jačanje kadrovskih kapaciteta i nabavku nove računarske opreme. Ove aktivnosti doprinose transparentnosti i efikasnosti procesa selekcije kandidata.

U narednoj tabeli dat je pregled izdvajanja sredstava za navedene politike.

Institucija	Naziv politike	FISKALNI UTICAJ		
		2026	2027	2028
42002 - Uprava za ljudske resurse	Razvoj i nadogradnja informacionog sistema za elektronsko testiranje kandidata, Jačanje kadrovskih kapaciteta Odsjeka, Obezbeđivanje nove računarske opreme za potrebe selekcije kandidata	€ 40,000.00	€ -	€ -
		40,000.00 €		

12 – PRAVOSUĐE I ZAŠTITA PRAVA

U narednoj tabeli je dat je pregled ukupnih izdvajanja po programima u okviru ovog glavnog programa.

Pregled izdataka po programima						
P.K.	Naziv programa	Plan 2025	Rebalans 2025	Procjena 2026	Procjena 2027	Procjena 2028
12 001	Zaštita ustavnosti i zakonitosti	1.36	1.36	1.37	1.39	1.40
12 003	Rad sudova	31.41	31.41	30.80	31.11	31.35
12 005	Rad tužilaštva	14.49	14.49	14.56	14.70	14.81
12 012	Izvršenje krivičnih sankcija	14.13	14.13	14.23	14.33	14.46
12 013	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva ljudskih i manjinskih prava	0.51	0.51	0.53	0.54	0.54
12 020	Zaštita ljudskih prava i sloboda	0.91	0.91	0.96	0.98	0.99
12 021	Zaštita ličnih podataka i slobodan pristup informacijama	0.85	0.85	0.85	0.85	0.86
12 024	Uređenje i upravljanje u sistemu pravosuđa	11.88	11.88	12.05	11.35	11.88
12 025	Unapređenje i zaštita ljudskih i manjinskih prava i promocija rodne ravnopravnosti	4.54	4.54	4.41	4.55	4.53
12 026	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva pravde	0.97	0.97	1.00	1.02	1.02
12 027	Vladavina prava	0.44	0.44	0.44	0.44	0.44
UKUPNI IZDACI		81.50	81.50	81.20	81.26	82.29
Ukupni izdaci kao % BDP-a		1.03%	1.03%	0.97%	0.93%	0.90%
Ukupni izdaci kao % ukupnih izdataka budžeta		2.02%	2.02%	2.23%	1.83%	2.21%

U okviru Glavnog programa 12 – Pravosuđe sredstva se opredjeljuju za sljedeće namjene:

- Zaštitu ustavnosti i zakonitosti;
- Obezbjedenje efikasnog i racionalnog sprovođenja sudskih postupaka;
- Vršnje poslova gonjenje učinilaca krivičnih djela i drugih kažnjivih djela koja se gone po službenoj dužnosti kao i obavljanje tužilačke funkcije na principima samostalnosti, transparentnosti, odgovornosti, efikasnosti i integriteta;
- Vršnje sudske vlasti kao i obavljanje sudske funkcije na principima samostalnosti, transparentnosti, odgovornosti, efikasnosti i integriteta;
- Organizaciji i sprovođenju obuka sudija i državnih tužilaca, kao i organizovanje i sprovođenje obuke i advokata, notara, javnih izvršitelja, savjetnika, službenika i pripravnika u sudovima i državnim tužilaštvima;
- Izrada i praćenje realizacije strateških dokumenata za oblast pravosuđa, praćenje procesa harmonizacije pravnog sistema u oblasti pravosuđa sa standardima i propisima EU, praćenje, obezbjeđenje i sprovođenje zakona u oblasti pravosuđa;
- Izvršenje krivičnih sankcija, i to: kazne zatvora i maloljetničkog zatvora, mjera bezbjednosti koje se u skladu sa zakonom izvršavaju u UIKS-u; vaspitne mjere upućivanje u ustanovu zatvorskog tipa, kazne zatvora izrečene u prekršajnom postupku i mjera za obezbjeđenje

prisustva okrivljenog u krivičnom postupku - pritvor; uz poštovanje i zaštitu ljudskih prava lica lišenih slobode;

- Obavljanje stručnih i administrativnih poslovi, medijacije u građansko-pravnim sporovima, porodičnim, privrednim, radnim i drugim imovinsko pravnim odnosima fizičkih i pravnih lica.

U okviru navedenog programa obuhvaćene su sledeće potrošačke jedinice: Ustavni sud Crne Gore, Sudski savjet, Tužilački savjet, Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, Ministarstvo pravde, Uprava za izvršenje krivičnih sankcija, Centar za alternativno rješavanje sporova, Ministarstvo finansija, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo javnih radova. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama i Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

➤ REALIZACIJA NOVIH POLITIKA U PERIODU 2026 - 2028 U OKVIRU GP - PRAVOSUĐE I ZAŠTITA PRAVA

Kod Ministarstva ljudskih i manjinskih prava u okviru aktivnosti 12 025 001 010 Zaštita prava manjina i interkulturni dijalog planirana je implementacija strategije za interkulturalizam i društvenu koheziju 2025–2026, sa ciljem unapređenja međukulturalnih odnosa, solidarnosti i inkluzivnosti, uz afirmaciju kulturnih identiteta manjina. Pored toga, na aktivnosti 12 025 001 009 Zaštita ljudskih prava i sloboda, promocija rodne ravnopravnosti i upravljanje sredstvima EU planirana je Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba (2024–2028), usklađena sa prioritetima EU, sa ciljem smanjenja diskriminacije i unapređenja prava LGBTI osoba.

Kod Zaštitnika ljudskih prava i sloboda na aktivnosti 12 020 001 001 Unapređenje i zaštita ljudskih prava i sloboda planirana su sredstva za održivi monitoring UN Konvencije o pravima lica s invaliditetom, izradu alternativnog izvještaja o pravima djeteta, istraživanja o položaju starijih lica i mladih, te praćenje autodestruktivnog ponašanja maloljetnika u zatvorenim sistemima .

U narednoj tabeli dat je pregled izdvajanja sredstava za navedene politike.

Institucija	Naziv politike	FISKALNI UTICAJ		
		2026	2027	2028
41401 - Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava	Strategija za interkulturalizam i društvenu koheziju 2025-2026, sa Akcionim Planom 2025-2026	€ 100,000.00	€ 100,000.00	€ 100,000.00
41401 - Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava	Zaštita ljudskih prava i sloboda i zabrana diskriminacije (Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2024-2028)	€ 37,000.00	€ 145,000.00	€ 115,000.00
50201 - Zaštitnik ljudskih prava i sloboda	Održivost monitoring Sistema za praćenje UN Konvencije o pravima lica sa invaliditetom u Crnoj Gori	€ 20,000.00	€ 20,000.00	€ 20,000.00
50201 - Zaštitnik ljudskih prava i sloboda	a) Izrada alternativnog izvještaja o IV periodičnom izvještaju CG o primjeni Konvencije UN o pravima djeteta	€ 10,000.00	€ 15,000.00	€ 15,000.00
	b) Promocija zaključnih zapažanja UN Komiteta za prava djeteta o IV periodičnom izvještaju CG			

		FISKALNI UTICAJ		
	o primjeni Konvencije o pravima djeteta (I godina)			
	c) Sprovođenje istraživanja o položaju starijih lica i njihovom zadovoljstvu pruženim uslugama u zajednici (II godina)			
	d) Istraživanje položaja o mladima u CG (III godina)			
50201 - Zaštitnik ljudskih prava i sloboda	Praćenje i analiza autodestruktivnog ponašanja maloljetnih u zatvorenim sistemima i sistemima gdje im je ograničeno kretanje	€ 5,000.00	€ 6,000.00	€ 6,000.00
		172,000.00 €	286,000.00 €	256,000.00 €

13 – JAVNA BEZBJEDNOST I ODBRANA

U narednoj tabeli je dat je pregled ukupnih izdvajanja po programima u okviru ovog glavnog programa.

Pregled izdataka po programima						
P.K.	Naziv progama	Plan 2025	Rebalans 2025	Procjena 2026	Procjena 2027	Procjena 2028
13 002	Zaštita i spašavanje	8.78	8.78	5.52	5.65	5.71
13 013	Zaštita tajnih podataka	0.78	0.78	0.73	0.73	0.74
13 015	Nacionalna bezbjednost	16.53	16.53	17.53	17.90	18.38
13 016	Obuka ronilaca za podvodno razminiranje, pružanje pomoći, spašavanje i kontrolu na moru	0.49	0.49	0.48	0.48	0.48
13 023	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva unutrašnjih poslova	17.57	17.57	17.81	16.62	16.75
13 024	Javna bezbjednost	89.74	89.74	94.96	94.11	92.04
13 025	Funkcionisanje Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore	7.00	7.00	7.11	7.24	7.29
13 026	Izdavanje dokumenata	8.39	8.39	8.64	8.48	8.55
13 027	Upravljanje granicom	3.69	3.69	5.11	4.44	4.44
13 028	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva odbrane	14.28	14.57	12.79	12.93	13.00
13 029	Vojska Crne Gore	53.74	53.44	53.47	54.07	54.40
13 030	Opremanje, modernizacija i infrastruktura Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore	7.42	7.44	15.34	20.00	26.00
13 031	Obavještajno bezbjednosni poslovi	3.30	3.30	3.73	3.77	3.79
13 040	Međunarodna zaštita	2.11	2.11	1.53	1.56	1.58
UKUPNI IZDACI		233.83	233.83	244.76	247.99	253.16
Ukupni izdaci kao % BDP-a		2.95%	2.95%	2.94%	2.84%	2.77%
Ukupni izdaci kao % ukupnih izdataka budžeta		5.81%	5.81%	6.72%	5.57%	6.80%

U okviru Glavnog programa 13 - javna bezbjednost i odbrana sredstva se opredjeljuju za sljedeće namjene:

- efikasnijem i blagovremenom preventivnom i operativnom djelovanju u slučaju elementarnih nepogoda i tehničko-tehnoloških nesreća sa ciljem zaštite i spašavanja ljudi, materijalnih i kulturnih dobara i životne sredine;
- Zaštiti tajnih podataka, zaštiti nacionalne bezbjednosti koja se odnosi na zaštitu Ustavom utvrđenog poretka, bezbjednosti i teritorijalnog integriteta Crne Gore;
- bezbjednom korišćenju vodenih površina i spašavanju ljudskih života, materijalnih i kulturnih dobara u vodi, traženje i vađenje potonulih stvari, odnosno objekata i utopljenih lica; kao i obavljanje istraživačke aktivnosti u moru u svrhu zaštite valorizacije i uspostavljanja zona zaštite u moru (morskom ekosistemu);
- zaštiti bezbjednosti građana i Ustavom utvrđenih sloboda i prava i zaštiti imovine;
- sprječavanju vršenja i otkrivanju krivičnih djela i prekršaja, pronalaženje i hvatanje učinilaca krivičnih djela i prekršaja i njihovo dovođenje nadležnim organima, održavanje javnog reda

i mira; obezbjeđivanje javnih okupljanja, obezbjeđivanje određenih ličnosti, objekata i prostora; nadzor i kontrolu bezbjednosti u saobraćaju;

- obezbjeđenju državne granice i vršenje granične kontrole, kao i kontroli ulaska, kretanja, boravka i izlaska stranaca;
- odbrani suvereniteta, nezavisnosti i teritorijalnog integritetu Crne Gore.

U okviru navedenog programa obuhvaćene su sljedeće potrošačke jedinice: Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo odbrane, Direkcija za zaštitu tajnih podataka, Ministarstvo javnih radova, Agencija za nacionalnu bezbjednost i Regionalni ronilački centar za podvodno deminiranje i obuku ronilaca

➤ REALIZACIJA NOVIH POLITIKA U PERIODU 2026 - 2028 U OKVIRU GP - JAVNA BEZBJEDNOST I ODBRANA

Kod Ministarstva unutrašnjih poslova na aktivnosti 13 024 001 009 Rad forenzičkog centra planira se implementacija Face recognition sistema (PRUM II) što podrazumijeva implementacija sistema za automatsku razmjenu DNK profila, otisaka i fotografija (PRUM II), u skladu sa EU standardima interoperabilnosti.

Na aktivnosti 13 024 001 006 Borba protiv kriminala pod politikom Implementacija nacionalne watch liste planiran je sistem za identifikaciju i praćenje lica koja predstavljaju prijetnju nacionalnoj bezbjednosti, uz fokus na suzbijanje terorizma i organizovanog kriminala.

Na aktivnosti 13 024 001 008 Rad policije posebne namjene, planirana su sredstva za politiku Jačanje zaštite štićenih ličnosti, objekata i kritične infrastrukture odnosno za nabavku 36 vozila na lizing na period od 5 godina. Dodatno, planirane su politike unapređenja efikasnosti Posebne i Specijalne jedinice policije radi obuke, opremanja i unapređenja interoperabilnosti navedenih jedinica u cilju efikasnijeg izvršenja složenih zadataka.

U okviru aktivnosti 13 024 001 004 Podrška radu policije planirana je Nabavka „body“ kamera za policijske službenike tj. nabavka za audio-vizuelno snimanje službenih radnji policije, u skladu s preporukama CPT-a, radi zaštite građana i policijskih službenika.

Pored navedenog kod Ministarstva unutrašnjih poslova razmotroće se stvaranje preduslova kroz kreditni aranžman ili donacije na aktivnosti 13 002 001 01 Aktivnosti zaštite i spašavanja za nabavku srednje teškog višenamjenskog helikoptera i lakog amfibijskog protivpožarnog aviona radi smanjenja rizika od požara i drugih katastrofa.

Kod Ministarstva odbrane u okviru aktivnosti 13 029 003 001 Vojno-vojna saradnja i aktivnosti 13 030 001 003 Nabavka opreme za Vojsku Crne Gore planiran je Projekat nabavke i opremanja jedinica Vojske Crne Gore sistemima protivvazduhoplovne odbrane veoma kratkog dometa (VSHORAD) radi zaštite vazdušnog prostora, a koji pripada drugom prioritetu Ministarstva odbrane za finansiranje.

U okviru aktivnosti 13 030 001 002 Unapređenje infrastrukture Vojske Crne Gore planirane su politike Izgradnja Vazduhoplovno operativnog centra „Knjaz Danilo“ u Zeti za nadzor, kontrolu i zaštitu vazdušnog prostora Crne Gore, usklađena sa NATO obavezama (prvi prioritet za

finansiranje) kao i Izgradnja prateće infrastrukture za VSHORAD i SHORAD za čuvanje, skladištenje i održavanje sistema protivvazduhoplovne odbrane, uključujući magacinske prostore i objekte za obuku (treći prioritet za finansiranje).

U narednoj tabeli dat je pregled izdvajanja sredstava za navedene politike.

Institucija	Naziv politike	FISKALNI UTICAJ		
		2026	2027	2028
40301 - Ministarstvo unutrašnjih poslova	Implementacija Face recognition sistema (PRUM II) i nadogradnja AFIS sistema (PCC PRUM, PRUM)	€ 1,500,000.00	€ 1,000,000.00	€ 1,000,000.00
40301 - Ministarstvo unutrašnjih poslova	Implementacija nacionalne watch liste	€ 110,000.00	€ 370,000.00	€ 10,000.00
40301 - Ministarstvo unutrašnjih poslova	Jačanje nacionalne bezbjednosti kroz razvoj i napredjenje zaštite štićenih ličnosti, objekata, prostora i kritične infrastrukture Policije	€ 168,754.00	€ 339,314.00	€ 411,274.00
40301 - Ministarstvo unutrašnjih poslova	Unapređenja efikasnosti rada Posebne jedinice policije	€ 500,000.00	€ 500,000.00	€ 500,000.00
40301 - Ministarstvo unutrašnjih poslova	Unapređenja efikasnosti rada Specijalne jedinice policije	€ 200,000.00	€ 200,000.00	€ 200,000.00
40301 - Ministarstvo unutrašnjih poslova	Nabavka uređaja za audio-vizuelno snimanje službenih radnji policijskih službenika – "Body" kamere	€ 750,000.00	€ 400,000.00	€ 350,000.00
40401 - Ministarstvo odbrane	Izgradnja objekta Vazduhoplovno operativnog centra Vojske Crne Gore, v.a "Knjaz Danilo" Zeta	€ 50,000.00	€ 750,000.00	€ 750,000.00
40401 - Ministarstvo odbrane	Projekat nabavke i opremanja jedinica Vojske Crne Gore sistemima protivvazduhoplovne odbrane veoma kratkog dometa (VSHORAD)	€ 7,020,000.00	€ 8,170,000.00	€ 8,170,000.00
40401 - Ministarstvo odbrane	Izgradnja prateće infrastrukture za sisteme protivvazduhoplovne odbrane veoma kratkog dometa (VSHORAD) i sisteme kratkog dometa (SHORAD)	€ 30,000.00	€ 150,000.00	€ 150,000.00
		10,328,754.00 €	11,879,314.00 €	11,541,274.00 €

14 – JAVNE FINANSIJE

U narednoj tabeli je dat je pregled ukupnih izdvajanja po programima u okviru ovog glavnog programa.

Pregled izdataka po programima						
P.K.	Naziv programa	Plan 2025	Rebalans 2025	Procjena 2026	Procjena 2027	Procjena 2028
14 002	Upravljanje budžetom	80.53	80.12	86.98	87.00	87.03
14 005	Upravljanje javnim dugom	1043.45	1043.45	521.17	1242.21	439.42
14 017	Zaštita imovinsko-pravnih interesa Crne Gore	1.12	1.12	1.11	1.12	1.13
14 021	Nacionalna statistika	3.06	3.06	3.42	2.73	2.74
14 022	Zaštita prava u postupcima javnih nabavki	0.53	0.53	0.58	0.53	0.54
14 036	Revizija EU fondova	0.59	0.59	0.59	0.59	0.60
14 040	Upravljanje i nadzor nad fiskalnim i finansijskim sistemom	13.68	13.68	13.68	13.91	13.94
14 042	Državna revizija javnih sredstava i državne imovine	3.12	3.12	3.12	3.14	3.16
14 043	Upravljanje državnom imovinom	29.71	29.31	24.31	23.23	21.04
14 048	Naplata javnih prihoda	19.64	19.64	22.68	22.08	21.26
14 050	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva finansija	2.18	2.18	2.18	2.19	2.20
14 051	Javne nabavke	0.86	0.86	0.85	0.86	0.86
14 052	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Poreske uprave	1.60	1.60	1.60	1.61	1.62
14 053	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Uprave carina	2.96	2.96	2.93	2.94	2.95
14 054	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Uprave za državnu imovinu	2.62	3.12	2.59	2.61	2.63
UKUPNI IZDACI		1205.64	1205.33	687.78	1406.76	601.13
Ukupni izdaci kao % BDP-a		15.23%	15.22%	8.25%	16.11%	6.58%
Ukupni izdaci kao % ukupnih izdataka budžeta		29.94%	29.93%	18.87%	31.60%	16.14%

U okviru Glavnog programa 14 - Javne finansije sredstva se opredjeljuju za sljedeće namjene:

- Saradnja sa domaćim i ino finansijskim insitucijama, kao i sa međunarodnim finansijskim insitucijama. Upravljanje gotovinom i likvidnošću; Servisiranje obaveza po svim aktivnim ino i domaćim kreditima, izdatim državnim hartijama od vrijednosti na domaćem i međunarodnom tržištu i ostalim kreditnim aktivnostima, bilo da su direktne ili garantovane;
- Evidencija i praćenje svih transakcija po aktivnim ino i domaćim kreditima, izdatim državnim hartijama od vrijednosti i ostalim kreditnim aktivnostima na ino i domaćem tržištu, bilo da su direktne ili garantovane; Analiza i predviđanje buduće potrebe zaduživanja i na osnovu toga pripreme izvještaja i preporuka i pripremu neophodnih podataka i obrazloženja u vezi pripremanja godišnjeg budžeta države; Priprema propisa

koji regulišu oblast upravljanja i servisiranja devizne štednje deviznim štedišama, prikupljanje podataka od banaka i Centralne depozitarne agencije po osnovu kojih se organizuje isplata devizne štednje i obveznica deviznim štedišama, evidencija isplaćene devizne štednje i realizovanih obveznica, izrada izvještaja o isplaćenoj deviznoj štednji i sl.;

- zastupanje Crnu Goru i njenih organe javne službe čiji je osnivač Država, a nemaju svojstvo pravnog lica, pred sudovima i drugim državnim organima;
- Prikupljanje i obrada statističkih podataka u cilju obezbjeđenja tačnih i pouzdanih statističkih informacija za razne oblasti istraživanja koja služe kao osnov za donošenje strateških odluka u različitim oblastima rada, uz primjenu Kodeksa prakse evropske statistike;
- Zaštita prava i pravnih interesa učesnika u postupcima javnih nabavki, kroz punu primjenu osnovnih načela ekonomičnosti i efikasnosti upotrebe javnih sredstava, konkurencije, transparentnosti i ravnopravnosti;
- sprovođenju revizija, davanje preporuka za unapređenje efektivnosti i efikasnosti funkcionisanja sistema upravljanja, kontola i nadzor u subjektima revizije, kako bi se obezbijedilo razumno uvjeravanje da su deklaracije o upravljanju koje izdaje NAO, izvještavanje o troškovima i predmetni finansijski izvještaji predstavljeni nadležnim Direktoratima Evropske Komisije tačni i da su predmetne transakcije zakonite i regularne;
- Unapređenje sistema upravljanja i kontrola u korišćenju EU fondova čime se doprinese zaštiti finansijskih interesa EU i finansijskih interesa Crne Gore;
- dugoročnoj održivosti javnih finansija, makroekonomskoj stabilnosti kako bi se stvorili uslovi za sprovođenje strateškog razvojnog cilja koji se ogleda u održivom i inkluzivnom ekonomskom rastu koji će doprinijeti smanjenju razvojnog jaza u odnosu na prosjek Evropske unije i povećanju kvaliteta života svih građana;
- kontroli reviziju organa i organizacija koji upravljaju budžetom ili imovinom države i jedinica lokalne samouprave, fondova i drugih pravnih lica kojima je država osnivač ili ima većinsko vlasništvo u akcijama i udjelima, kao i institucija koje izvršavaju dio budžeta, upravljaju državnom imovinom, primaju dotacije ili od države dobijaju bespovratna davanja ili garancije, odnosno posluju sa subjektima revizije ili primaju sredstva EU i drugih međunarodnih organizacija ili institucija za finansiranje javnih potreba;
- jačanju fiskalne discipline, zakonitom i transparentnom trošenju javnih sredstava;
- Upravljanje i zaštita državne imovine koji se odnose na poslove pripreme, prikupljanja i staranja o državnoj imovini;
- Utvrđivanje stvarnog stanja vlasništva, izrada katastra nepokretnosti u cilju pravilnog planiranja prostora, realizacija poreske politike.

U okviru Glavnog programa javne finansije obuhvaćene su potrošačke jedinice: Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo finansija, Poreska uprava, Uprava carina, Uprava za statistiku, Uprava za igre na sreću, Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, Uprava za državnu imovinu, Državna revizorska

institucija, Revizorsko tijelo, Komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki i Fond za obeštećenje

➤ **REALIZACIJA NOVIH POLITIKA U PERIODU 2026 - 2028 U OKVIRU GP - JAVNE FINANSIJE**

Kod Uprave za statistiku u okviru aktivnosti 14 021 003 007 Popis preduzeća planirano je sprovođenje Popisa preduzeća tokom 2026. godine, u skladu sa Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike, radi prikupljanja podataka o poslovnim subjektima i njihovoj strukturi za potrebe zvanične statistike.

Kod Komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki na aktivnosti 14 022 002 001 Postupanje po žalbama izjavljenim u postupcima javnih nabavki i javno privatnog partnerstva planirana je organizacija regionalne konferencije „Pravna zaštita učesnika u postupcima javnih nabavki“ u 2026. godini. Sredstva su planirana za organizaciju sastanaka i konferencije, u skladu s Memorandom o saradnji regionalne mreže žalbenih tijela, gdje Crna Gora preuzima rotirajuće predsjedavanje. Ova aktivnost ima za cilj unapređenje saradnje i razmjene iskustava između zemalja regiona.

U narednoj tabeli dat je pregled izdvajanja sredstava za navedene politike.

Institucija	Naziv politike	FISKALNI UTICAJ		
		2026	2027	2028
40510 - Uprava za statistiku	Popis preduzeća	€ 660.000.00	€ -	€ -
52301 - Komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki	Regionalna konferencija "Pravna zaštita učesnika u postupcima javnih nabavki"	€ 50.000.00	€ -	€ -
		710.000.00 €		

15 – EKONOMIJA I TURIZAM

U narednoj tabeli je dat je pregled ukupnih izdvajanja po programima u okviru ovog glavnog programa.

Pregled izdataka po programima						
P.K.	Naziv progama	Plan 2025	Rebalans 2025	Procjena 2026	Procjena 2027	Procjena 2028
15 004	Trgovina, zaštita konkurencije, potrošača i intelektualne svojine i unaprijeđenje poslovnog ambijenta	6.37	6.37	5.27	5.20	4.59
15 011	Industrijski razvoj i zanatstvo	2.70	2.70	3.29	3.51	3.61
15 019	Turistička djelatnost	15.32	15.32	24.23	24.52	26.02
15 021	Politika tržišta rada	64.85	64.85	67.13	69.36	71.50
15 022	Vansudsko mirenje i arbitraža u radnim sporovima	0.59	0.59	0.52	0.52	0.53
15 030	Industrijski i regionalni razvoj	12.47	12.47	10.44	10.96	11.81
15 032	Državni etaloni, ovjeravanje mjerila i kontrola predmeta od dragocjenih metala	1.26	1.26	1.26	1.27	1.28
15 033	Upravljanje mineralnim resursima, energetika i energetska efikasnost	3.66	3.62	2.18	1.72	1.73
15 034	Podsticanje investicija i unapređenje konkurentnost	3.87	3.87	4.37	5.07	5.87
15 037	Inovacije i tehnološki razvoj	5.36	5.36	5.33	5.34	5.34
15 038	Elektronske komunikacije i poštanska djelatnost	1.29	1.29	1.30	1.30	1.30
15 040	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva ekonomskog razvoja	1.01	1.01	1.00	0.99	1.00
15 042	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	0.00	0.00	0.22	0.22	0.22
15 045	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva energetike i rudarstva	0.00	1.03	1.11	1.12	1.12
15 046	Upravljanje i razvoj energetike i energetske efikasnosti	1.98	1.98	2.02	2.02	2.02
15 047	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva energetike	0.66	0.06	0.00	0.00	0.00
UKUPNI IZDACI		124.01	124.01	131.20	134.67	139.51
Ukupni izdaci kao % BDP-a		1.57%	1.57%	1.57%	1.54%	1.53%
Ukupni izdaci kao % ukupnih izdataka budžeta		3.08%	3.08%	3.60%	3.03%	3.75%

U okviru Glavnog programa 15 - Ekonomija sredstva se opredjeljuju za sljedeće namjene:

- Stvaranju savremenog poslovnog ambijenta prema evropskim standardima;
- Donošenju zakonske regulative u oblasti trgovine i usluga koje su u funkciji razvoja tržišta roba i usluga, jačanja pravne sigurnosti građana i privrednih subjekata i veće konkurentnosti privrede, kao i smanjenje sive ekonomije u oblasti trgovine i usluga;
- Jačanju konkurencije, unapređenju oblasti zaštite konkurencije i razvoju e-trgovine u funkciji razvoja tržišta i modernog preduzetništva;
- Podizanju nivoa konkurentnosti turističkog proizvoda i intenziviranju investicionih ulaganja u sektor turizma u cilju realizacije strateškog razvojnog cilja – Primjenom principa i ciljeva održivog razvoja Crna Gora će stvoriti jaku poziciju globalne visokokvalitetne

turističke destinacije; turizam će za stanovništvo obezbijediti nova radna mjesta i rast životnog standarda a za državu stabilan i pouzdan izvor prihoda;

- ispunjavanju zakonskih obaveza u smislu davanja i oduzimanje dozvola za rad Agencijama za privremeno ustupanje zaposlenih i agencijama za zapošljavanje; utvrđivanja reprezentativnosti sindikata; izbora arbitara i miritelja i izdavanja i oduzimanja licenci za rad miriteljima odnosno arbitrima; davanja ovlaštenja za obavljanje stručnih poslova iz zaštite na radu; polaganja stručnog ispita za lica koja se bave poslovima zaštite na radu; polaganja stručnog ispita za koordinate za zaštitu i zdravlje na radu u fazi izrade projekata;
- Donošenju novog Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova, radi usaglašavanja istog sa nacionalnim zakonodavstvom, međunarodnim propisima EU, kao i sa propisima MOR-a u cilju brzog i efikasnog rješavanja radnih sporova, rasterećenju sudova, besplatnom, pravičnom i dostupnom načinu rešavanja radnih sporova, ostvarivanju prava u radno-pravnim sporovima u razumnom roku, pojednostavljenju i ubrzanje sudskog postupka, smanjenju broja štrajkova, harmonizacija odnosa socijalnih partnera, uticaju na reforme radnog zakonodavstva, kao preduslov socijalne pravde";
- unaprjeđenju i implementaciji strateškog i zakonodavnog okvira za efikasniji industrijski i regionalni razvoj;
- Pripremi regulative u oblasti elektronskih komunikacija, radio-spektra i poštanske djelatnosti, kao i inovacione djelatnosti, a u vezi sa njenim unapređenjem, uključujući harmonizaciju nacionalne regulative sa pravnim propisima Evropske unije;
- Realizaciji politike inovacione djelatnosti, unapređenje inovacione infrastrukture, finansijska podrška za inovacije, transfer i integraciju tehnologija, izradu podzakonskih akata, sprovođenje i praćenje strateških dokumenata u oblasti inovacione djelatnosti;
- Uspostavljanju, održavanju i unapređenju državnih etalona; uspostavljanju metrološke sljedivosti u Crnoj Gori; kalibracija mjerila/etalona; sprovođenje postupka ispitivanja i odobrenja mjerila; uspostavljanje i održavanje mjerinih jedinica; ovjeravanje mjerila koja se koriste u funkciji trgovine (zaštite potrošača), zaštita zdravlja, zaštita životne sredine i opšte bezbjednosti, nadzora saobraćaja i u postupcima upravnih i sudskih organa; ispitivanje i žigosanje predmeta od dragocjenih metala (zaštita potrošača); priprema nacrt propisa i pružanje stručnog mišljenja i pomoći iz oblasti metrologije i kontrole predmeta od dragocjenih metala;
- Upravljenje mineralnim sirovinama; Implementacija i unapređenje zakonodavnog i strateškog okvira u oblasti rudarstva i geoloških istraživanja, energetike i energetske efikasnosti;
- Razvoju MMSP u Crnoj Gori, što doprinosi rastu društvenog proizvoda, otvaranju novih radnih mjesta i smanjenju nezaposlenosti, značajan su izvor inovacija i povećanja konkurentnosti na domaćem tržištu uz snažan uticaj i ulogu u ravnomjernijem regionalnom razvoju. Posebno značajna uloga sektora malih i srednjih preduzeća ogleda se u razvoju konkurentnosti na nivou nacionalne ekonomije u funkciji unapređenja međunarodnog poslovanja domaće privrede i uspješno tržišno pozicioniranje na globalnom tržištu. Dalji

napredak u razvoju MMSP sektora zavisi od unapređenja okvirnih uslova-eksternih faktora koji utiču na poslovanje MMSP, ali i unapređenja unutrašnjih kapaciteta MMSP. To se prije svega odnosi na prevazilaženje sledećih izazova: složenost poslovnog ambijenta, dostupnost finansija, obrazovanje i kapaciteti ljudskih resursa, nedovoljna konkurentnost preduzeća. Strategija razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća za period 2018-2022. godina, definiše 5 strateških ciljeva: unapređenje poslovnog ambijenta, unapređenje izvorima finansiranja MSP, razvoj preduzetničkih znanja, vještina i kompetencija, jačanje konkurentnosti MSP, promocija preduzetništva mladih, žena i socijalnog preduzetništva. Struktura strateških ciljeva je postavljena tako da se fokus politike usmjeri ka efikasnijom sprovođenju podsticajnih programa i mjera podrške MMSP, uz uključivanje novih ciljnih grupa.

U okviru ovog Glavnog programa obuhvaćene su potrošačke jedinice: Ministarstvo finansija, Agencija za investicije, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Zavod za metrologiju, Agencija za zaštitu konkurencije, Institut za standardizaciju, Ministarstvo energetike i rudarstva, Uprava za ugljovodonike, Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, Ministarstvo rudarstva, nafte i gasa. Uprava za ugljovodonike. Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga. Ministarstvo turizma, Nacionalna turistička organizacija, Ministarstvo energetike, Ministarstvo javnih radova, Agencija za mirno rješavanje radnih sporova, Zavod za zapošljavanje i Fond rada

➤ REALIZACIJA NOVIH POLITIKA U PERIODU 2026 - 2028 U OKVIRU GP - EKONOMIJA I TURIZAM

Kod Ministarstva ekonomskog razvoja na aktivnosti 15 011 002 001 Unapređenje zanatske djelatnosti u okviru implementacije novog strateškog okvira politike industrijskog razvoja (2024–2028), planirana su sredstva za unapređenje institucionalnog i finansijskog okvira za razvoj zanatstva u periodu 2026–2028, radi oživljavanja i afirmacije ove djelatnosti.

U narednoj tabeli dat je pregled izdvajanja sredstava za navedene politike.

Institucija	Naziv politike	FISKALNI UTICAJ		
		2026	2027	2028
40901 - Ministarstvo ekonomskog razvoja	Unapređenje i implementacija programskog i zakonodavnog okvira za efikasniji razvoj industrije i zanatstva za dalji period implementacije 2026-2028. godine	€ 592.000.00	€ 810.000.00	€ 912.000.00
		592.000.00 €	810.000.00 €	912.000.00 €

16 – POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I VODOPRIVREDA

U narednoj tabeli je dat je pregled ukupnih izdvajanja po programima u okviru ovog glavnog programa.

Pregled izdataka po programima						
P.K.	Naziv progama	Plan 2025	Rebalans 2025	Procjena 2026	Procjena 2027	Procjena 2028
16 002	Poljoprivreda	62.58	62.58	64.47	66.45	68.35
16 004	Ribarstvo	1.39	1.39	1.43	1.47	1.52
16 005	Šumarstvo i lov	7.89	7.89	7.89	7.94	7.99
16 006	Vodoprivreda	3.32	3.32	3.32	3.32	3.33
16 011	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	1.30	1.30	1.30	1.31	1.32
UKUPNI IZDACI		76.48	76.48	78.41	80.50	82.50
Ukupni izdaci kao % BDP-a		0.97%	0.97%	0.94%	0.92%	0.90%
Ukupni izdaci kao % ukupnih izdataka budžeta		1.90%	1.90%	2.15%	1.81%	2.22%

U okviru Glavnog programa 16 - Poljoprivreda, ruralni razvoj i šumarstvo sredstva se opredjeljuju za sljedeće namjene:

- realizuju mjere u sektoru Poljoprivrede koje su regulisane tržišno cjenovnom politikom (direktna plaćanja, mjere stabilizacije tržišta, jednokratne pomoći, i dr.), u Sektoru Ruralnog razvoja kroz tri osovine koje za cilj imaju unaprijeđenje proizvodnje na gazdinstvima, održivo korišćenje prirodnih resursa i izgradnju infrastrukture, i sektor kojim upravlja Agencija za plaćanja koji ima implementacionu ulogu (sprovođenje mjera Agrobudžeta, IPARD programa i vođenje registara);
- Program Ribarstvo uključuje aktivnosti koje se odnose na poboljšanje uslova rada u morskom i slatkovodnom ribarstvu, akvakulturi i marikulturi, kao i aktivnosti koje imaju za cilj održivost upravljanja raspoloživim resursima ribe i drugih vodenih organizama i uspostavljanje i uvođenje savremenih tehnologija u upravljanju ribarstvom;
- Program Šumarstvo i lovstvo uključuje aktivnosti na šest prioriternih područja i to: unapređenje šuma kroz održivo gazdovanje, razvoj drvne industrije; uloga šumarstva u ruralnom razvoju; zaštita biodiverziteta i druge ekosistemske usluge šuma; zaštita šuma od požara; zaštita i uzgoj divljači i unapređenje lovstva;
- Podrška izgradnji vodovoda uz učešće Opština i mještana u MZ u kojima je planirana izgradnja vodovoda, vodosnabdijevanje bezvodnih terena i podrška za međunarodne odnose u oblasti vodoprivrede namjenjena za implementaciju preuzetih obaveza koje proizilaze iz potpisanih Sporazuma, Konvencija i tekućih međunarodnih projekata.

U okviru ovog Glavnog programa obuhvaćene su sljedeće potrošačke jedinice: Ministarstvo finansija. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Uprava za gazdovanje šumama i lovištima, Uprava za vode, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove i Ministarstvo javnih radova,

U okviru navedene oblasti nije planirana realizacija novih politika u narednom srednjoročnom periodu

17 – SAOBRAĆAJ

U narednoj tabeli je dat je pregled ukupnih izdvajanja po programima u okviru ovog glavnog programa.

Pregled izdataka po programima						
P.K.	Naziv progama	Plan 2025	Rebalans 2025	Procjena 2026	Procjena 2027	Procjena 2028
17 019	Uređenje i nadzor u oblasti saobraćaja	40.41	40.41	44.78	44.81	44.85
17 020	Realizacija putne infrastrukture i niskogradnje	193.58	193.58	196.82	211.47	222.48
17 021	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva pomorstva	5.32	5.32	0.85	0.55	0.56
17 022	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva saobraćaja	1.27	1.27	1.27	1.28	1.28
17 023	Upravljanje i nadzor u oblasti saobraćaja	1.92	1.92	1.92	1.93	1.93
UKUPNI IZDACI		242.51	242.51	245.65	260.04	271.10
Ukupni izdaci kao % BDP-a		3.06%	3.06%	2.95%	2.98%	2.97%
Ukupni izdaci kao % ukupnih izdataka budžeta		6.02%	6.02%	6.74%	5.84%	7.28%

U okviru Glavnog programa 17 - Saobraćaj sredstva se opredjeljuju za sljedeće namjene:

- rekonstrukcija magistralnih i regionalnih puteva, radi boljeg povezivanja nerazvijenih područja sa glavnim magistralnim putevima i turističkim centrima, kao i graničnim prelazima sa susjednim državama;
- Unapređenje funkcionalnih i konstruktivnih karakteristika puta u cjelini ili pojedinih njegovih segmenata ili objekata, sa posebnim akcentom na povećanje bezbjednosti svih učesnika u saobraćaju;
- unapređenje sistema sigurnosti i bezbjednosti vazdušnog saobraćaja;
- uskladjivanje nacionalne legislative sa ICAO-M I EU - Kreiranje normativnih akata, vršenje nadzora željezničkih kompanija i vršenje inspekcijskog nadzora u oblasti željezničkog saobraćaja;
- Kreiranje normativnih akata iz oblasti državnih puteva i javnog prevoza putnika i tereta, oblasti socijalnog zakonodavstvo i tahografa, oblasti homologacije vozila, te vršenje nadzora nad primjenom propisa od strane privrednika iz oblasti drumskog saobraćaja i uvoznika vozila, dijelova i opreme iz oblasti homologacije vozila i vršenje inspekcijskog nadzora u oblasti javnog prevoza putnika i tereta, socijalnog zakonodavstvo i tahografa i homologacije vozila;
- Uspostavljanje i unapređenje međunarodne saradnje Crne Gore i drugih zemalja kao i međunarodnih i regionalnih institucija u oblasti pomorskog saobraćaja.

U okviru poglavlja Saobraćaj obuhvaćeno je više potrošačkih jedinica i to: Ministarstvo saobraćaja, Uprava za saobraćaj, Uprava za željeznice, Nacionalna komisija za istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda vazduhoplova, vanrednih događaja koji ugrožavaju bezbjednost željezničkog saobraćaja i pomorskih nezgoda i nesreća, Ministarstvo pomorstva, Uprava pomorske sigurnosti i upravljanja lukama i Ministarstvo javnih radova

U okviru navedene oblasti nije planirana realizacija novih politika u narednom srednjoročnom periodu

18 – PROSTORNO PLANIRANJE I ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

U narednoj tabeli je dat je pregled ukupnih izdvajanja po programima u okviru ovog glavnog programa.

Pregled izdataka po programima						
P.K.	Naziv programa	Plan 2025	Rebalans 2025	Procjena 2026	Procjena 2027	Procjena 2028
18 003	Ekologija i priroda	20.66	20.66	15.69	17.01	16.25
18 004	Uređenje prostora, građevinarstvo i stambeni razvoj	16.43	15.47	28.59	27.51	34.44
18 008	Hidrometeorologija i seizmologija	2.49	2.49	2.49	2.50	2.52
18 010	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine	1.06	1.06	1.07	1.09	1.09
18 016	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Uprave za nekretnine	1.43	1.43	1.48	1.49	1.49
18 017	Upravljanje katastrom	5.30	5.30	5.44	5.50	5.53
18 018	Stručni i operativni poslovi Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	1.22	1.22	1.22	1.22	1.23
18 019	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva javnih radova	0.00	1.32	1.32	1.33	1.33
UKUPNI IZDACI		48.60	48.96	57.29	57.65	63.89
Ukupni izdaci kao % BDP-a		0.61%	0.62%	0.69%	0.66%	0.70%
Ukupni izdaci kao % ukupnih izdataka budžeta		1.21%	1.22%	1.57%	1.29%	1.72%

U okviru Glavnog programa 18 – Prostorno planiranje sredstva se opredjeljuju za sljedeće namjene:

- Predlaganje, praćenje i usmjeravanje politike u oblasti zaštite prirode kroz izradu strategija, zakonskih i drugih razvojnih dokumenata, programa i projekata u skladu sa međunarodnim i EU zahtjevima;
- Koordinacija i podrška upravljanju zaštićenim područjima i uspostavljanje mreža zaštićenih područja, naročito NATURA 2000 ekološke mreže. Nadzor rada Agencije za zaštitu životne sredine, praćenje i predlaganje mjera za unapređenje njihovog rada i učestvovanje u pripremi i realizaciji projekata iz djelokruga rada Direktorata, koji se dijelom ili u potpunosti finansiraju kroz EU, GEF i druge fondove; učestvovanje u međunarodnoj i regionalnoj saradnji i učestvovanje u pripremi i sprovođenju međunarodnih bilateralnih ugovora i sporazuma i usklađivanje i implementacija pravnog i strateškog okvira u oblasti životne sredine i klimatskih promjena u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji;
- Izrada prostorno planske dokumentacije u cilju što kvalitetnijeg planiranja i uređenja prostora i stvaranja preduslova za kvalitetniji poslovni ambijent. - Unapređenje oblasti građevinarstva, kroz pripremu strateškog dokumenta kao i stvaranje uslova za sprovođenje člana 4 zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata. - Unapređenja stanja u oblasti socijalnog stanovanja, odnosno stambene podrške države i lokalnih samouprava svim kategorijama stanovništva;

- Osmatranje i mjerenje meteoroloških, hidroloških, ekoloških i agrometeoroloških parametara; analiziranje, obradu i arhiviranje izmjerenih i osmotrenih parametara i izrada elaborata, analiza i studija; proučavanjem potresa i njihovih popratnih pojava.

U okviru ovog poglavlja obuhvaćene su sljedeće potrošačke jedinice: Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, Uprava za nekretnine, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju i Ministarstvo javnih radova.

U okviru navedene oblasti nije planirana realizacija novih politika u narednom srednjoročnom periodu

19 – OBRAZOVANJE, NAUKA I SPORT

U narednoj tabeli je dat je pregled ukupnih izdvajanja po programima u okviru ovog glavnog programa.

Pregled izdataka po programima						
P.K.	Naziv progama	Plan 2025	Rebalans 2025	Procjena 2026	Procjena 2027	Procjena 2028
19 032	Uređenje, nadzor i razvoj svih nivoa obrazovnog sistema	32.46	32.46	32.51	32.81	28.89
19 033	Osnovno i predškolsko obrazovanje	169.10	169.00	169.33	171.03	172.67
19 034	Srednje obrazovanje	51.17	51.17	50.81	51.31	51.79
19 035	Visoko obrazovanje	58.72	58.72	58.89	59.70	59.68
19 036	Podrška u obrazovanju učenika i studenata	16.60	16.60	16.87	17.01	17.04
19 037	Naučno i umjetničko stvaralaštvo	2.87	2.87	3.17	3.20	3.20
19 038	Sport	13.43	13.43	18.11	23.97	23.11
19 039	Mladi	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30
19 040	Razvoj nauke i tehnologije	7.60	7.60	7.64	7.85	5.96
19 042	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva sporta i mladih	0.95	0.95	0.94	0.95	0.96
19 044	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija	9.09	9.09	8.99	9.05	8.77
UKUPNI IZDACI		362.29	362.19	367.57	377.18	372.36
Ukupni izdaci kao % BDP-a		4.58%	4.57%	4.41%	4.32%	4.08%
Ukupni izdaci kao % ukupnih izdataka budžeta		9.00%	8.99%	10.09%	8.47%	10.00%

U okviru Glavnog programa 19 – Obrazovanje, nauka, sport i mladi sredstva se opredjeljuju za sljedeće namjene:

- analiziranje, praćenje i planiranje stanja u oblasti predškolskog, osnovnog srednjeg visokog obrazovanja, obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja;
- planiranje, praćenje, pružanje podrške i predlaganje mjera za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica;
- podrška međunarodnim programima mobilnosti studenata istraživača kroz multilateralne programe CEEPUS, IFMSA, bilateralne stipendije Republike Slovenije, Republike Hrvatske, kao i dobitnicima stipendija koje nude strane vlade (Republike Italije, Grčke, Slovačke, Češke, Mađarske, Japana, Kine);
- Podrška radu Savjeta za visoko obrazovanje, rad Etičkog komiteta, kao i sufinansiranje školarine na magistrskim i doktorskim studijama u zemlji i inostranstvu i putnih troškova za studentske boravke u inostranstvu kandidata shodno utvrđenim kriterijumima konkursa za ove namjene;
- učešće u EURYDICE mreži, u okviru projekat a EUROGUIDANCE;
- Opšta podrška učenicima osnovnih i srednjih škola i studentima u procesu obrazovanja, u cilju približno jednake dostupnosti obrazovanju;
- podrška je naučno istraživačkoj djelatnost koja se obavlja u CANU;

- praćenju i utvrđivanju stanja u oblasti sporta; podsticanju i promociji razvoja sporta kod djece, studenata i osoba sa invaliditetom; podsticanju i razvitku naučno, umjetničkog i kulturno stvaralaštvo;
- Razvoj i sprovođenje politike mladih;
- Podsticanje i jačanje naučnoistraživačke zajednice u Crnoj Gori, podizanje kapaciteta istraživačkih timova u Crnoj Gori, kako bi se ojačala kvalitetna i održiva partnerstva i podsticala izvrsnost, čime se doprinosi razvoju društva zasnovanog na znanju i konkurentnosti na međunarodnom nivou.

U okviru ovog poglavlja obuhvaćeno je više potrošačkih jedinica: Ministarstvo pravde, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, Zavod za školstvo, Ispitni centar, Centar za stručno obrazovanje, Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, Ministarstvo sporta i mladih, Ministarstvo javnih radova i Crnogorska akademija nauka i umjetnosti

➤ REALIZACIJA NOVIH POLITIKA U PERIODU 2026 - 2028 U OKVIRU GP - OBRAZOVANJE, NAUKA I SPORT

Kod Zavoda za školstvo na aktivnosti na aktivnosti 19 032 003 005 Stručno usavršavanje nastavnika planirana je politika Projektno planiranje tj. obuke vaspitača, stručnih saradnika i direktora predškolskih ustanova za primjenu novog Programa za predškolsko obrazovanje, u skladu sa Strategijom reforme obrazovanja 2025–2035, kao i politika Razvijanje socio-emocionalnih vještina učenika odnosno obuke nastavnika za razvoj socio-emocionalnih vještina učenika („Moje vrijednosti i vrline“) radi jačanja vaspitne uloge škole. U okviru aktivnosti 19 032 003 003 Unapređivanje obrazovanja u Planirana je osavremenjena metodologija Indeksa inkluzivnosti za procjenu kvaliteta obrazovnih ustanova, s fokusom na učenike s posebnim potrebama i ranjive grupe.

Kod Ispitnog centra na aktivnosti 19 032 004 002 Međunarodna i državna takmičenja planirana su sredstva za sprovođenje međunarodnih testiranja (ICILS i PIAAC) u cilju uporedivosti obrazovnih politika i reformi.

U okviru Centra za stručno obrazovanje na aktivnosti 19 032 005 001 Razvoj stručnog obrazovanja planirana je nova javna politika za razvoj i unapređenje obrazovne ponude za cjeloživotno učenje, uključujući mikrokvalifikacije i programe za zelenu i digitalnu ekonomiju, uz fokus na ranjive grupe i usklađivanje s tržištem rada.

Strategija reforme obrazovanja, kao ključna nova politika, nastaviće se sprovoditi u narednom trogodišnjem periodu kroz tekuće programske aktivnosti.

U narednoj tabeli dat je pregled izdvajanja sredstava za navedene politike.

Institucija	Naziv politike	FISKALNI UTICAJ		
		2026	2027	2028
40704 - Zavod za školstvo	Projektno planiranje	€ 19,200.00	€ -	€ -
40704 - Zavod za školstvo	Razvijanje socio-emocionalne vještine učenika - obuke nastavnika „Moje vrijednosti i vrline“	€ 6,600.00	€ -	€ -

		FISKALNI UTICAJ		
40704 - Zavod za školstvo	Inovacija i digitalizacija Indeksa inkluzivnosti	€ 45,000.00	€ -	€ -
40705 - Ispitni centar	Međunarodna testiranja u oblasti obrazovanja	€ 206,025.00	€ 200,025.00	€ 200,025.00
40709 - Centar za stručno obrazovanje	Razvoj i unapređenje obrazovne ponude za cjeloživotno učenje	€ 35,220.00	€ 36,460.00	€ 39,110.00
		312,045.00 €	236,485.00 €	239,135.00 €

20 – KULTURA

U narednoj tabeli dat je pregled ukupnih izdvajanja po potrošačkim jedinicama u okviru ovog glavnog programa

Pregled izdataka po programima						
P.K.	Naziv progama	Plan 2025	Rebalans 2025	Procjena 2026	Procjena 2027	Procjena 2028
20 020	Produkcija i umjetničko stvaralaštvo	16.91	16.91	16.42	16.55	16.64
20 021	Zaštita, očuvanje i razvoj kulturne baštine	15.31	15.31	15.54	16.08	16.13
20 022	Prijestonca Cetinje, istorijski i kulturni centar Crne Gore	0.10	0.10	0.10	0.11	0.11
20 023	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva kulture i medija	2.42	2.42	2.28	2.29	2.30
UKUPNI IZDACI		34.74	34.74	34.34	35.02	35.17
Ukupni izdaci kao % BDP-a		0.44%	0.44%	0.41%	0.40%	0.39%
Ukupni izdaci kao % ukupnih izdataka budžeta		0.86%	0.86%	0.94%	0.79%	0.94%

U okviru Glavnog programa 20 - Kultura sredstva se opredjeljuju za sljedeće namjene:

- Podrška razvoju kulturno-umjetničkog stvaralaštva stvaranjem materijalne osnove, uslova i podsticajnih mjera za ostvarivanje utvrđenog javnog interesa u ovoj oblasti i obezbjeđivanje ravnomjernog razvoja kulture na cijeloj teritoriji Crne Gore; implementacija mjera i aktivnosti utvrđenih strateškim dokumentima; finansiranje i sufinansiranje programa i projekata iz oblasti književnosti i izdavaštva, prevodilaštva, likovnih umjetnosti, muzičke i izvedbenih djelatnosti, kreativnih industrija, amaterizma, manifestacija i festivala, statusnih pitanja umjetnika i stručnjaka u kulturi, unapređivanje međunarodne saradnje, učešće i kontribucija u međunarodnim programima saradnje, normativno uređivanje djelatnosti kulture;
- Realizacija programa iz oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva od posebnog značaja za razvoj i kulturnu ponudu u 13 opština na sjeveru Crne Gore i obezbjeđivanje ravnomjernog razvoja kulture na cijeloj teritoriji Crne Gore;
- izgradnja novih objekata, rekonstrukcija i adaptacija postojećih objekata, unapređenje postojećih tehničko-tehnoloških i prostornih uslova ustanova kulture na nacionalnom i opštinskom nivou, ravnomjerna zastupljenost kulturne infrastrukture u kontekstu demografskih potreba, adaptacija objekata kulture radi povećanja dostupnosti osobama smanjene pokretljivosti i osobama sa invaliditetom;
- Kulturne i kreativne industrije identifikovane su kao oblast koja treba da doprinese valorizaciji kreativnog i kulturnog potencijala kojim raspolaže Crna Gora;
- Podrška kroz transfere sredstava lokalnim samoupravama i javnim ustanovama kulture;
- Realizacija umjetničkih i kulturnih programa i sadržaja koji reprezentuju nacionalnu savremenu umjetničku produkciju i međunarodnu kulturnu saradnju Crne Gore u oblasti pozorišne djelatnosti, muzičke djelatnosti, kinemataografskog sadržaja;

- prikupljanje i zaštita igranih, dokumentarnih i kratkometražnih filmova crnogorske produkcije, filmova crnogorskih autora, te filmova proizvedenih u Crnoj Gori i o Crnoj Gori;
- Dostizanje višeg nivoa rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori - orodnjavanje politika u Crnoj Gori;
- istraživanje, zaštita, prezentacija i valorizacija kulturne baštine, konzervatorske, muzejske, arhivske, kinotečke, i bibliotečke djelatnost, državnih simbola i spomen-obilježja, njegovanje revolucionarnih tradicija i podsticanje antifašizma i dr.;
- stvaranju uslova za prezentovanje investicionih potencijala u oblasti kulturne baštine u inostranstvu; obezbjeđivanju i realizaciji stranih donacija za kapitalne projekte, pristupanju i korišćenje međunarodnih fondova za valorizaciju kulturne baštine.

U okviru navedenog programa obuhvaćene su sledeće potrošačke jedinice: Ministarstvo kulture i medija, Državni arhiv, Uprava za zaštitu kulturnih dobara, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo javnih radova, Matica crnogorska i Senat Prijestonice

➤ REALIZACIJA NOVIH POLITIKA U PERIODU 2026 - 2028 U OKVIRU GP - KULTURA

Kod Ministarstva kulture i medija na aktivnosti 20 021 002 004 Djelatnost Pomorskog muzeja Planirana je modernizacija muzejske postavke uz sanaciju dijela galerije radi unapređenja prezentacije kulturne baštine.

Kod Uprave za zaštitu kulturnih dobara na aktivnosti 20 021 006 002 Upravljanje i administracija planirana je integralna zaštita kulturne baštine kroz unapređenje evidencije, komunikacije i saradnje između aktera u kulturi.

Kod Ministarstva ljudskih i manjinskih prava u okviru aktivnosti 20 021 009 001 Razvoj i očuvanje kulture manjina u Crnoj Gori, planirana su sredstva za modernizaciju muzejske postavke uz sanaciju dijela galerije radi unapređenja prezentacije kulturne baštine. Takođe, planirano je i unapređenje evidencije, komunikacije i saradnje između aktera u kulturi radi zaštite kulturne baštine.

U narednoj tabeli dat je pregled izdvajanja sredstava za navedene politike.

Institucija	Naziv politike	FISKALNI UTICAJ		
		2026	2027	2028
40801 - Ministarstvo kulture i medija	Osavremenjavanje muzejske postavke sa sanacijom dijela galerije	€ 300,000.00	€ 100,000.00	€ 60,000.00
40817 - Uprava za zaštitu kulturnih dobara	Integralna zaštita kulturne baštine	€ 105,000.00	€ 115,000.00	€ 115,000.00
		305,000.00 €	215,000.00 €	175,000.00 €

21 – ZDRAVSTVO

U narednoj tabeli je dat je pregled ukupnih izdvajanja po potrošačkim jedinicama u okviru ovog glavnog programa

Pregled izdataka po programima						
P.K.	Naziv progama	Plan 2025	Rebalans 2025	Procjena 2026	Procjena 2027	Procjena 2028
21 007	Obavljanje poslova od javnog interesa u humanitarnoj oblasti	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40
21 011	Zaštita, očuvanje i unapređenje zdravlja	470.81	470.81	482.19	493.02	502.55
21 012	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva zdravlja	3.69	3.69	3.69	3.71	3.74
UKUPNI IZDACI		474.91	474.91	486.28	497.13	506.68
Ukupni izdaci kao % BDP-a		6.00%	6.00%	5.83%	5.69%	5.55%
Ukupni izdaci kao % ukupnih izdataka budžeta		11.79%	11.79%	13.34%	11.17%	13.61%

U okviru Glavnog programa 21 – Zdravstvo sredstva se opredjeljuju za sljedeće namjene:

- Planiranju i uspostavljanju mjera za očuvanje i unapređenje zdravlja građana;
- Promocijom zdravlja stanovništva;
- Ostvarivanju prava iz oblasti zdravstvene zaštite;
- Razvoju, ekonomskoj održivosti i poboljšanju kvaliteta zdravstvene zaštite;
- Snadbijevanje lijekovima i medicinskim sredstvima;
- Realizaciji tretmana medicinskog otpada;
- Realizaciji nacionalnih preventivnih programa za rano otkrivanje i liječenje kancera;
- Izradom programa za prevenciju, otkrivanje i kontrolu zaraznih bolesti;
- Sprovođenje transplatacionog programa u Crnoj Gori;
- Kontinuiranoj medicinskoj edukacija i razvoju;
- Sprovođenju posebnih programa zdravstvene zaštite;
- Evaluaciji zdravstvenog stanja stanovništva;
- Identifikovanjem raznih faktora rizika po zdravlje.

U okviru navedenog programa obuhvaćene su sledeće potrošačke jedinice: Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo javnih radova, Crveni krst Crne Gore i Fond za zdravstveno osiguranje

➤ REALIZACIJA NOVIH POLITIKA U PERIODU 2026 - 2028 U OKVIRU GP – ZDRAVSTVO

U okviru aktivnosti 21 011 001 006 Ministarstva zdravlja, planirana su sredstva koja će unaprijediti poslovne procese u zdravstvenom sistemu kroz proširenje telemedicine i usluga koje se mogu

pružati na daljinu. Ključne mjere u narednom srednjoročnom periodu uključuju: obnovu računarske infrastrukture za podršku savremenim zdravstvenim uslugama; uvođenje SOP-a za distribuciju lijekova i primarnu zdravstvenu zaštitu; zamjenu informacionih sistema u JZU Montefarm, KBC Berane, KBC Kotor i FZO, uz razvoj nacionalnog zdravstvenog računa; implementaciju DWH sistema za analitiku, predikciju i izvještavanje, uz primjenu vještačke inteligencije i mašinskog učenja; izradu softvera za praćenje svih skrining programa u punom obimu; kreiranje platforme sa edukativnim materijalima za edukaciju i doedukaciju medicinskog kadra; podršku robotizaciji distribucije lijekova u KCCG radi povećanja efikasnosti potrošnje lijekova. U narednoj tabeli dat je pregled izdvajanja sredstava za navedene politike.

Institucija	Naziv politike	FISKALNI UTICAJ		
		2026	2027	2028
41301 - Ministarstvo zdravlja	Digitalizacija zdravstvenog sistema	€ 5,050,000.00	€ 4,450,000.00	€ 2,000,000.00
		5,050,000.00 €	4,450,000.00 €	2,000,000.00 €

22 – SOCIJALNO STARANJE

U narednoj tabeli je dat je pregled ukupnih izdvajanja po potrošačkim jedinicama u okviru ovog glavnog programa.

Pregled izdataka po programima						
P.K.	Naziv progama	Plan 2025	Rebalans 2025	Procjena 2026	Procjena 2027	Procjena 2028
22 010	Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja i socijalne potrebe korisnika prava	783.72	783.72	844.14	884.23	924.26
22 013	Pravo na privremeno izdržavanje	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
22 025	Socijalna zaštita	253.75	253.75	278.70	279.44	280.36
22 027	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva socijalnog staranja, brige o porodici i demografije	1.13	1.13	1.10	1.12	1.13
22 028	Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga	1.12	1.12	1.07	1.08	1.08
22 010	Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja i socijalne potrebe korisnika prava	783.72	783.72	844.14	884.23	924.26
UKUPNI IZDACI		1040.71	1040.71	1126.01	1166.86	1207.83
Ukupni izdaci kao % BDP-a		13.14%	13.14%	13.50%	13.37%	13.23%
Ukupni izdaci kao % ukupnih izdataka budžeta		25.84%	25.84%	30.90%	26.21%	32.44%

U okviru Glavnog programa 22 – Socijalno staranje sredstva se opredjeljuju za sljedeće namjene:

- socijalne i dječije zaštite;
- penzijskog invalidskog osiguranja;
- boračke i invalidske zaštite;
- vojnih invalida, porodica palih boraca, civilnih invalida rata i članova njihovih porodica;
- zaštitu lica sa invaliditetom, zaštitu starijih lica, nasilje u porodici, zaštita od nasilja nad djecom;
- novčanu pomoć strancu koji traži međunarodnu zaštitu i azilantu i strancu pod supsidijarnom zaštitom;
- porodičnu zaštitu;
- međunarodnu saradnju i međunarodne ugovore iz nadležnosti ministarstva; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

U okviru poglavlja obuhvaćeno je više potrošačkih jedinica i to: Ministarstvo finansija, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu, Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga, Socijalni savjet, Ministarstvo javnih radova i Fond penzijskog i invalidskog osiguranja

U okviru navedene oblasti nije planirana realizacija novih politika u narednom srednjoročnom periodu.

4.2 PREGLED BUDŽETSKIH IZDATAKA PO EKONOMSKOJ KLASIFIKACIJI

Struktura budžetskih izdataka po ekonomskoj klasifikaciji data je u sljedećoj tabeli:

UKUPNI IZDACI BUDŽETA DRŽAVE - Ekonomska klasifikacija

	2025 (<i>plan</i>)		2025 (<i>Rebalans</i>)		Predlog 2026		2027 (<i>procjena</i>)		2028 (<i>procjena</i>)	
	mil €	% BDP	mil €	% BDP	mil €	% BDP	mil €	% BDP	mil €	% BDP
4 IZDACI	4026.84	50.85%	4026.84	50.85%	3643.95	43.70%	4451.59	50.99%	3723.58	40.79%
41 Tekući izdaci	1255.73	15.86%	1252.78	0.00%	1243.39	0.00%	1275.70	0.00%	1314.61	0.00%
42 Transferi za socijalnu zaštitu	1068.00	13.49%	1068.00	13.49%	1150.71	13.80%	1193.87	13.67%	1235.32	13.53%
43 Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	446.40	5.64%	446.48	5.64%	455.69	5.46%	468.59	5.37%	477.04	5.23%
44 Kapitalni izdaci	357.09	4.51%	360.37	4.55%	389.34	4.67%	397.46	4.55%	400.99	4.39%
45 Krediti i pozajmice	7.50	0.09%	7.50	0.09%	7.50	0.09%	7.50	0.09%	7.50	0.08%
46 Otplata dugova	848.57	10.72%	848.57	10.72%	347.32	4.17%	1058.46	12.12%	238.12	2.61%
47 Rezerve	43.54	0.55%	43.13	0.54%	50.00	0.60%	50.00	0.57%	50.00	0.55%

4.2.1 TEKUĆI BUDŽET I BUDŽET DRŽAVNIH FONDOVA

Izdaci tekućeg budžeta i državnih fondova, u periodu 2025 – 2028. godine, projektuje se da 'e se kretati u rasponu od 2864,14 mil.€ ili 36,17% BDP-a do 3143,26 mil.€ ili 34,43% BDP-a. Dakle, potrošnja u dijelu tekućeg i budžeta državnih fondova imaće rastući trend dominantno usljed potrebe usklađivanja pojedinih kategorija izdataka dominantno mandatnog karaktera, dok će učešće u BDP-u postepeno opadati.

U narednoj tabeli prikazana je projekcija izdataka tekućeg i budžeta državnih fondova u periodu 2025-2028. godine, po ekonomskoj klasifikaciji:

IZDACI TEKUĆEG I BUDŽETA DRŽAVNIH FONDOVA- Ekonomska klasifikacija

	2025 (plan)		2025 (Rebalans)		Predlog 2026		2027 (procjena)		2028 (procjena)	
	mil €	% BDP	mil €	% BDP	mil €	% BDP	mil €	% BDP	mil €	% BDP
4 IZDACI	2867.29	36.21%	2867.29	36.21%	2963.92	35.54%	3054.72	34.99%	3144.75	34.45%
41 Tekući izdaci	1226.13	15.48%	1222.65	15.44%	1221.30	14.65%	1254.89	14.37%	1298.50	14.22%
42 Transferi za socijalnu zaštitu	1068.00	13.49%	1068.00	13.49%	1150.71	13.80%	1193.87	13.67%	1235.32	13.53%
43 Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	446.40	5.64%	446.48	5.64%	455.69	5.46%	468.59	5.37%	477.04	5.23%
44 Kapitalni izdaci	72.56	0.92%	76.37	0.96%	77.22	0.93%	78.38	0.90%	74.89	0.82%
45 Krediti i pozajmice	7.50	0.09%	7.50	0.09%	7.50	0.09%	7.50	0.09%	7.50	0.08%
46 Krediti i pozajmice	3.15	0.04%	3.15	0.04%	1.49	0.02%	1.49	0.02%	1.49	0.02%
47 Rezerve	43.54	0.55%	43.13	0.54%	50.00	0.60%	50.00	0.57%	50.00	0.55%

U nominalnim iznosima, izdvajanja za Tekući i budžet Državnih fondova će rasti dominantno usljed rasta izdataka za prava iz oblasti socijalne zaštite, odnosno prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja.

4.2.1.1 Tekući izdaci

Tekući izdaci u 2025. godini planirani su u iznosu od 1.222,65 mil. € odnosno 15,44% BDP-a. U srednjem roku, očekuje se da će tekući izdaci rasti u nominalnom iznosu, dok će se njihovo učešće u BDP-u smanjivati do 14.2% BDP-a u 2028. godini. U nastavku slijedi obrazloženje ključnih budžetskih pozicija i projektovano kretanji istih u narednom srednjoročnom okviru.

Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca predstavljaju najznačajniji izdatak u okviru tekućih izdataka, i za 2025. godinu, ukupan fond bruto zarada planiran je u iznosu od 717,98 mil. €. U periodu od 2026-2028. godine, nominalni iznos izdataka za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca, projektovano je da će se uvećati do nivoa od oko 743 mil.€ u 2028. godini, dok će njihovo učešće u bruto domaćem proizvodu imati tendenciju pada sa projektovanih 9.1% BDP-a u 2025 do 8.1% BDP-a u 2028. godini.

Rashodi za materijal i usluge planirani su u ukupnom iznosu od 121,8 mil. € u 2025. godini, I u narednom periodu se očekuje da će ovi troškovi imati stabilan nivo izdvajanja.

Rashodi za materijalu u 2025. godini planirani su u iznosu od 49,98 mil.€ i čine ga sredstva za nabavku administrativnog materijala neophodnog za nesmetano funkcionisanje potrošačkih jedinica, materijal za zdravstvenu zaštitu, materijala za posebne namjene vezanih za materijal za izvođenje nastave, odbranu, javni red i bezbjednost i dr. Takođe, u okviru ove grupe rashoda planirani su i izdaci za energiju i gorivo. U narednom srednjoročnom periodu, očekuje se da ova kategorija izdataka ima tendenciju pada do nivoa od oko 48,25 mil.€ u 2028. godini.

Rashodi za usluge podrazumijevaju sve obaveze koje se odnose na troškove službenih putovanja, reprezentaciju, komunikacione usluge, usluge prevoza, bankarske usluge i druge troškove koji su vezani za obavljanje redovnih aktivnosti potrošačkih jedinica. Pored navedenog, rashodi za usluge obuhvataju i Konsultantske usluge, projekte i studije i Ostale usluge, od čega je najznačajniji dio sredstava planiran za realizaciju projekata utvrđenih nacionalnim programima kulture, donošenje prostornih planova i studija lokacije, finansiranje naučno-istraživačkih projekata, promotivne aktivnosti u oblasti turizma, monitoring životne sredine i ostale programske aktivnosti potrošačkih jedinica, kao i konsultantske usluge u domenu projekata sufinansiranih iz EU fondova. Planirani su u ukupnom iznosu od 71,84 mil. € u 2025. godini, dok plan za 2026. godinu iznosi 70,12 mil.€. U narednom srednjoročnom periodu, očekuje se da ova kategorija izdataka kretati do nivoa od oko 70,46 mil.€ u 2028. godini.

Rashodi za tekuće održavanje planirani su u 2025. godini u iznosu od 38,56 mil. € sa očekivanim rastom u srednjem roku do iznosa od 42,35 mil. € u 2028. godini. Najveći dio sredstava u okviru ove grupe izdataka planiran je za održavanje putne i željezničke infrastrukture. Pored navedenog, sredstva će se koristiti za održavanje opreme i građevinskih objekata državnih organa. U srednjem roku najveće povećanje je kod Uprave za željeznice, a odnosi se na sredstva za poboljšanje i modernizaciju željezničkog saobraćaja.

Sredstva za **kamate** u 2025. godini planirana su u iznosu od 159,52 mil. € i namijenjena su isplati kamata po osnovu zaključenih kreditnih aranžmana. U srednjem roku predviđeno je kretanje ovih izdataka u skladu sa dinamikom otplate duga, te se projektuje da će ovi izdaci u 2026. godini iznositi 136,84 mil.€, nakon čega se očekuje rast u iznosu od 161,04 mil. € i 196,23 mil.€ u 2027. godini i 2028. godini.

Subvencije u 2025. godini, planirane su u iznosu od 68.95 mil. € i to u okviru: Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (dominantno za podršku poljoprivredi, ruralnom razvoju i ribarstvu), Zavoda za zapošljavanje (za potrebe realizacije programa profesionalne rehabilitacije), Uprave za željeznice (za pružanje usluga u putničkom željezničkom prevozu), Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija (za potrebe podrške razvoju inovacione djelatnosti), Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera (za potrebe promocije zaštite i očuvanja prirode, prirodnih resursa u obalnom području, saradnja sa NVO sektorom, međunarodna saradnja i podizanje svijesti javnosti iz oblasti ekologije i prirode), Ministarstva javne uprave, Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja planirano je subvencionisanje troškova u okviru aktivnosti odmora i oporavka penzionera pod povoljnijim uslovima.

Preostali izdaci u okviru tekućih izdataka opredijeljeni su za rentu, ostale izdatke u okviru kojih su izdaci po isplate ugovora o djelu, po osnovu troškova sudskih postupaka, izradu i održavanje softvera, osiguranje, kontribucije za članstvo u domaćim i međunarodnim organizacijama, komunalne naknade, kazne, takse i ostalo. Najveći dio izdataka za **rentu** planiran je u okviru Ministarstva vanjskih poslova za potrebe angažmana lokalnog osoblja i zakupa objekata za diplomatsko konzularna predstavništva Crne Gore u inostranstvu, kao i zakup objekata u kojima su smješteni državni organi, a koji se planiraju u okviru budžeta Uprave za državnu imovinu.

Najveći dio sredstava na **izdacima za izradu i održavanje softvera** planiran je kod Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva javne uprave, Ministarstva finansija kao i kod Poreske uprave, Uprave carina i Fonda za zdravstveno osiguranje.

4.2.1.2 Transferi za socijalnu zaštitu

Transferi za socijalnu zaštitu do kraja 2025. godini planirani su iznosu od 1.068,00 mil. €. U srednjem roku za period 2026-2028 planira se njihovo nominalno povećanje do nivoa od 1.150,71 mil. € u 2026. godini, 1.193,87 mil.€ u 2027. godini i 1.235,32 mil. € u 2028. godini.

Prava iz oblasti socijalne zaštite namijenjena su za finansiranje dječijeg dodatka, boračko invalidske zaštite, materijalnog obezbjeđenja porodice, porodijska odsustva, tuđe njege i pomoći, ishranu djece u predškolskim ustanovama i izdržavanje šticećenika u domovima u skladu sa važećim zakonskih propisima. U srednjoročnom periodu se projektuju na osnovu stvarnog obračuna u tekućoj godini, projektovanog broja korisnika i kretanja makroekonomskih agregata na osnovu kojih se vrši usklađivanje ovih izdataka

Sredstva za tehnološke viškove u 2025. godini planirana su u iznosu od 26,99 mil.€. U 2026. godini planira se povećanje ovih izdataka na iznos od 28,00 mil.€, u 2027. godini na iznos od 29,00 mil.€ i u 2028. godini na iznos od 30,00 mil.€. U okviru ove budžetske pozicije, najznačajnije izdvajanje se odnosi na naknade za nezaposlena lica kod Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

Najznačajniji izdaci u okviru Transfera za socijalnu zaštitu odnose se na **prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja** koja su za 2025. godinu planirana u iznosu od 777,20 mil. €. Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja namjenjena su za finansiranje starosnih, invalidskih i porodičnih penzija, naknada, dodataka, penzija u stranim zemljama. U srednjem roku, izdaci za penzije planirani su u skladu sa postojećom regulativom, a uvećani su po osnovu predviđenog povećanja broja nosilaca penzijskog osiguranja i po osnovu usklađivanja izdataka sa rastom potrošačkih cijena i prosječne zarade.

Sredstva po osnovu ostalih **prava iz oblasti zdravstvene zaštite i prava iz oblasti zdravstvenog osiguranja**, u 2025. godini planirana su u iznosu 25,56 mil. €, odnosno u iznosu od 16,70 mil.€ i u srednjem roku, zadržaće se na stabilnom nivou, u skladu sa realnim potrebama, a opredjeljuju se u okviru programa Zaštita, očuvanje i unapređenje zdravlja kod Fonda za zdravstveno osiguranje.

4.2.1.3 Transferi pojedincima, institucijama, nevladinom i javnom sektoru

Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru do kraja 2025. godine planirani su iznosu od 446,48 mil. €, što čini 5,64% BDP- a. U srednjem roku za period 2026-2028 planira se njihovo uvećanje do nivoa od 455,66 mil. € u 2026. godini, dok je u 2027. godini projektovano povećanje do nivoa od 468,37 mil. € odnosno 476,64 mil.€ u 2028. godini.

U okviru ove grupe izdataka sredstva se, najvećim dijelom, opredjeljuju za **transfere za zdravstvenu zaštitu** i finansiranje javnih zdravstvenih ustanova u okviru Fonda za zdravstveno osiguranje. U srednjem roku predviđen je njihov rast i to: u 2026. godini do iznosa od 228,6 mil.€, u 2027. godini do iznosa od 239,3 mil.€ i u 2028. godini do iznosa od 249,9 mil. €.

Dio sredstava namijenjen je za **transfere obrazovanju**, odnosno transfere domovima učenika i studenata i transfere pojedincima koji se odnose na jednokratne socijalne pomoći u vidu besplatnih udžbenika, stipendija i povlastica za prevoz, kao i za stručno osposobljavanje visokoškolaca u skladu sa Zakonom o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem.

Sredstva na izdatku **Transferi institucijama kulture i sporta** opredjeljuju se Ministarstvu kulture i medija za realizaciju programa i projekata, kao dio podrške ustanova Kulture, sufinansiranje manifestacija i festivala od posebnog značaja za kulturu, međunarodnih manifestacija, podrška projektima na osnovu javnog konkursa, podrška sektora Kreativnih industrije, podrška projektima privatnog i privrednog sektora i dr., Matici crnogorskoj i Ministarstvu sporta i mladih za finansiranje sportskih klubova i saveza u skladu sa Zakonom o sportu.

Sredstva na izdatku **Transferi političkim partijama, strankama i udruženjima** opredjeljuju se najvećem iznosu kod Ministarstva finansija za finansiranje redovnog rada parlamentarnih subjekata za finansiranje rada ženskih organizacija u političkim subjektima u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

Sredstva na izdatku **Transferi za lična primanja pripravnika** opredjeljuju se Ministarstvu prosvjete u skladu sa Zakonom o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem. Navedeni transferi u srednjem roku imaju tendenciju rasta zbog povećanja minimalne zarade.

U okviru **Ostalih transfera pojedincima** u 2025. godini, planiran je iznos od 38,37 mil. € i to najvećim dijelom u okviru: Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Zavoda za zapošljavanje, Fonda za obeštećenje. U periodu od 2026-2028. godine, nominalni iznos izdataka za ostale transfere pojedincima, projektovano je da će imati tendenciju rasta do iznosa od 39,35 mil € u 2028. godini.

Sredstva na izdatku **Ostali transferi institucijama** u 2025. godini planirana su u iznosu 55,76 mil. €. U periodu 2026-2028. godine planiran je opadajući trend izdvajanja sredstava i to u 2026. godini do nivoa od 52,29 mil.€, u 2027. godini do iznosa od 53,09 mil.€ i u 2028. godini do oko 51,39 mil.€, usljed finalizacije aktivnosti u u oblasti međunarodne saradnje i projekta u oblasti pomorstva koje sprovodi Ministarstvo pomorstva.

U okviru **Ostali transferi**, najznačajnija sredstva se opredjeljuju Ministarstvu finansija na poziciji transfera opštinama, a koja se dodjeljuju opština na ime dotacija, u skladu sa stepenom razvijenosti opštine, kao i na poziciji transfera javnim preduzećima za finansiranje JP Radio i Televizija Crne Gore.

4.2.1.4 Kapitalni izdaci u tekućem budžetu

Kapitalni izdaci za 2025. godinu planirani su u iznosu od 76,36 mil. € sa približno sličnim iznosima izdvajanja u srednjem roku.

Kapitalni izdaci u tekućem budžetu i budžetu državnih fondova primarno se odnose na izdatke za opremu (dominantno u dijelu izdvajanja za nabavku opreme za potrebe Ministarstva odbrane i Ministarstva unutrašnjih poslova), investiciono održavanje (najznačajnije u okviru tekućeg investicionog održavanje koje sprovodi Uprava za državnu imovinu), zatim građevinske objekte i sl. Takođe, kroz Izdatke za infrastrukturu opšteg značaja i Izdatke za lokalnu infrastrukturu finansiraju se programi podrške ruralnom razvoju, upravljanja vodnim resursima i podrške kroz investicije u oblasti vodoprivrede.

4.2.1.5 Pozajmice i krediti

Pozajmice i krediti planirani i projektovani su u iznosu od 7,50 mil. € u 2025. godini, i očekivano je da će zadržati približno isti nivo izdvajanja u narednom srednjoročnom periodu.

Značajan dio sredstava, shodno Zakonu o visokom obrazovanju i Pravilniku o kriterijumima, načinu uslovima i visini naknade za smještaj i ishranu u domu, studentski kredit, stipendiju i participaciju prevoza, planiran je za isplatu deset mjesečnih rata studentskog kredita za studente koji se finansiraju iz budžeta, kao i za studente koji se školuju na privatnim univerzitetima u Crnoj Gori.

4.2.2 REZERVE

Sredstva tekuće i stalne budžetske rezerve se planiraju za finansiranje hitnih i nepredviđenih izdataka tokom fiskalne godine, u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, a uslovi za dodjelu ovih sredstava su definisani Pravilnikom o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve.

Budžetska sredstva rezerve u 2025. godini projektovana je na iznos od 43,13 mil. € ili 0,54% BDP-a, što predstavlja rezultat planiranih sredstava za potrebe niza realizacije neplaniranih i nedovoljno planiranih izdataka budžeta, dok se u srednjem roku 2026-2028 iznos rezerve zadržava na nivou od 50,00 mil.€.

4.2.3 KAPITALNI BUDŽET

IZDACI KAPITALNOG BUDŽETA - Ekonomska klasifikacija

	2025 (plan)		2025 (Rebalans)		Predlog 2026		2027 (procjena)		2028 (procjena)	
	mil €	% BDP	mil €	% BDP	mil €	% BDP	mil €	% BDP	mil €	% BDP
4 IZDACI	280.00	3.54%	280.00	3.54%	300.07	3.60%	320.07	3.67%	340.00	3.72%
41 Tekući izdaci	29.60	0.37%	30.13	0.38%	22.09	0.26%	20.81	0.24%	16.10	0.18%
44 Kapitalni izdaci	250.40	3.16%	249.87	3.16%	277.99	3.33%	299.26	3.43%	323.90	3.55%

Kapitalnim budžetom za 2025. godinu planirana su sredstva u iznosu od 280 mil.€, što čini oko 3,54% procijenjenog BDP-a dok se Kapitalni budžet države u srednjem roku projektuje da će rasti do nivoa od 300,07 mil.€ u 2026 godini, 320,07 mil.€ u 2027. godini i 340,00 mil.€ u 2028. godini.

Sredstva kapitalnog budžeta planiraju se u okviru budžeta Ministarstva javnih radova i Uprave za saobraćaja. U 2025. godini u okviru budžeta Ministarstva javnih radova planirana su sredstva u iznosu od 115 mil.€, a u okviru budžeta Uprave za saobraćaj u iznosu od 165 mil.€. Planirana sredstva dominantno su opredjeljena za realizaciju projekata i izvođenje radova koji se odnose na nastavak i završetak započetih kapitalnih projekata u prethodnim godinama.

U posmatranom periodu 2025-2028 struktura budžetske bi trebala da se mijenja na način da se postiže veće učešće kapitalnog budžeta u ukupnoj potrošnji podstaknuto izgradnjom druge dionice autoputa Bar-Boljare, od Mateševa do Andrijevice, kao i započinjanjem aktivnosti na izgradnji ostalih planiranih dionica autoputa uključujući i Jadransko-jonski autoput, kao i drugih prioriternih brzih saobraćajnica, ali i za izgradnju novog stambenog kompleksa sa komunalnom infrastrukturuom na "Veljem brdu" u Podgorici. Navedeno će imati snažne efekte po privredni rast i dugoročni razvoj crnogorske privrede, čime će se otvoriti veće izvozne mogućnosti olakšanim pristupom ino tržištima i boljom regionalnom povezanošću.

Takođe, u cilju jačanja investicionog ciklusa u godinama koje slijede, osim značajnog ulaganja u putnu infrastrukturu, planirani su i veliki kapitalni projekti u sektoru obrazovanja, zdravstva i ekologije, sa posebnim akcentom na obnovljive izvore energije i povećanje energetske efikasnosti, što će ubrzati dugoročnu zelenu transformaciju crnogorske privrede. Visok nivo javnih investicija, uz planirane kapitalne izdatke u narednim godinama, omogućiće veću produktivnost domaće privrede, poboljšati tokove zapošljavanja i uslove života i povećati učešće na tržištu rada.

U cilju realizacije infrastrukturnih i drugih razvojnih projekata kojima se daje zamajac ekonomskom rastu, u posmatranom periodu za realizaciju kapitalnih projekata biće izdvojena značajna sredstva iz budžeta države, ali takođe podpomognuta iz sedstava iz donacija i grantova EU kroz instrumente Investicionog okvira za Zapadni Balkan (WBIF), kao i iz namjenskih kreditnih aranžmana sa Bankom za razvoj Savjeta Evrope (CEB), Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) i Evropskom investicionom bankom (EIB).

5 LIMIT POTROŠNJE

Limit potrošnje predstavlja polaznu osnovu za pripremanje Zakona o budžetu za 2026. godinu i ukazuje na budžetski okvir, odnosno gornju granicu budžetske potrošnje centralnog budžeta Države za tekući budžet, budžet državnih fondova, kapitalni budžet, budžetsku rezervu, kao i gornju granicu budžetske potrošnje potrošačkih jedinica prvog nivoa..

Limit se odnosi na period od tri godine, od 2026. do 2028. godine, i u fazi pripremanja Zakona o budžetu za 2026. godinu limit potrošnje je obavezujući za 2026. godinu i indikativan za 2027. i 2028. godinu, a u skladu sa članom 22 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

5.1 UTVRĐIVANJE LIMITA POTROŠNJE

Limit potrošnje utvrđuje se kao ukupan iznos budžetske potrošnje, izuzimajući izdatke za otplatu duga i kamata, izdatke koji se finansiraju iz donacija i izdatke za kofinansiranje, kao i izdatke za finansiranje materijalne štete, nastale usljed elementarnih nepogoda i drugih vanrednih i nepredvidivih okolnosti nastalih usljed više sile.

Shodno navedenom, u narednoj tabeli prikazani su limiti potrošnje, koji proizilaze iz ukupno projektovanih budžetskih izdataka uzimajući u obzir prethodno navedene izuzetke.

UTVRĐIVANJE LIMITA POTROŠNJE

	2025 (plan)		2025 (Rebalans)		Predlog 2026		2027 (procjena)		2028 (procjena)	
	mil €	% BDP	mil €	% BDP	mil €	% BDP	mil €	% BDP	mil €	% BDP
UKUPNI PROJEKTOVANI TROŠKOVI	4026.84	50.9%	4026.84	50.9%	3643.95	43.7%	4451.59	51.0%	3723.58	40.8%
Projektovani troškovi izvan Limita potrošnje	1074.42	13.6%	1074.42	13.6%	556.81	6.7%	1277.92	14.6%	450.19	4.9%
Izdaci za otplatu duga	820.91	10.4%	820.91	10.4%	325.92	3.9%	1037.06	11.9%	216.72	2.4%
Izdaci za kamate	159.52	2.0%	159.52	2.0%	136.85	1.6%	161.05	1.8%	196.23	2.1%
IPA i ostale donacije	52.28	0.7%	52.28	0.7%	52.34	0.6%	52.41	0.6%	27.47	0.3%
Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	34.21	0.4%	34.21	0.4%	34.21	0.4%	19.91	0.2%	2.28	0.0%
Pozajmice i krediti	7.50	0.1%	7.50	0.1%	7.50	0.1%	7.50	0.1%	7.50	0.1%
LIMIT POTROŠNJE	2952.42	37.3%	2952.42	37.3%	3087.14	37.0%	3173.67	36.4%	3273.39	35.9%

Izdaci za otplatu duga i kamata planirani su na bazi stanja duga, projekcija kretanja i troškova servisiranja u srednjem roku, što je detaljno obrazloženo u prethodnim poglavljima.

Na osnovu utvrđenog ukupnog budžetskog limita potrošnje, u narednoj tabeli prikazana je raspodjela limita potrošnje na tekući budžet, budžet državnih fondova, kapitalni budžet i budžetsku rezervu.

RASPODJELA LIMITA POTROŠNJE

	2025 (plan)		2025 (Procjena)		Predlog 2026		2027 (procjena)		2028 (procjena)	
	mil €	% BDP	mil €	% BDP	mil €	% BDP	mil €	% BDP	mil €	% BDP
LIMIT POTROŠNJE	2952.42	37.3%	2952.42	37.3%	3087.14	37.0%	3173.67	36.4%	3273.39	35.9%
Tekući budžet	1366.51	17.3%	1366.92	17.3%	1402.10	16.8%	1413.66	16.2%	1413.86	15.5%
Bruto zarade i Ostala lična primanja	536.74	6.8%	535.89	6.8%	542.40	6.5%	549.98	6.3%	557.23	6.1%
Ostalo	829.77	10.5%	831.03	10.5%	859.70	10.3%	863.68	9.9%	856.63	9.4%
Budžet državih fondova	1307.36	16.5%	1307.36	16.5%	1379.97	16.5%	1434.94	16.4%	1489.52	16.3%
Bruto zarade i Ostala lična primanja	181.23	2.3%	181.23	2.3%	181.88	2.2%	183.75	2.1%	185.57	2.0%
Ostalo	1126.13	14.2%	1126.13	14.2%	1198.09	14.4%	1251.19	14.3%	1303.95	14.3%
Kapitalni budžet	235.00	3.0%	235.00	3.0%	255.07	3.1%	275.07	3.2%	320.00	3.5%
Budžetska rezerva	43.54	0.5%	43.13	0.5%	50.00	0.6%	50.00	0.6%	50.00	0.5%

5.2 LIMITI POTROŠNJE POTROŠAČKIH JEDINICA PRVOG NIVOA

Imajući u vidu da je utvrđivanje limita potrošnje primarno bazirano na realizaciji fiskalne politike i ispunjavanju srednjoročnih fiskalnih ciljeva, kao i na realno očekivanim potrebama finansiranja budžetskih korisnika, vrši se raspodjela limita potrošnje na potrošačke jedinice prvog nivoa.

Potrošačke jedinice prvog nivoa, u postupku planiranja budžeta, planiraju i koordiniraju planiranje budžeta potrošačkih jedinica nad kojima vrše nadzor i dužne su da, u skladu sa članom 24 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, svoj budžet i budžete potrošačkih jedinica nad kojima vrše nadzor planiraju u skladu sa utvrđenim limitima potrošnje.

Potrošačke jedinice prvog nivoa su Služba Predsjednika Crne Gore, Skupština Crne Gore, Pravosudni organi, Generalni sekretarijat Vlade i ministarstva, samostalne potrošačke jedinice i državni fondovi.

U nastavku je dat pregled potrošačkih jedinica prvog nivoa i pregled potrošačkih jedinica koje obuhvataju

Potrošačke jedinice prvog nivoa koje vrše nadzor nad potrošačkim jedinicama i koordiniraju njihovo planiranje budžeta obuhvataju sledeće potrošačke jedinice:

101 – Služba Predsednika Crne Gore;

201 – Skupština Crne Gore obuhvata: Skupštinu, Državnu izbornu komisiju i Savjet za građansku kontrolu rada policije;

301 – Ustavni sud Crne Gore;

302 – Sudski savjet;

303 – Tužilački savjet;

304 – Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu;

401 – Generalni sekretarijat Vlade obuhvata: Generalni sekretarijat Vlade, Kabinet predsednika Vlade, Savjet za privatizaciju i kapitalne projekte, Sekretarijat za zakonodavstvo, Komisiju za koncesije, Savjet za NATO;

402 – Ministarstvo pravde obuhvata: Ministarstvo, Upravu za izvršenje krivičnih sankcija i Centar za alternativno rješavanje sporova;

403 – Ministarstvo unutrašnjih poslova;

404 – Ministarstvo odbrane obuhvata: Ministarstvo i Direkciju za zaštitu tajnih podataka;

405 – Ministarstvo finansija obuhvata: Ministarstvo, Poresku upravu, Upravu carina, Upravu za statistiku, Upravu za igre na sreću, Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, Agenciju za investicije;

406 – Ministarstvo vanjskih poslova;

407 – Ministarstvo prosvjete nauka i inovacija obuhvata: Ministarstvo, Zavod za školstvo, Ispitni centar, Centar za stručno obrazovanje i Agenciju za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja;

408 – Ministarstvo kulture i medija obuhvata: Ministarstvo, Državni arhiv i Upravu za zaštitu kulturnih dobara;

409 – Ministarstvo ekonomskog razvoja obuhvata: Ministarstvo, Zavod za metrologiju, Agenciju za zaštitu konkurencije i Institut za standardizaciju;

411 – Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede obuhvata: Ministarstvo, Uprava za gazdovanje šumama i lovištima, Upravu za vode i Upravu za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove;

413 – Ministarstvo zdravlja;

414 – Ministarstvo ljudskih i manjinska prava;

415 – Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine obuhvata: Ministarstvo, Upravu za nekretnine i Upravu za državnu imovinu;

418 – Ministarstvo evropskih poslova;

420 – Ministarstvo javne uprave obuhvata: Ministarstvo, Upravu za ljudske resurse, Agencija za sajber bezbjednost

421 – Ministarstvo sporta i mladih;

425 – Ministarstvo energetike i rudarstva obuhvata Ministarstvo i Upravu za ugljovodonike;

427 – Ministarstvo saobraćaja obuhvata Ministarstvo, Upravu za saobraćaj, Upravu za željeznice i Nacionalnu komisiju za istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda vazduhoplova, vanrednih događaja koji ugrožavaju bezbjednost željezničkog saobraćaja i pomorskih nezgoda i nesreća;

428 – Ministarstvo pomorstva obuhvata Ministarstvo i Upravu pomorske sigurnosti i upravljanja lukama;

429 – Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije obuhvata Ministarstvo i Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu;

430 - Ministarstvo regionalno investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama;

431 - Ministarstvo dijaspore;

433 - Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera obuhvata Ministarstvo, Agenciju za zaštitu prirode i životne sredine i Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju

434 - Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga obuhvata Ministarstvo i Socijalni savjet;

435 - Ministarstvo turizma obuhvata Ministarstvo i Nacionalnu turističku organizaciju;

437 - Ministarstvo javnih radova;

5 - Posebni organi obuhvataju sljedeće potrošačke jedinice: Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, Državna revizorska institucija, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Matica crnogorska, Agencija za nacionalnu bezbjednost, Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Crveni krst Crne Gore, Agencija za mirno rješavanje radnih sporova, Senat Prijestonice, Revizorsko tijelo, Javno preduzeće Radio i Televizija Crne Gore, Regionalni ronilački centar za podvodno deminiranje i obuku ronilaca, Agencija za sprječavanje korupcije, Komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki, Službeni list Crne Gore, Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava;

6 - Državni fondovi obuhvataju: Fond penzijskog i invalidskog osiguranja, Fond za zdravstveno osiguranje, Zavod za zapošljavanje, Fond za obeštećenje i Fond rada.

Imajući u vidu ciljeve fiskalne politike, kriterijume fiskalne odgovornosti, kao i očekivani trend kretanja budžetskih primitaka i izdataka, za period od 2025. do 2028. godine, utvrđeni su limiti potrošnje za potrošačke jedinice prvog nivoa u okviru tekućeg budžeta i budžeta državnih fondova. Potrošačke jedinice osjenčene u tabeli su potrošačke jedinice koje su, usljed reorganizacije rada državne uprave i promjene nadležnosti, u narednom srednjoročnom periodu iskazane pod drugim organizacionim kodom.

TEKUĆI BUDŽET - Limiti potrošnje za budžetske korisnike prvog nivoa

	2025 (mil €)	2025 Rebalans (mil €)	2026 Procjena (mil €)	2027 Procjena (mil €)	2028 Procjena (mil €)
UKUPNI IZDACI	1366.51	1366.92	1402.10	1413.66	1413.86
101 Služba Predsjednika Crne Gore	1.68	1.68	1.61	1.62	1.63
201 Skupština Crne Gore	15.06	15.06	15.12	16.53	16.61
301 Ustavni sud Crne Gore	1.36	1.36	1.37	1.39	1.40
302 Sudski savjet	34.28	34.28	34.42	34.77	35.02
303 Tužilački savjet	15.40	15.40	15.93	16.08	16.20
304 Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu	0.83	0.83	0.85	0.86	0.88
401 Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore	8.30	8.35	8.07	8.14	8.11
402 Ministarstvo pravde	19.40	19.40	19.39	19.56	19.71
403 Ministarstvo unutrašnjih poslova	131.89	131.89	134.97	132.44	130.68
404 Ministarstvo odbrane	79.53	79.53	86.06	91.51	97.93

TEKUĆI BUDŽET - Limiti potrošnje za budžetske korisnike prvog nivoa

		2025 (mil €)	2025 Rebalans (mil €)	2026 Procjena (mil €)	2027 Procjena (mil €)	2028 Procjena (mil €)
405	Ministarstvo finansija	105.52	105.52	104.30	103.28	102.75
406	Ministarstvo vanjskih poslova	22.22	22.22	22.60	22.63	22.73
407	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija	332.35	332.25	332.84	336.17	332.19
408	Ministarstvo kulture i medija	36.83	36.83	36.81	37.27	37.81
409	Ministarstvo ekonomskog razvoja	17.82	16.87	16.56	17.41	17.73
410	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
411	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	74.02	74.02	75.83	77.77	79.71
413	Ministarstvo zdravlja	9.19	9.19	13.21	12.10	8.60
414	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava	2.58	2.58	2.63	2.77	2.75
415	Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine	45.30	45.40	40.15	39.22	37.11
416	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
418	Ministarstvo evropskih poslova	2.86	2.86	2.86	2.87	2.88
419	Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
420	Ministarstvo javne uprave	15.24	15.24	15.26	15.61	15.63
421	Ministarstvo sporta i mladih	12.25	12.25	11.23	11.54	11.85
424	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
425	Ministarstvo energetike i rudarstva	0.00	5.64	5.31	4.86	4.87
427	Ministarstvo saobraćaja	39.78	39.78	44.70	44.72	44.74
428	Ministarstvo pomorstva	8.88	8.88	4.01	3.76	3.81
429	Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije	252.25	252.25	277.65	279.29	279.89
430	Ministarstvo regionalno investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama	2.30	2.30	2.30	2.30	2.31
431	Ministarstvo dijaspore	1.30	1.30	1.24	1.24	1.25
432	Ministarstvo rudarstva, nafte i gasa	4.10	0.95	0.00	0.00	0.00
433	Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	8.75	8.75	8.87	8.91	8.94
434	Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga	3.43	3.43	3.38	3.43	3.45
435	Ministarstvo turizma	7.05	7.05	7.47	7.76	7.98
436	Ministarstvo energetike	2.64	0.15	0.00	0.00	0.00
437	Ministarstvo javnih radova	0.00	1.32	1.32	1.33	1.33

TEKUĆI BUDŽET - Limiti potrošnje za budžetske korisnike prvog nivoa

		2025 (mil €)	2025 Rebalans (mil €)	2026 Procjena (mil €)	2027 Procjena (mil €)	2028 Procjena (mil €)
502	Zaštitnik ljudskih prava i sloboda	0.91	0.91	0.96	0.98	0.99
503	Državna revizorska institucija	3.12	3.12	3.12	3.14	3.16
504	Crnogorska akademija nauka i umjetnosti	2.87	2.87	3.17	3.20	3.20
508	Matica crnogorska	0.52	0.52	0.55	0.56	0.57
509	Agencija za nacionalnu bezbjednost	16.53	16.53	17.53	17.90	18.38
510	Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama	0.85	0.85	0.85	0.85	0.86
511	Crveni krst Crne Gore	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40
513	Agencija za mirno rješavanje radnih sporova	0.59	0.59	0.52	0.52	0.53
514	Senat Prijestonice	0.10	0.10	0.10	0.11	0.11
516	Revizorsko tijelo	0.59	0.59	0.59	0.59	0.60
518	Javni medijski servis - Radio i Televizija Crne Gore	20.08	20.08	20.38	20.68	20.98
519	Regionalni ronilački centar za podvodno deminiranje i obuku ronilaca	0.42	0.42	0.41	0.41	0.41
520	Agencija za sprječavanje korupcije	2.13	2.13	2.13	2.14	2.15
523	Komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki	0.53	0.53	0.58	0.53	0.54
524	Službeni list Crne Gore	0.26	0.26	0.26	0.26	0.26
526	Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava	2.25	2.25	2.27	2.27	2.27

BUDŽET DRŽAVNIH FONDOVA - Limiti potrošnje

		2025 (mil €)	2025 Rebalans (mil €)	2026 Procjena (mil €)	2027 Procjena (mil €)	2028 Procjena (mil €)
UKUPNI IZDACI		1307.36	1307.36	1379.97	1434.94	1489.52
601	Fond prenzijonog i invalidskog osiguranja	783.72	783.72	844.14	884.23	924.26
602	Fond za zdravstveno osiguranje	452.62	452.62	462.29	474.81	487.24
603	Zavod za zapošljavanje	60.22	60.22	62.48	64.66	66.79
605	Fond za obeštećenje	9.53	9.53	9.77	9.95	9.95
606	Fond rada	1.26	1.26	1.28	1.29	1.29

KAPITALNI BUDŽET - Limiti potrošnje

		2025 (mil €)	2025 Rebalans (mil €)	2026 Procjena (mil €)	2027 Procjena (mil €)	2028 Procjena (mil €)
UKUPNI IZDACI		235.00	235.00	255.07	275.07	320.00
42703	Uprava za saobraćaj	120.00	120.00	125.07	140.03	175.00
43701	Ministarstvo javnih radova	0.00	97.99	130.00	135.03	145.00
40903	Uprava za kapitalne projekte	115.00	17.01	0.00	0.00	0.00

REZERVE - Limiti potrošnje

		2025 (mil €)	2025 Rebalans (mil €)	2026 Procjena (mil €)	2027 Procjena (mil €)	2028 Procjena (mil €)
UKUPNI IZDACI		43.54	43.13	50.00	50.00	50.00
405	Ministarstvo finansija	43.54	43.13	50.00	50.00	50.00

Shodno članu 24 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, potrošačke jedinice prvog nivoa dužne su da svoj budžet i budžete potrošačkih jedinica nad kojima vrše nadzor planiraju i koordiniraju u skladu sa prethodno utvrđenim limitima potrošnje.

Bitno je ponovo napomenuti da u okviru utvrđenih limita za potrošačke jedinice prvog nivoa u tekućem i budžetu državnih fondova nijesu uključeni izdaci za kamate, otplatu duga, budžetsku IPA i druge donacije, kao i izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti.

6 KRITERIJUMI FISKALNE ODGOVORNOSTI

6.1 USLOVI UTVRĐENI KRITERIJUMIMA FISKALNE ODGOVORNOSTI

Shodno Zakonu o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, članom 19 definisani su kriterijumi na kojima se bazira fiskalna politika, dok su članom 20 definisani kriterijumi na osnovu kojih se utvrđuju nivoi planiranja i izvršenja budžeta.

Shodno članu 19 navedenog zakona, fiskalna politika planira se i realizuje u skladu sa sljedećim kriterijuma:

- treba da bude ostvaren primarni budžetski gotovinski suficit;
- nivo tekućih izdataka i transfera trebalo bi da bude niži od tekućih prihoda i donacija;
- politika zaduživanja treba da bude odgovorna i sa povećanom pažnjom prema pravilima struke u cilju obezbjeđenja fiskalne održivosti.

Planiranje i izvršenje budžeta vrši se u skladu sa sljedećim kriterijumima:

- budžetski gotovinski deficit opšteg nivoa države neće biti veći od 3% BDP-a po tržišnim cijenama;
- javni dug neće biti veći od 60% BDP-a po tržišnim cijenama.

U narednoj tabeli prikazani su agregatni podaci državnog budžeta u odnosu na propisane kriterijume fiskalne odgovornosti.

ISPUNJAVANJE USLOVA UTVRĐENIH KRITERIJUMIMA FISKALNE ODGOVORNOSTI

	2025 (plan)		2025 (Rebalans)		Predlog 2026		2027 (procjena)		2028 (procjena)	
	mil €	% BDP	mil €	% BDP	mil €	% BDP	mil €	% BDP		% BDP
Ostvarenje primarnog gotovinskog budžetskog suficita	-118.62	-1.5%	-118.62	-1.5%	-115.23	-1.4%	-84.78	-1.0%	-72.23	-0.8%
Gotovinski budžetski deficit	-278.15	-3.5%	-278.15	-3.5%	-252.08	-3.0%	-245.83	-2.8%	-268.46	-2.9%
Izdaci za kamate	159.52	2.0%	159.52	2.0%	136.85	1.6%	161.05	1.8%	196.23	2.1%
Tekući izdaci i transferi niži od tekućih prihoda i donacija	115.94	1.5%	118.81	1.5%	3002.16	36.0%	3120.47	35.7%	3212.52	35.2%
Tekući prihodi i donacije	2886.07	36.4%	2886.07	36.4%	3024.25	36.3%	3141.29	36.0%	3228.62	35.4%
Tekući izdaci i transferi	2770.13	35.0%	2767.27	34.9%	22.09	0.3%	20.81	0.2%	16.10	0.2%
Budžetski deficit opšteg nivo Vlade manji od 3% BDP-a	-278.15	-3.5%	-278.15	-3.5%	-252.08	-3.0%	-245.83	-2.8%	-268.46	-2.9%
Javni dug nebi trebalo da pređe granicu od 60% BDP-a	4828.79	61.0%	4828.79	61.0%	5238.96	62.8%	5605.99	64.2%	5966.36	65.4%

Analizirajući podatke u prethodnoj tabeli, može se zaključiti da se većina budžetskih agregata nalazi van okvira predviđenim kriterijuma fiskalne odgovornosti, ali uz obezbijeđenu stabilnost parametara, odnosno konvergenciju ka definisanim okvirima, a shodno Fiskalnoj strategiji Vlade i Strategiji upravljanja javnim dugom.

U dijelu prvog kriterijuma, procjenjuje se da primarni gotovinski suficit neće biti dostignut u posmatranom srednjoročnom periodu, ali se primarni deficit smanjuje, dostižući nivo od 0.8% u 2028. godini.

Fiskalno pravilo ujednačenosti tekućih izdataka i transfera i tekućih prihoda i donacija ukazuje na mogućnost finansiranja svih operativnih poslova državnih resora iz izvornih prihoda. Na osnovu očekivanih projekcija, tekući prihodi i donacije u 2025. godini očekuje se da budu na nivou većem od tekućih rashoda i transfera. U srednjem roku, u 2026-2028 očekuje se da će ovo pravilo biti zadovoljeno u svim godinama, te je navedeni kriterijum ispunjen i pokazuje stabilnost.

Kriterijum kojim se propisuje da budžetski deficit opšteg nivoa države neće biti veći od 3% BDP-a je ispunjen u svim godinama projekcije. Budžetski deficit u 2026. godini je na nivou od 3%, a u 2027. i 2028. pada ispod ovog praga.

Kada je u pitanju očekivano kretanje javnog duga, u srednjem roku, kretanje duga je relativno stabilno, ako se posmatra procenat učešća javnog duga u BDP-u, sa blagim trendom rasta. Naime, nivo javnog duga projektovano je da se kreće od 61 % u 2025. godini do nivoa od 66.4% u 2028. godini, te nije ispunjen kriterijum ostvarivanja nivoa javnog duga ispod 60% BDP-a. Trend kretanja javnog duga usklađen je sa Srednjoročnom strategijom upravljanja javnim dugom¹² koju je Vlada usvojila u decembru 2024. godine.

6.2 USLOVI UTVRĐENI LIMITIMA BUDŽETSKE POTROŠNJE

Članom 22 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti definisan je limit potrošnje kao maksimalan nivo budžetske potrošnje koji je obavezujući za 2026. godinu i indikativan za 2027. i 2028. godinu. Limit potrošnje se utvrđuje kao zbir limita potrošnje za tekući budžet, budžet državnih fondova, kapitalni budžet i budžetsku rezervu.

Stopa rasta limita potrošnje za tekući budžet i budžet državnih fondova mora biti manja od planirane stope realnog rasta BDP-a, dok stopa rasta limita potrošnje za kapitalni budžet i budžetsku rezervu ne može biti veća od stope nominalnog rasta BDP-a.

U skladu sa planiranim limitima potrošnje u srednjem roku, u narednoj tabeli prikazani su indikatori usklađenosti opredjeljenih izdataka za tekući budžet, budžet državnih fondova, kapitalni budžet i budžetsku rezervu sa limitima potrošnje.

¹² Srednjoročna strategija upravljanja javnim dugom dostupna na sljedećem linku
<https://www.gov.me/clanak/srednjorocna-strategija-upravljanja-dugom-2025-2027>

INDIKATORI USKLAĐENOSTI SA LIMITIMA POTROŠNJE

	2025	2026	2027	2028
BDP	7918.50	8338.80	8730.70	9129.70
Nominalna stopa rasta (%)		5.30%	4.70%	4.60%
Realna stopa rasta (%)		3.10%	3.00%	3.20%
Tekuć budžet (mil €)	1366.92	1402.10	1413.66	1413.86
Stopa rasta (%)		2.57%	0.82%	0.01%
Budžet državnih fondova (mil €)	1307.36	1379.97	1434.94	1489.52
Stopa rasta (%)		5.55%	3.98%	3.80%
Kapitalni budžet (mil €)	235.00	255.07	275.07	320.00
Stopa rasta (%)		8.54%	7.84%	16.34%
Budžetska rezerva (mil €)	43.13	50.00	50.00	50.00
Stopa rasta (%)		15.92%	0.00%	0.00%

Kao što je prikazano u tabeli, uzimajući u obzir procijenjenu stopu realnog rasta BDP-a koja iznosi 3,10% BDP-a u 2026. godini odnosno 3,00% u 2027. i 3,20% u 2028. godini, tekući budžet u 2026. godini u odnosu na 2025. godinu i tokom ostalih godina nominalno raste u predviđenim okvirima. Međutim, budžet državnih fondova u posmatranom periodu je izvan granica, odnosno raste po stopi većoj o procijenjene stope realnog ekonomskog rasta, usljed rasta mandatornih i zakonom obavezujućih troškova vezani za povećanje izdvajanja po osnovu prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja, prava iz oblasti socijalne zaštite, kao i prava iz oblasti zdravstvenog osiguranja.

Rashodi u okviru kapitalnog budžeta značajno rastu u cijelom posmatranom periodu u 2025. godini, shodno inteziviranju investicione politike u narednom periodu. Iz navedenog razloga, troškovi Kapitalnog budežta rastu po stopi većoj od procijenjene stope nominalnog ekonomskog rasta.

Troškovi rezervi su u granicama propisanih stopa rasta sa stabilnim iznosima u 2027. i 2028. godini

7 PRILOG – MAKROEKONOMSKI I FISKALNI INDIKATORI

TABELA – MAKROEKONOMSKE PROJEKCIJE 2025-2028, OSNOVNI SCENARIO

	2025	2026	2027	2028
	-			-
Nominalni BDP u mil.€	7918.5	8338.8	8730.7	9129.7
Nominalni rast	6.2	5.3	4.7	4.6
Realni rast	3.5	3.1	3.0	3.2
Inflacija (prosjeak)	3.0	2.5	2.3	2.0
	(realne stope rasta u %)			
Realni rast BDP-a	3.5	3.1	3.0	3.2
Potrošnja domaćinstava	6.1	2.9	2.3	2.1
Potrošnja države	2.7	2.5	2.5	1.5
Bruto investicije	5.0	4.3	3.7	4.5
Bruto investicije u osnovna sredstva	7.0	6.0	5.0	6.0
Promjena zaliha	0.0	0.0	0.0	0.0
Izvoz roba i usluga	-0.8	3.1	3.9	5.1
Uvoz roba i usluga	4.0	3.2	2.8	3.3
	rast u procentima ako nije naznačeno drugačije			
Makroekonomski indikatori:				
Rast zaposlenosti	2.6	2.1	2.0	1.7
Rast zarada (bruto)	8.0	4.0	4.0	5.0
Stopa nezaposlenosti	10.5	9.8	9.0	8.1

Izvor: Projekcije Ministarstva finansija

TABELA - FISKALNE PROJEKCIJE 2025-2028 – CENTRALNI NIVO DRŽAVE

BDP (u mil. €)		Centralni nivo države		7918.5		8338.8		8730.7		9129.7	
Ekonomska klasifikacija KOD	Naziv	2025		2026		2027		2028			
		mil.€	% BDP	mil.€	% BDP	mil.€	% BDP	mil.€	% BDP		
	Izvorni prihodi	2886.1	36.4	3024.2	36.3	3141.3	36.0	3228.6	35.4		
711	Porezi	2183.6	27.6	2289.2	27.5	2381.9	27.3	2482.4	27.2		
7111	Porez na dohodak fizičkih lica	108.3	1.4	112.5	1.3	119.9	1.4	124.2	1.4		
7112	Porez na dobit pravnih lica	219.9	2.8	232.1	2.8	243.9	2.8	255.4	2.8		
7113	Porez na promet nepokretnosti	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
7114	Porez na dodatu vrijednost	1372.6	17.3	1441.8	17.3	1494.5	17.1	1558.1	17.1		
7115	Akcize	403.5	5.1	421.3	5.1	438.9	5.0	456.9	5.0		
7116	Porez na međunarodnu trgovinu i transakcije	64.0	0.8	65.5	0.8	68.1	0.8	71.3	0.8		
7118	Ostali državni prihodi	15.3	0.2	16.0	0.2	16.5	0.2	16.5	0.2		
712	Doprinosi	449.1	5.7	476.6	5.7	503.0	5.8	537.5	5.9		
7121	Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	397.3	5.0	426.4	5.1	448.8	5.1	479.2	5.2		
7122	Doprinosi za zdravstveno osiguranje	6.0	0.1	2.0	0.0	2.0	0.0	1.0	0.0		
7123	Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	26.0	0.3	27.4	0.3	30.4	0.3	33.9	0.4		
7124	Ostali doprinosi	19.7	0.2	20.8	0.2	21.9	0.3	23.4	0.3		
713	Takse	17.8	0.2	18.7	0.2	19.6	0.2	20.5	0.2		
714	Naknade	74.2	0.9	77.2	0.9	78.7	0.9	78.8	0.9		
715	Ostali prihodi	52.3	0.7	52.4	0.6	58.1	0.7	39.5	0.4		
74	Donacije i transferi	109.2	1.4	110.2	1.3	100.0	1.1	70.0	0.8		
	Ukupni izdaci	3164.2	40.0	3276.3	39.3	3387.1	38.8	3497.1	38.3		
41	Tekući izdaci	1252.8	15.8	1243.4	14.9	1275.7	14.6	1314.6	14.4		
411	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	717.4	9.1	724.3	8.7	733.7	8.4	742.8	8.1		
412	Ostala lična primanja	24.5	0.3	25.2	0.3	25.2	0.3	25.3	0.3		
413	Rashodi za materijal	50.0	0.6	51.1	0.6	48.3	0.6	48.3	0.5		
414	Rashodi za usluge	101.3	1.3	92.4	1.1	91.7	1.0	86.7	0.9		
415	Tekuće održavanje	38.6	0.5	42.2	0.5	42.4	0.5	42.4	0.5		
416	Kamate	159.5	2.0	136.8	1.6	161.0	1.8	196.2	2.1		
417	Renta	13.3	0.2	13.1	0.2	13.3	0.2	13.3	0.1		
418	Subvencije	69.0	0.9	71.7	0.9	74.4	0.9	77.2	0.8		
419	Ostali izdaci	79.3	1.0	86.6	1.0	85.6	1.0	82.5	0.9		
42	Transferi za socijalnu zaštitu	1068.0	13.5	1150.7	13.8	1193.9	13.7	1235.3	13.5		
421	Prava iz oblasti socijalne zaštite	221.5	2.8	243.2	2.9	245.4	2.8	245.8	2.7		
422	Sredstva za tehnološke viškove	27.0	0.3	28.0	0.3	29.0	0.3	30.0	0.3		
423	Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja	777.2	9.8	837.2	10.0	877.2	10.0	917.2	10.0		
424	Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite	25.6	0.3	25.6	0.3	25.6	0.3	25.6	0.3		
425	Ostala prava iz oblasti zdravstvenog osiguranja	16.7	0.2	16.7	0.2	16.7	0.2	16.7	0.2		
43	Transferi institucijama pojedinicima nevladinom i javnom sektoru	446.5	5.6	455.7	5.5	468.6	5.4	477.0	5.2		
44	Kapitalni izdaci	326.2	4.1	355.1	4.3	377.4	4.3	398.7	4.4		
462	Otplata garancija	4.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
463	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	23.6	0.3	21.4	0.3	21.4	0.2	21.4	0.2		
47	Rezerve	43.1	0.5	50.0	0.6	50.0	0.6	50.0	0.5		
	Gotovinski suficit/deficit	-278.1	-3.5	-252.1	-3.0	-245.8	-2.8	-268.5	-2.9		
	Neto promjena obaveza	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
	Korigovani suficit/deficit	-278.1	-3.5	-252.1	-3.0	-245.8	-2.8	-268.5	-2.9		
	Primarni suficit/deficit	-118.6	-1.5	-115.2	-1.4	-84.8	-1.0	-72.2	-0.8		
	Gotovinski suficit/deficit tekuće potrošnje	48.0	0.6	103.1	1.2	131.7	1.5	130.3	1.4		
	Otplata duga	820.9	10.4	325.9	3.9	1037.1	11.9	216.7	2.4		
4611	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	56.8	0.7	97.8	1.2	92.0	1.1	22.1	0.2		
4612	Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	764.1	9.6	228.2	2.7	945.1	10.8	194.7	2.1		
4418	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	34.2	0.4	34.2	0.4	19.9	0.2	2.3	0.0		
45	Pozajmice i krediti	7.5	0.1	7.5	0.1	7.5	0.1	7.5	0.1		
	Nedostajuća sredstva	-1140.8	-14.4	-619.7	-7.4	-1310.3	-15.0	-495.0	-5.4		
	Finansiranje	1140.8	14.4	619.7	7.4	1310.3	15.0	495.0	5.4		
751	Pozajmice i krediti	885.0	11.2	604.0	7.2	1294.5	14.8	479.2	5.2		
7511	Pozajmice i krediti iz domaćih izvora	100.0	1.3	100.0	1.2	150.0	1.7	50.0	0.5		
7512	Pozajmice i krediti iz inostranih izvora	785.0	9.9	504.0	6.0	1144.5	13.1	429.2	4.7		
72	Primici od prodaje imovine	6.0	0.1	6.0	0.1	6.0	0.1	6.0	0.1		
73	Primici od otplate kredita	9.7	0.1	9.7	0.1	9.7	0.1	9.7	0.1		
	Povećanje/smanjenje depozita	240.0	3.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		

TABELA - FISKALNE PROJEKCIJE 2025-2028 – LOKALNI NIVO DRŽAVE

BDP (u mil. €) Lokalni nivo države		7918.5		8338.8		8730.7		9129.7	
Ekonomska klasifikacija KOD	Naziv	2025		2026		2027		2028	
		mil.€	% BDP	mil.€	% BDP	mil.€	% BDP	mil.€	% BDP
	Izvorni prihodi	458.61	5.8	481.5	5.8	500.8	5.7	520.8	5.7
711	Porezi	266.41	3.4	279.7	3.4	290.9	3.3	302.6	3.3
7111	Porez na dohodak fizičkih lica	108.61	1.4	114.04	1.4	118.60	1.4	123.35	1.4
71131	Porez na nepokretnosti	102.00	1.3	107.10	1.3	111.38	1.3	115.84	1.3
71132	Porez na promet nepokretnosti	27.38	0.3	28.75	0.3	29.90	0.3	31.10	0.3
71175	Prirez porezu na dohodak fizičkih lica	28.42	0.4	29.84	0.4	31.04	0.4	32.28	0.4
713	Takse	5.69	0.1	5.98	0.1	6.22	0.1	6.47	0.1
7131	Administrativne takse	1.17	0.0	1.23	0.0	1.28	0.0	1.33	0.0
7135	Lokalne komunalne takse	2.97	0.0	3.12	0.0	3.24	0.0	3.37	0.0
7136	Ostale takse	1.55	0.0	1.63	0.0	1.69	0.0	1.76	0.0
714	Naknade	89.28	1.1	93.75	1.1	97.50	1.1	101.40	1.1
7141	Naknade za korišćenje dobara od opšteg interesa	4.95	0.1	5.19	0.1	5.40	0.1	5.62	0.1
7142	Naknade za korišćenje prirodnih dobara	10.39	0.1	10.91	0.1	11.34	0.1	11.80	0.1
7146	Naknada za kamunalno opremanje građevinskog zemljišta	62.60	0.8	65.73	0.8	68.36	0.8	71.09	0.8
	Naknada za izgradnju i održavanje lokalnih puteva i drugih javnih objekata od opštinskog značaja	6.39	0.1	6.71	0.1	6.98	0.1	7.26	0.1
7148	Naknada za puteve	0.00	0.0	0.00	0.0	0.00	0.0	0.00	0.0
7149	Ostale naknade	4.96	0.1	5.21	0.1	5.42	0.1	5.64	0.1
715	Ostali prihodi	29.60	0.4	31.08	0.4	32.32	0.4	33.62	0.4
7151	Prihodi od kapitala	2.29	0.0	2.40	0.0	2.50	0.0	2.60	0.0
7152	Novčane kazne i oduzete imovinske koristi	15.13	0.2	15.88	0.2	16.52	0.2	17.18	0.2
7153	Prihodi koje organi ostvaruju vršenjem svoje djelatnosti	4.89	0.1	5.14	0.1	5.34	0.1	5.56	0.1
7155	Ostali prihodi	7.29	0.1	7.66	0.1	7.97	0.1	8.28	0.1
74	Donacije i transferi	67.62	0.9	71.00	0.9	73.84	0.8	76.79	0.8
	Ukupni izdaci	460.56	5.8	483.6	5.8	502.9	5.8	523.0	5.7
41	Tekući izdaci	143.58	1.8	150.8	1.8	156.8	1.8	163.1	1.8
411	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	84.61	1.1	88.84	1.1	92.40	1.1	96.09	1.1
412	Ostala lična primanja	5.98	0.1	6.28	0.1	6.53	0.1	6.79	0.1
413	Rashodi za materijal	9.88	0.1	10.37	0.1	10.79	0.1	11.22	0.1
414	Rashodi za usluge	14.27	0.2	14.99	0.2	15.59	0.2	16.21	0.2
415	Tekuće održavanje	7.18	0.1	7.54	0.1	7.84	0.1	8.15	0.1
416	Kamate	3.12	0.0	3.28	0.0	3.41	0.0	3.55	0.0
417	Renta	0.68	0.0	0.71	0.0	0.74	0.0	0.77	0.0
418	Subvencije	6.25	0.1	6.56	0.1	6.83	0.1	7.10	0.1
419	Ostali izdaci	11.61	0.1	12.19	0.1	12.67	0.1	13.18	0.1
42	Transferi za socijalnu zaštitu	2.04	0.0	2.15	0.0	2.23	0.0	2.32	0.0
43	Transferi institucijama, pojedincima nevladinom i javnom sektoru	123.23	1.6	129.4	1.6	134.6	1.5	139.95	1.5
44	Kapitalni izdaci	154.09	1.9	161.80	1.9	168.27	1.9	175.00	1.9
462	Otplata garancija	0.00	0.0	0.00	0.0	0.00	0.0	0.00	0.0
463	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	33.33	0.4	35.00	0.4	36.40	0.4	37.85	0.4
47	Rezerve	4.28	0.1	4.50	0.1	4.68	0.1	4.86	0.1
	Gotovinski suficit/deficit	-1.95	0.0	-2.0	0.0	-2.1	0.0	-2.2	0.0
	Nelo promjena obaveza	0.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Korigovani suficit/deficit	-1.95	0.0	-2.0	0.0	-2.1	0.0	-2.2	0.0
	Primani suficit/deficit	1.17	0.0	1.2	0.0	1.3	0.0	1.3	0.0
	Gotovinski suficit/deficit tekuće potrošnje	152.14	1.9	159.7	1.9	166.1	1.9	172.8	1.9
	Otplata duga	15.57	0.2	15.5	0.2	14.7	0.2	16.0	0.2
4611	Otplata duga rezidentima	11.84	0.1	11.00	0.1	10.00	0.1	11.00	0.1
4612	Otplata duga nerezidentima	3.72	0.0	4.50	0.1	4.70	0.1	5.00	0.1
4418	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	0.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
43	Pozajmice i krediti	0.35	0.0	0.35	0.0	0.30	0.0	0.25	0.0
	Nedostajuća sredstva	-17.87	-0.2	-17.9	-0.2	-17.1	-0.2	-18.5	-0.2
	Finansiranje	17.93	0.2	17.9	0.2	17.1	0.2	18.5	0.2
751	Pozajmice i krediti	8.09	0.1	8.5	0.1	7.0	0.1	7.0	0.1
7511	Pozajmice i krediti iz domaćih izvora	4.09	0.1	3.5	0.0	3.0	0.0	3.0	0.0
7512	Pozajmice i krediti iz inostranih izvora	4.00	0.1	5.0	0.1	4.0	0.0	4.0	0.0
72	Primici od prodaje imovine	8.00	0.1	9.0	0.1	10.0	0.1	10.0	0.1
73	Primici od otplate kredita	0.06	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Transferi iz budžeta CG	26.00	0.3	26.0	0.3	26.0	0.3	26.0	0.3
	Povećanje/smanjenje depozita	-24.22	-0.3	-25.6	-0.3	-25.9	-0.3	-24.53	-0.3

TABELA - FISKALNE PROJEKCIJE 2025-2028 - OPŠTI NIVO DRŽAVE

BDP (u mil. €) Opšti nivo države		7918.5		8338.8		8730.7		9129.7	
Ekonomska klasifikacija KOD	Naziv	2025		2026		2027		2028	
		mil.€	% BDP	mil.€	% BDP	mil.€	% BDP	mil.€	% BDP
	Izvorni prihodi	3344.7	42.2	3505.8	42.0	3642.1	41.7	3749.5	41.1
711	Porezi	2450.0	30.9	2568.9	30.8	2672.8	30.6	2785.0	30.5
7111	Porez na dohodak fizičkih lica	216.9	2.7	226.5	2.7	238.5	2.7	247.5	2.7
7112	Porez na dobiti pravnih lica	219.9	2.8	232.1	2.8	243.9	2.8	255.4	2.8
71131	Porez na nepokretnosti	102.0	1.3	107.1	1.3	111.4	1.3	115.8	1.3
71132	Porez na promet nepokretnosti	27.4	0.3	28.7	0.3	29.9	0.3	31.1	0.3
7114	Porez na dodatu vrijednost	1372.6	17.3	1441.8	17.3	1494.5	17.1	1558.1	17.1
7115	Akcize	403.5	5.1	421.3	5.1	438.9	5.0	456.9	5.0
7116	Porez na međunarodnu trgovinu i transakcije	64.0	0.8	65.5	0.8	68.1	0.8	71.3	0.8
71175	Priloz porezu na dohodak fizičkih lica	28.4	0.4	29.8	0.4	31.0	0.4	32.3	0.4
7118	Ostali državni prihodi	15.3	0.2	16.0	0.2	16.5	0.2	16.5	0.2
712	Doprinosi	449.1	5.7	476.6	5.7	503.0	5.8	537.5	5.9
7121	Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	397.3	5.0	426.4	5.1	448.8	5.1	479.2	5.2
7122	Doprinosi za zdravstveno osiguranje	6.0	0.1	2.0	0.0	2.0	0.0	1.0	0.0
7123	Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	26.0	0.3	27.4	0.3	30.4	0.3	33.9	0.4
7124	Ostali doprinosi	19.7	0.2	20.8	0.2	21.9	0.3	23.4	0.3
713	Takse	23.5	0.3	24.7	0.3	25.8	0.3	26.9	0.3
714	Naknade	163.5	2.1	170.9	2.0	176.2	2.0	180.2	2.0
715	Ostali prihodi	81.9	1.0	83.5	1.0	90.4	1.0	73.1	0.8
74	Donacije i transferi	176.8	2.2	181.2	2.2	173.8	2.0	146.8	1.6
	Ukupni izdaci	3625.5	45.8	3759.9	45.1	3890.0	44.6	4020.1	44.0
41	Tekući izdaci	1397.1	17.6	1394.2	16.7	1432.5	16.4	1477.7	16.2
411	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	802.1	10.1	813.1	9.8	826.1	9.5	838.9	9.2
412	Ostala lična primanja	30.5	0.4	31.5	0.4	31.8	0.4	32.1	0.4
413	Rashodi za materijal	59.9	0.8	61.5	0.7	59.1	0.7	59.6	0.7
414	Rashodi za usluge	116.3	1.5	107.3	1.3	107.3	1.2	102.9	1.1
415	Tekuće održavanje	45.7	0.6	49.7	0.6	50.3	0.6	50.5	0.6
416	Kamate	162.6	2.1	140.1	1.7	164.5	1.9	199.8	2.2
417	Renta	14.0	0.2	13.8	0.2	14.0	0.2	14.0	0.2
418	Subvencije	75.2	0.9	78.3	0.9	81.3	0.9	84.3	0.9
419	Ostali izdaci	90.9	1.1	98.8	1.2	98.2	1.1	95.6	1.0
42	Transferi za socijalnu zaštitu	1070.0	13.5	1152.9	13.8	1196.1	13.7	1237.6	13.6
43	Transferi institucijama pojedincima nevladinom i javnom sektoru	569.7	7.2	585.1	7.0	603.2	6.9	617.0	6.8
44	Kapitalni izdaci	480.3	6.1	516.9	6.2	545.8	6.3	573.7	6.3
462	Otplata garancija	4.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
463	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	56.9	0.7	56.4	0.7	57.8	0.7	59.2	0.6
47	Rezerve	47.4	0.6	54.5	0.7	54.7	0.6	54.9	0.6
	Gotovinski suficit/deficit	-280.8	-3.5	-254.1	-3.0	-248.0	-2.8	-270.7	-3.0
	Neto povećanje obaveza	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Korigovani suficit/deficit	-280.8	-3.5	-254.1	-3.0	-248.0	-2.8	-270.7	-3.0
	Primarni suficit/deficit	-118.2	-1.5	-114.0	-1.4	-83.5	-1.0	-70.9	-0.8
	Gotovinski suficit/deficit tekuće potrošnje	199.4	2.5	262.8	3.2	297.9	3.4	303.0	3.3
	Otplata duga	836.5	10.6	341.4	4.1	1051.8	12.0	232.7	2.5
4611	Otplata duga rezidentima	68.6	0.9	108.8	1.3	102.0	1.2	33.1	0.4
4612	Otplata duga nerezidentima	767.9	9.7	232.7	2.8	949.8	10.9	199.7	2.2
4418	Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	34.2	0.4	34.2	0.4	19.9	0.2	2.3	0.0
45	Pozajmice i krediti	7.9	0.1	7.9	0.1	7.8	0.1	7.8	0.1
	Nedostajuća sredstva	-1159.3	-14.6	-637.6	-7.6	-1327.4	-15.2	-513.4	-5.6
	Finansiranje	1159.3	14.6	637.6	7.6	1327.4	15.2	513.4	5.6
751	Pozajmice i krediti	893.1	11.3	612.5	7.3	1301.5	14.9	486.2	5.3
7511	Pozajmice i krediti iz domaćih izvora	104.1	1.3	103.5	1.2	153.0	1.8	53.0	0.6
7512	Pozajmice i krediti iz inostranih izvora	789.0	10.0	509.0	6.1	1148.5	13.2	433.2	4.7
72	Primici od prodaje imovine	14.0	0.2	15.0	0.2	16.0	0.2	16.0	0.2
73	Primici od otplate kredita	9.8	0.1	9.7	0.1	9.7	0.1	9.7	0.1
	Transferi iz budžeta CG	26.0	0.3	26.0	0.3	26.0	0.3	26.0	0.3
	Povećanje/smanjenje depozita	216.4	2.7	-25.6	-0.3	-25.9	-0.3	-24.5	-0.3